

Lubelskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Podsumowanie działalności

Zarządu Województwa Lubelskiego w 2020 roku

Raport opracowany został na podstawie art. 34 a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2020 poz. 1668), zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* (Uchwała Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r., zmieniona Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.).

Zarząd Województwa Lubelskiego

Lublin, maj 2021

Szanowni Państwo,

Przygotowanie raportu o stanie województwa wynika z przepisów ustawy o samorządzie województwa. Zgodnie z ustawą zarząd województwa każdego roku do dnia 31 maja przedkłada sejmikowi województwa dokument, w którym przedstawia informację o swojej działalności w roku poprzednim, w tym w zakresie realizacji polityk, programów i strategii oraz uchwał sejmiku województwa. Podstawowym celem tego dokumentu jest zaprezentowanie usystematyzowanej, przejrzystej i kompleksowej informacji, która stanowić będzie podstawę debaty dotyczącej działalności zarządu województwa jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego.

Zgodnie z przyjętą przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą określającą zakres *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* przedstawiono informację o sposobie realizacji przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego, informacje dotyczące dokumentów na podstawie których prowadzone są polityki rozwojowe oraz realizowane zadania w ustalonych obszarach z uwzględnieniem zakresu działań Samorządu Województwa Lubelskiego (art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa). W szczególności dotyczy to regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa. Ponadto, *Raport* zawiera dane dotyczące wdrażania programów operacyjnych w województwie lubelskim, budżetu województwa oraz nadzoru właścicielskiego i sposobu kontroli zadań.

Treść *Raportu* ma charakter sprawozdania, a przedstawione informacje pochodzą z właściwych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, zgodnie z powierzonymi kompetencjami i zadaniami. Należy podkreślić, że w 2020 roku na przebieg procesów społeczno-gospodarczych bardzo istotnie wpłynęła pandemia COVID-19 i wywołany przez nią kryzys gospodarczy. Stanowiło to bardzo duże wyzwanie oraz potrzebę podejmowania szeregu decyzji i działań zaradczych, realokacji środków niemal we wszystkich obszarach życia, w tym wsparcia z budżetu oraz z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI).

Przedstawiając Sejmikowi Województwa Lubelskiego *Raport*, wyrażam głębokie przekonanie, że dokument ten zarówno pod względem zakresu, jak i formy przedstawionych informacji, spełnia zakładane cele oraz będzie pomocny przy ocenie i weryfikacji działań wpływających na kształtowanie przyszłości naszego regionu.

*Marszałek
Województwa Lubelskiego*

Jarosław Stawiarski

Lublin, maj 2021

Wykaz Skrótów

B+R	Działalność Badawcza i Rozwojowa	PUP	Powiatowy Urząd Pracy
BDO	Baza Danych Odpadowych	PZGiK	Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny
BWL	Budżet Województwa Lubelskiego		Plan Zagospodarowania
COIE	Centra Obsługi Inwestorów i Eksporterów	PZPWL	Przestrzennego Województwa Lubelskiego
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	RIIP	Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej
EFRRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	RIS	Regionalne Inteligentne Specjalizacje
EFS	Europejski Fundusz Społeczny	ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
EGiB	Ewidencja Gruntów i Budynków	RPO WL	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
EIS	Europejski Instrument Sąsiedztwa		Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy	RRF	
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna	RSI	Regionalna Strategia Innowacji
GESUT	Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu	SRWL	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	SUIKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	SWL	Sejmik Województwa Lubelskiego
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego	UE	Unia Europejska
KPA	Kodeks postępowania administracyjnego	UG	Urząd Gminy
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
KSOW	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
LGD	Lokalna Grupa Działania	WL	Województwo Lubelskie
MI	Ministerstwo Infrastruktury	WODGiK	Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
OZE	Odnawialne Źródła Energii	ZWL	Zarząd Województwa Lubelskiego
PBU	Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina		
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych		
PKB	Produkt Krajowego Brutto		
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności		
PO RYBY	Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020		
POIR	Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014-2020		
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		
POP	Program Ochrony Powietrza		
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020		
POPW	Program Operacyjny Polska Wschodnia		
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój		
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020		
PSZ	Publiczne Służby Zatrudnienia		

1. Cel i założenia metodyczne Raportu

Obowiązek opracowania raportu o stanie województwa został wprowadzony ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa¹. Zarząd Województwa Lubelskiego ma ustawowy obowiązek przedstawienia Sejmikowi Województwa Lubelskiego *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* w terminie do dnia 31 maja każdego roku. Analogiczne rozwiązania legislacyjne dotyczą także JST (gminy, powiaty).

Zgodnie z treścią ustawy², **raport o stanie województwa obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim** – w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego. Uwzględniając ogólny zakres zawarty w ustawie, sejmik województwa ma możliwość określania w drodze uchwały szczegółowych wymogów dotyczących raportu. Korzystając z tych uprawnień Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął szczegółowe wymogi dotyczące opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego w drodze Uchwały³

Etapy i sposób sporządzania raportu

Ze względu na cel i zakres merytoryczny dokumentu przyjęto następujące etapy prac:

1. Decyzja Zarządu Województwa Lubelskiego o rozpoczęciu prac nad *Raportem*;
2. Przygotowanie przez właściwe komórki organizacyjne UMWL informacji cząstkowych stanowiących wkład do raportu i przekazanie ich koordynatorowi (DSiR UMWL);
3. Opracowanie (redakcja) projektu *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego*;
4. Przekazanie projektu *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego* do akceptacji Zarządu Województwa Lubelskiego celem skierowania go pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego;
5. Debata nad *Raportem o Stanie Województwa Lubelskiego* podczas sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia Zarządowi Województwa Lubelskiego absolutorium.

Cel opracowania Raportu

Celem opracowania jest przedstawienie Sejmikowi WL informacji o działalności ZWL w **zakresie określonym Ustawą**, a w szczególności w zakresie polityk, programów i strategii. Raport o stanie województwa stanowi podsumowanie działalności organu wykonawczego samorządu województwa, rozumianej jako zadania realizowane przez zarząd województwa, a także zadania, których realizacja należy do kompetencji marszałka województwa. Raport jest podstawą do debaty dotyczącej działalności Zarządu Województwa Lubelskiego, jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego.

Założenia metodyczne raportu

Raport opracowano w oparciu o przyjętą **strukturę i zasady** jego sporządzania:

¹ (Dz.U. 2020 poz. 1668)

² Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa art. 34a ust. 2

³ Nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019 r., zmienionej Uchwałą Nr XIV/259/2020 z dnia 24 lutego 2020 r.

1. **Struktura Raportu** zawiera dwie zasadnicze części obejmujące:
 - Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych – ta część zawiera: zagregowaną informację o sposobie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego przez Zarząd Województwa Lubelskiego (przy pomocy właściwych komórek organizacyjnych UMWL), przedstawienie działalności Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarach ustalonych z uwzględnieniem zakresu działań SWL⁴ i kompetencji obejmujących kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa;
 - Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego – ta część koncentruje się na wdrażania programów operacyjnych w województwie lubelskim, budżetu województwa, budżetu obywatelskiego oraz nadzoru i sposobu kontroli zadań.
2. Biorąc pod uwagę cel sporządzania dokumentu oraz jego zakres i charakter, dla *Raportu* przyjęto następujące **zasady** jego opracowania:
 - **Syntetyczność informacji** – taki dobór zakresu informacji, który z jednej strony zapewni kompleksowe ujęcie aktywności ZWL, z drugiej zaś pozwoli na opracowanie przejrzystego dokumentu;
 - **Spójność i komplementarność informacji** – uwzględnianie i wykorzystywanie informacji opracowywanych w ramach indywidualnych zadań różnych komórek organizacyjnych UMWL (m.in. informacji z prac ZWL, systemu kontroli zarządczej);
 - **Kompleksowość informacji** – uwzględnienie działań obejmujących kreowanie i realizację polityk rozwojowych w wymiarze społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym;
 - **Trwałość zakresu informacyjnego** – traktowanie wypracowanej struktury i zakresu opracowania jako wiążących ram metodycznych dla sporządzanych raportów za kolejne lata prac ZWL;
 - **Ciągłość informacyjną** – przyjęte metodyki monitorowania procesów i działań rozwojowych w corocznym ujęciu;
 - **Jednoznaczność kompetencyjną** – zdefiniowanie i ujęcie tych kategorii działań zarządu województwa, które wynikają z art. 14.1 ustawy o samorządzie województwa oraz zostały określone w przyjętych regionalnych politykach rozwoju;
 - **Obiektywność informacyjną** – charakterystyka ilościowa i faktograficzna działań zarządu województwa pozbawiona sugestii interpretacyjnych i ocennych;
 - **Współodpowiedzialność** – zaangażowanie wszystkich komórek organizacyjnych UMWL w proces sporządzania Raportu, w tym zarówno w aspekcie identyfikacji kluczowych zadań w poszczególnych sektorach polityki regionalnej jak i monitorowaniu realizowanych działań;
 - **Zgodność z systemem programowania rozwoju** – ujęcie tematycznych obszarów działalności zarządu województwa realizowanych w ramach zadań sektorowych w układzie celów strategicznych określonych w strategii rozwoju województwa.

⁴ art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2020 poz. 1668)

Zakres informacyjny raportu

Merytoryczny zakres informacji przedstawionych w *Raporcie* obejmuje zadania realizowane przez zarząd województwa, a także zadania, których realizacja należy do kompetencji marszałka województwa. Uwzględnienie zadań należących do kompetencji marszałka nie wynika bezpośrednio z art. 34a ustawy o samorządzie województwa, jednak stanowi wypełnienie przyjętej w ramach założeń prac nad dokumentem zasady kompleksowości informacji. Ujęcie tego typu zadań wzbogacają informacje m.in. z zakresu ochrony przyrody i środowiska, geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

Podstawę prawną zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych określa ustawa o samorządzie województwa. Uwzględniając wskazany w ustawie zakres działań oraz kompetencje obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania *Raportu* przyjęto **16 podstawowych obszarów tematycznych**:

1. **Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami** – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego (KED),
2. **Ochrona zdrowia** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ),
3. **Pomoc i integracja społeczna** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie,
4. **Rolnictwo i obszary wiejskie** – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR),
5. **Planowanie przestrzenne** – Departament Strategii i Rozwoju (SR),
6. **Ochrona przyrody i środowiska** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
7. **Transport** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM),
8. **Sport i turystyka** – Departament Promocji, Sportu i Turystyki (PST),
9. **Obronność i bezpieczeństwo publiczne** – Biuro Bezpieczeństwa (BB),
10. **Rynek pracy** – Wojewódzki Urząd Pracy,
11. **Telekomunikacja** – Departament Cyfryzacji i Usług IT (DCIT) od dnia 1 lutego 2021 r. Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii (Uchwała Nr XXII/353/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii, połączenia z Zarządem Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie oraz nadania statutu z dniem 01 lutego 2021 r.),
12. **Współpraca zagraniczna** – Kancelaria Marszałka (KM), Departament Strategii i Rozwoju (SR),
13. **Rozwój gospodarczy** – Departament Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP),
14. **Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej** – Departament Geodezji i Kartografii (DGK),
15. **Energetyka** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
16. **Gospodarowanie mieniem wojewódzkim** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Ponadto, ze względu na szczególną specyfikę zadań ZWL obejmujących aspekty kontrolne, organizacyjne i finansowe, obok 16 podstawowych obszarów tematycznych, w ramach struktury dokumentu wyodrębniono informacje dotyczące:

- **budżetu województwa** – Departament Finansów (DF),
- **działań zarządu województwa w ujęciu formalnym** – Departament Organizacyjno-Prawny (OP),

- **systemu kontroli zarządczej** – Departament Kontroli i Audytu Wewnętrzznego (KA),
- **realizacji programów rozwoju** – Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (ZRPO), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Biuro Certyfikacji (BC), Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR), Departament Strategii i Rozwoju (SR).

Podstawowym założeniem przyjętej struktury dokumentu jest czytelne przedstawienie zadań realizowanych przez ZWL, a w szczególności w zakresie realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

W oparciu o przepisy ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dla potrzeb opracowania *Raportu* przyjęto następujące definicje:

- **Polityki** – jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa, spójności społeczno-gospodarczej, przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych⁵.
- **Strategii** – jako dokumentu określającego podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju odnoszącego się do sektorów, dziedzin, regionów lub rozwoju przestrzennego, w tym obszarów metropolitalnych i obszarów funkcjonalnych⁶.
- **Programu** – jako dokumentu o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, określającego zamierzenia rozwojowe w odniesieniu do wybranej sfery rozwoju społeczno-gospodarczego lub przestrzeni województwa, wskazującego uwarunkowania, priorytety oraz działania rozwojowe, w tym:
 - **programy operacyjne** – programami operacyjnymi są krajowe i regionalne programy operacyjne⁷,
 - **programy rozwoju** – jako dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach rozwoju oraz programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych⁸⁹,
 - **inne programy** – na podstawie odrębnych przepisów.

Przyjmując powyższe ramowe założenia, sposób realizacji i zakres działań ZWL przedstawiony został odpowiednio poprzez:

- delegacje wynikające z podjętych **uchwał Sejmiku WL** (rozdz. 3);
- **działania Zarządu WL** obejmujące realizację polityk, programów i strategii (rozdz. 4);
- **działania Zarządu WL** obejmujące zarządzanie instrumentami finansowania (RPO WL) lub wdrażanie działań z nich wynikających (PROW i PO RYBY) (rozdz. 5);
- **wykaz uchwał** i stan ich realizacji przedstawiono w Załączniku nr 1.

⁵ art. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 z późn. zm.)

⁶ art. 9 pkt 3 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 z późn. zm.)

⁷ art. 125 ust. 4 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 z późn. zm.), jako dokumenty, o których mowa w art.37 rozporządzenia Rady (WE) nr1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, realizujące cele zawarte w narodowej strategii spójności i strategiach rozwoju, o których mowa w art.9 pkt 3.

⁸ art. 125 ust. 4 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 z późn. zm.)

⁹ art. 9 pkt 3 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 z późn. zm.)

Uwzględniając przyjęte założenia opracowania *Raportu*, w niniejszym dokumencie (w rozdz. 4 obejmującym zadania realizowane w ramach obszarów tematycznych) nie uwzględniono problematyki dotyczącej organizacji pracy komórek i jednostek organizacyjnych UMWL, w tym min.: spraw kadrowych, postępowań przetargowych, zmian regulaminów. Ze względu na utrzymanie syntetyczności *Raportu*, zakres informacyjny obejmuje głównie te aspekty, które obrazują aktywność Zarządu WL ukierunkowaną na kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. W razie potrzeby zapoznania się ze szczegółową informacją dotyczącą działalności podmiotów realizujących działania w ramach poszczególnych obszarów tematycznych wskazuje się szczegółowe sprawozdania branżowe z działalności poszczególnych jednostek i instytucji.

2. Budżet Województwa Lubelskiego

Plan dochodów i wydatków Województwa Lubelskiego na 2020 rok został przyjęty Uchwałą Nr XIII/217/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2020 rok w następujących wielkościach:

- dochody 1 003 128 451,38 zł,
- wydatki 1 061 579 459,38 zł,
- rozchody 54 548 992,00 zł,
- przychody 113 000 000,00 zł.

Deficyt budżetu w kwocie 58 451 008,00 zł zaplanowano sfinansować przychodami z kredytu i wolnych środków budżetu.

W trakcie 2020 roku zarówno Zarząd Województwa Lubelskiego jak i Sejmik Województwa Lubelskiego w ramach swoich uprawnień dokonywały zmian w budżecie w efekcie których, na dzień 31 grudnia 2020 r. plan dochodów wyniósł 1 103 614 105,52 zł, plan wydatków 1 104 536 318,86 zł, plan rozchodów 131 531 405,52 zł, przychodów 132 453 618,86 zł.

Planowany deficyt budżetowy po zmianach na dzień 31.12.2020 roku wyniósł 922 213,34 zł.

Uchwalony budżet 2020 roku wykonano w następujących wielkościach:

- dochody 1 047 317 838,52 zł (94,90% planu po zmianach),
- wydatki 906 992 712,98 zł (82,12%, planu po zmianach),
- rozchody 130 996 311,77 zł (99,59% planu po zmianach),
- przychody 143 714 858,40 zł (108,50% planu po zmianach).

Budżet Województwa na 2020 r. został zamknięty dodatnim wynikiem, liczonym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wykonanymi wydatkami w kwocie 140 325 125,54 zł.

Zarząd województwa corocznie przygotowuje szczegółowe sprawozdanie z wykonania budżetu¹⁰. Uwzględniając charakter i cel *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego*, którego istotą jest podsumowanie działalności Zarządu WL, przeprowadzona analiza, zawarta w tym dokumencie, koncentruje się na tej części budżetu obejmującej wydatki inwestycyjne, które obrazują aktywność Zarządu WL ukierunkowaną na rozwój i kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. Wielkość środków wykorzystywanych na te cele obejmuje:

- wydatki na zadania własne (WZW),
- wydatki na finansowanie programów lub projektów z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej oraz innych środków zagranicznych (WUE),
- wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej (WAR),
- wydatki na pomoc finansową dla jednostek samorządu terytorialnego (WJST),
- wydatki na zwrot dotacji i odsetek, udzielonych w latach ubiegłych (WZDiO),

¹⁰art. 267 ustawy o finansach publicznych

- wydatki na zadania własne realizowane z pomocy finansowej od jednostek samorządu terytorialnego (WZWJST).

Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według obszarów tematycznych przedstawiono w Tabeli 1 oraz na Wykresie 1

Tabela 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.

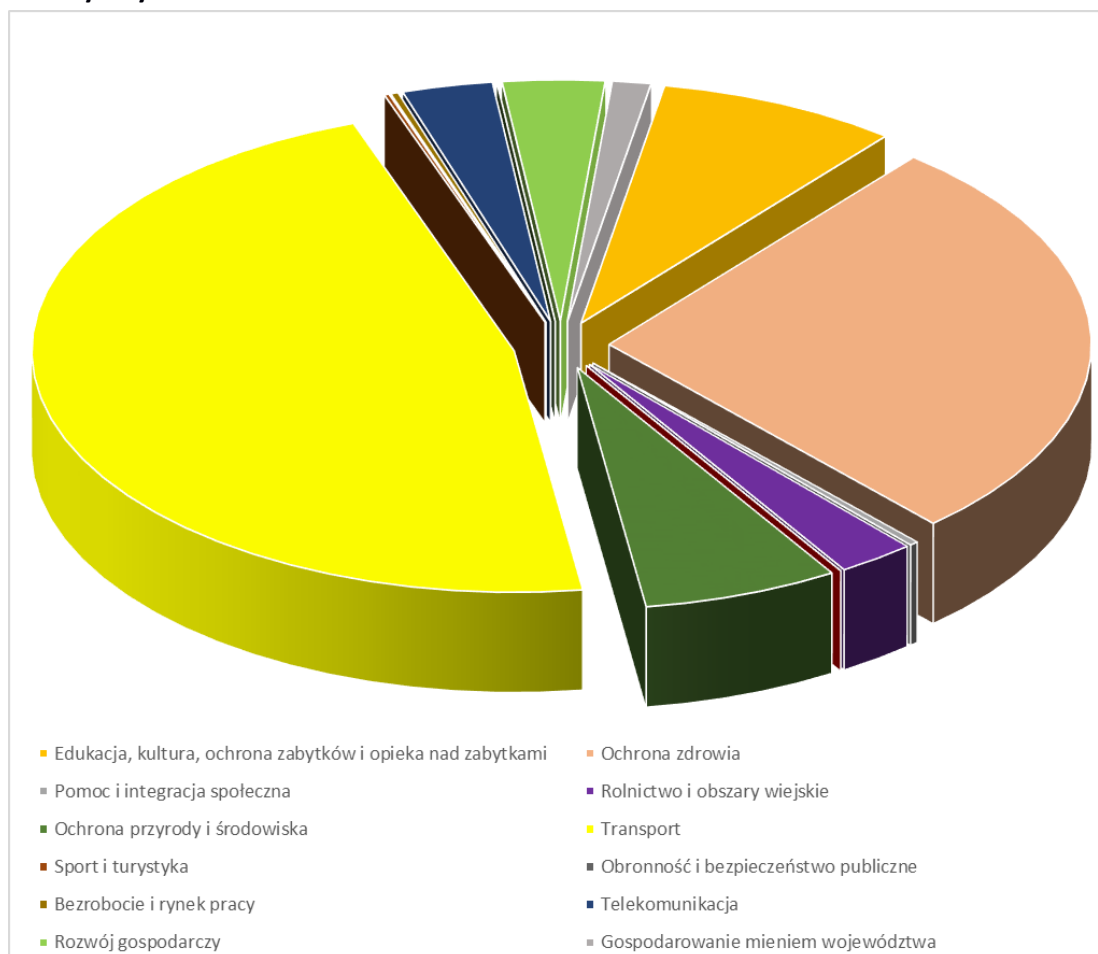
Dział	Rozdział (charakter realizowanego zadania)	Rodzaj wydatku	Nakłady (zł)	Udział procentowy (%)
Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami			21 230 504,14	8,10
Dział 801 Oświata i wychowanie	Rozdział 80116 Szkoły policealne	WZW	122 894,00	
Dział 801 Oświata i wychowanie	Rodział: 80116 Szkoły policealne/80146 Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	WUE	847 828,47	
Dział 801 Oświata i wychowanie	Rozdział 80101 Szkoły podstawowe	WJST	50 000,00	
Dział 801 Oświata i wychowanie	Rozdział 80116 Szkoły policealne	WZWJST	152 940,00	
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	Rozdział 85410 Internaty i bursy szkolne	WZW	18 689,06	
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	Rozdział 85410 Internaty i bursy szkolne	WUE	84 177,66	
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	Rodział: 85407 Placówki wychowania przedszkolnego/85495 Pozostała działalność	WJST	70 000,00	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Rodział: 92106 Teatry/92118 Muzea	WZW	3 128 546,21	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Rodział: 92118 Muzea/92195 Pozostała działalność	WUE	16 635 628,74	
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Rodział: 92109 Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby/92113 Centra kultury i sztuki	WJST	119 800,00	
Ochrona zdrowia			71 874 973,27	27,41
Dział 851 Ochrona zdrowia	Rodział: 85111 Szpitale ogólne/85118 Szpitale uzdrowiskowe/85120 Lecznictwo psychiatryczne	WZW	41 392 129,70	
Dział 851 Ochrona zdrowia	Rodział: 85111 Szpitale ogólne/85120 Lecznictwo psychiatryczne	WUE	27 893 535,88	
Dział 851 Ochrona zdrowia	Rodział: 85111 Szpitale ogólne/85112 Szpitale kliniczne//85180 Działalność badawczo-rozwojowa	WAR	2 489 307,69	
Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne	WZWJST	100 000,00	
Pomoc i integracja społeczna			756 487,37	0,29
Dział 852 Pomoc społeczna	Rozdział 85295 Pozostała działalność	WUE	756 487,37	
Rolnictwo i obszary wiejskie			6 781 000,00	2,59
Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo	Rozdział 01042 Wyłączenie z produkcji gruntów rolnych <ul style="list-style-type: none"> • Dotacje dla gmin na budowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych 	WZW	6 781 000,00	

Planowanie przestrzenne			-	-
Ochrona przyrody i środowiska			17 216 707,76	6,56
Dział 750 Administracja publiczna	Rozdział 75018 Urzędy marszałkowskie • Zakup samochodów elektrycznych	WZW	509 220,00	
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Rozdział 90095 Pozostała działalność	WUE	16 306 180,46	
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Rozdział 90095 Pozostała działalność	WJST	80 000,00	
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Rozdział 90095 Pozostała działalność	WZDiO	9 619,87	
Dział 925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	Rozdział 92502 Parki krajobrazowe	WUE	311 687,43	
Transport			122 883 041,15	46,86
Dział 600 Transport i łączność	Rozdział 60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZW	41 049 580,81	
Dział 600 Transport i łączność	Rozdział 60041 Infrastruktura portowa • Zakup i objęcie akcji spółki Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie	WZW	18 460 000,00	
Dział 600 Transport i łączność	Rozdziały: 60004 Lokalny transport zbiorowy/60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WUE	58 996 309,29	
Dział 600 Transport i łączność	Rozdział 60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZWJST	4 377 151,05	
Sport i turystyka			430 957,40	0,16
Dział 630 Turystyka	Rozdziały: 63003 Zadania w zakresie upowszechniania turystyki/63095 Pozostała działalność	WUE	430 957,40	
Obronność i bezpieczeństwo publiczne			115 000,00	0,04
Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	Rozdziały: 75404 Komendy wojewódzkie Policji/75410 Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej	WZW	115 000,00	
Bezrobocie i rynek pracy			661 628,44	0,25
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Rozdział 85395 Pozostała działalność	WUE	660 143,89	
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Rozdział 85395 Pozostała działalność	WZDiO	1 484,55	
Telekomunikacja			7 946 893,09	3,03
Dział 720 Informatyka	Rozdział 72095 Pozostała działalność	WZW	487 350,60	
Dział 720 Informatyka	Rozdział 72095 Pozostała działalność	WUE	7 459 277,17	
Dział 720 Informatyka	Rozdział 72095 Pozostała działalność	WZDiO	265,32	
Współpraca zagraniczna			-	-
Rozwój gospodarczy			8 976 507,18	3,42
Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	WUE	8 971 782,57	
Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	WZDiO	4 724,61	
Gospodarowanie mieniem województwa			3 376 503,69	1,29

Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa	Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami	WZW	2 932 753,69	
Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa	Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami	WJST	443 750,00	
Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej			-	-
Energetyka			-	-
SUMA			262 250 203,49	100,00

Źródło: Oprac. własne DF UMWL, 2021 r.

Wykres 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji DSiR UMWL na podstawie danych DF UMWL, 2021 r.

Uwzględniając kierunki wydatków majątkowych zrealizowanych w ramach budżetu województwa należy wskazać, że najwięcej środków z budżetu WL przeznaczono na transport (46,9%), ochronę zdrowia (27,4%), edukację, kulturę ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami (8,1%) oraz ochronę przyrody i środowiska (6,6%).

3. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym

Sprawy rozpatrywane na sesjach plenarnych sejmiku województwa rozstrzygane są poprzez podejmowane uchwały, które są odrębnymi dokumentami, z wyjątkiem uchwał o charakterze proceduralnym odnotowywanych w protokole sesji¹¹. Zarząd województwa wykonuje uchwały sejmiku i realizuje zadania określone w ustawach przy pomocy urzędu marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych lub wojewódzkich osób prawnych.

W 2020 r. Sejmik Województwa Lubelskiego podjął **145 uchwał**, zostały one przedstawione w zestawieniu tabelarycznym stanowiącym Załącznik nr 1 do *Raportu*. Uwzględniając przyjęte w *Raporcie* obszary tematyczne działalności samorządu województwa, liczba uchwał przyjętych przez Sejmik WL przedstawia się następująco:

- **Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami – 15 uchwał** w tym w zakresie:
 - udzielenia pomocy finansowej – 1
 - udzielenie pomocy rzeczowej – 1
 - programów stypendialnych – 3
 - wynagrodzenia nauczycieli – 1
 - przyznania nagród – 1
 - utworzenia i nadania statutu Muzeum Badań Polarnych w Puławach – 1
 - prac związanych z połączenia samorządowej instytucji kultury Muzeum Lubelskiego w Lublinie z państwową instytucją kultury Muzeum Narodowym w Lublinie – 2
 - nadania statutu jednostkom kultury – 5
- **Ochrona zdrowia – 14 uchwał** w tym:
 - zmian statutu jednostek zdrowia – 13
 - rozpatrzenia petycji – 1
- **Pomoc i integracja społeczna – 10 uchwał** w tym:
 - udzielenia pomocy finansowej – 2
 - określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2020 – 3 uchwały (w tym: 2 uchwały zmieniające)
 - wyrażenia zgody na zawarcie umowy na dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych na okres dłuższy niż jeden rok budżetowy, tj. obejmujący lata 2020-2021 – 1
 - przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020) – 1
 - przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2024 – 1
 - przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2024 – 1

¹¹ art. 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2020 poz. 1668)

- przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 – 1
- **Rolnictwo i obszary wiejskie – 14 uchwał** w tym:
 - ograniczania populacji zwierząt – 1
 - określenia powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2020 roku – 1
 - udzielenia pomocy finansowej – 12
- **Ochrona przyrody i środowiska – 2 uchwały** w tym:
 - przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu” – 1
 - przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu” – 1
- **Transport – 24 uchwały** w tym:
 - powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogami wojewódzkimi w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasach drogowych – 10
 - pozbawienie lub zaliczenie dróg do kategorii dróg wojewódzkich – 2
 - rozpatrzenia skargi/ petycji – 6
 - powierzenia Gminie Nałęczów prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogą wojewódzką Nr 830 w zakresie realizacji zadania pn. Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy drodze wojewódzkiej Nr 830 w Sadurkach od km 17+771 do km 19+400 wraz z oświetleniem strona lewa w okresie od 1 czerwca 2020 r. do 31 grudnia 2027 r. – 1
 - określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Województwo Lubelskie oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków – 1 (zmiana uchwały)
 - zmiany uchwał w sprawie nadania Statutów Wojewódzkim Ośrodkom Ruchu Drogowego – 4
- **Współpraca zagraniczna – 1 uchwała** w zakresie:
 - uchwalenia „Priorytetów Współpracy Zagranicznej Województwa Lubelskiego”
- **Rozwój gospodarczy – 8 uchwał** w zakresie:
 - Deklaracji Lubelskiej w sprawie powołania Sieci Gospodarczej Regionów Trójmorza – 1
 - zmieniającą uchwałę w sprawie przystąpienia do aktualizacji "Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)" – 2
 - przyjęcia dokumentu pn.: „Zasady, Tryb i Harmonogram aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku.” – 1
 - udzielenia pomocy finansowej – 2
 - utworzenia Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii, połączenia z Zarządem Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie oraz nadania statutu – 1 u
 - wyrażenia zgody na utworzenie Spółki pod firmą Lubelski Regionalny Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – 1
- **Gospodarowanie mieniem województwa – 9 uchwał** w tym w zakresie:

- wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku zawarcia w trybie przetargu umowy – 2
 - wyrażenia zgody na dokonanie przez Województwo Lubelskie darowizny nieruchomości – 3
 - wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie nieruchomości – 1
 - wyrażenia zgody na nabycie przez Województwo Lubelskie nieruchomości – 1
 - sprzedaży oraz udzielenia bonifikaty – 1
 - wyrażenia zgody na zawarcie umowy zamiany nieruchomości – 1
- **Geodezja – 1 uchwała** w zakresie:
 - nadania Statutu Wojewódzkiemu Biuru Geodezji w Lublinie
- **Inne – 47 uchwał** w tym w zakresie:
 - organizacji prac organów Samorządu – 21
 - budżetu województwa lubelskiego – 22
 - przekazanie / rozpatrzenie skargi/ petycji – 2
 - określenia „Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego” – 1 (zmiana uchwały)
 - przystąpienia do tworzenia Stowarzyszenia Samorządów Euroregion Roztocze – 1

Znaczna część uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego dotyczyła organizacji prac organów Samorządu Województwa Lubelskiego, budżetu Województwa Lubelskiego, przyznania pomocy finansowej podmiotom zewnętrznym, w tym innym jednostkom samorządu terytorialnego. Duża część uchwał dotyczyła tematyki transportu tj. na zadania związane z bieżącym utrzymaniem czystości oraz zieleni w pasach drogowych.

4. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych

Układ dokumentów strategicznych i ich wzajemne relacje jest regulowany przez ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawę o samorządzie województwa. Na poziomie wojewódzkim najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju regionu jest **strategia rozwoju województwa** realizowana m.in.: poprzez regionalne programy operacyjne, krajowe programy operacyjne (współfinansowane środkami Unii Europejskiej, budżet państwa, budżety samorządów, środki prywatne), programy rozwoju oraz pozostałe dostępne mechanizmy wdrażania.

Strategia wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju regionalnego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w określonym horyzoncie czasowym. Jest jednocześnie tzw. „dokumentem matką”, stanowiącym obligatoryjne odniesienie dla dokumentów regionalnych o charakterze sektorowym i operacyjnym, w tym przede wszystkim takich jak *Regionalna Strategia Innowacji*, *Strategia Współpracy Transgranicznej*, *Strategia Polityki Społecznej* oraz programy tematyczne. Zgodnie z zasadami prowadzenia polityki rozwoju, strategia województwa określa priorytety i kierunki interwencji, które uwzględniane są w procesie programowania rozwoju. W związku z tym, *SRWL 2030* jest podstawą do konstruowania **programu Fundusze Europejskie dla Województwa Lubelskiego 2021-2027 oraz przygotowaniu dokumentów niezbędnych dla wykorzystania różnych mechanizmów wsparcia rozwoju regionalnego**, m.in. planowanych do wprowadzenia: kontraktów programowych, kontraktów sektorowych, porozumień terytorialnych¹².

System realizacji Strategii opiera się na kreowaniu i wdrażaniu **sektorowych polityk rozwojowych**.

Szczegółowy sposób realizacji celów *SRWL 2030* w układzie obszarów tematycznych znajdujących się w kompetencjach samorządu województwa został przedstawiony w następującym układzie tabelarycznym:

- **Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych *SRWL 2030*** zawierają ramowy układ wdrażania celów strategicznych *SRWL* w odniesieniu do poszczególnych obszarów tematycznych zawarto w Tabeli 2;
- **Wykaz dokumentów** stanowiących elementy kreowania polityk, programów i strategii w poszczególnych obszarach tematycznych i tym samym uszczegółwiających zapisy *SRWL 2030* zawartych w tabelach;
- **Wykaz konkretnych działań** stanowiących elementy realizacji polityk, programów i strategii w poszczególnych obszarach tematycznych i wdrażających zapisy *SRWL 2030*.

¹² Wskazane w projekcie *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*.

Tabela 2. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL

Nr celu	Cele strategiczne SRWL 2030	Obszary tematyczne wpływające na realizację celów SRWL 2030
Cel 1	KSZTAŁTOWANIE STRATEGICZNYCH ZASOBÓW ROLNYCH	Rolnictwo i obszary wiejskie
		Rozwój gospodarczy
Cel 2	WZMOCNIENIE POWIĄZAŃ I UKŁADÓW FUNKcjONALNYCH	Ochrona przyrody i środowiska
		Energetyka
		Transport
		Telekomunikacja
		Planowanie przestrzenne
		Geodezja
		Rolnictwo i obszary wiejskie
Cel 3	INNOWACYJNY ROZWÓJ GOSPODARKI OPARTY O ZASOBY I POTENCJAŁY REGIONU	Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami
		Współpraca zagraniczna
		Ochrona zdrowia
		Rozwój gospodarczy
		Sport i turystyka
Cel 4	WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Ochrona zdrowia
		Pomoc i integracja społeczna
		Bezrobocie i rynek pracy
		Współpraca zagraniczna
		Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2021 r.

W wymiarze **planowania przestrzennego**, regionalną politykę rozwoju określa plan zagospodarowania przestrzennego województwa. **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego**, wskazując warunki i zasady kształtowania ładu przestrzennego w regionie jest dokumentem komplementarnym wobec strategii rozwoju województwa umożliwiając realizację przyjętych celów rozwoju społeczno-gospodarczego w przestrzeni.

W **dokumentach sektorowych** o charakterze strategicznym i programowym następuje uszczegółowienie i operacjonalizacja przyjętych strategicznych celów i kierunków działań.

Przyjęte **systemowe podejście** w zakresie **planowania strategicznego** obejmuje:

- zapewnienie hierarchicznej spójności opracowywanych dokumentów strategicznych,
- wzmocnienia koordynacji i skuteczności współpracy w ramach UMWL i jednostek podległych,
- poprawę efektywności wydatkowania publicznych środków finansowych,
- poprawę synergii działań
- stworzenie systemu monitorowania procesów rozwojowych.

Ryc. 1 Architektura dokumentów polityki rozwoju na poziomie regionalnym

Źródło: SRWL 2030, str. 6

Do końca 2020 roku obowiązywały następujące **dokumenty strategiczne** na poziomie regionalnym:

- **Dokumenty strategiczne o charakterze średniookresowym**
 1. **Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)**¹³,
 2. **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego**
- **Regionalne polityki rozwoju / strategie sektorowe**
 1. **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku**¹⁴;
 2. **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020**¹⁵;
 3. **Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020.**
- **Regionalne programy rozwoju / dokumenty operacyjne**

¹³ dnia 16 października 2020 r. został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr CXCVI/3643/2020 *Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030*

¹⁴ Uchwałą Nr CCXVIII/4003/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia *Projektu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku*

¹⁵ Uchwałą Nr XXII/374/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Polityki Społecznej Województwa lubelskiego na lata 2021-2030*

1. **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022;**
2. **Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;**
3. **Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021;**
4. **Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021;**
5. **Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2020-2025;**
6. **Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021;**
7. **Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020;**
8. **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020¹⁶;**
9. **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020¹⁷;**
10. **Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020;**
11. **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020¹⁸;**
12. **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku;**
13. **Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020;**
14. **Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020;**
15. **Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022;**
16. **Wojewódzki program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;**
17. **Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032;**
18. **Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;**
19. **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego;**
20. **Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)piranu;**
21. **Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)piranu;**
22. **Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego;**

¹⁶ Uchwała Nr XXII/373/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2024

¹⁷ Uchwała Nr XXII/372/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2024

¹⁸ Uchwała Nr XXII/371/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020)

23. **Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;**
24. **Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego;**
25. **Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego;**
26. **Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;**
27. **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;**
28. **Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020;**
29. **Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022;**
30. **Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020;**
31. **Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;**
32. **Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2020 roku.**

Ze względu na specyfikę i różne obszary tematyczne, których dotyczą wyżej wymienione dokumenty, właściwe **komórki organizacyjne** Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz **wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne prowadzą odrębne procesy monitoringu celów sektorowych**. Ich realizacja przedstawiana była także w formie informacji na Sejmiku WL oraz Komisjach Sejmiku WL.

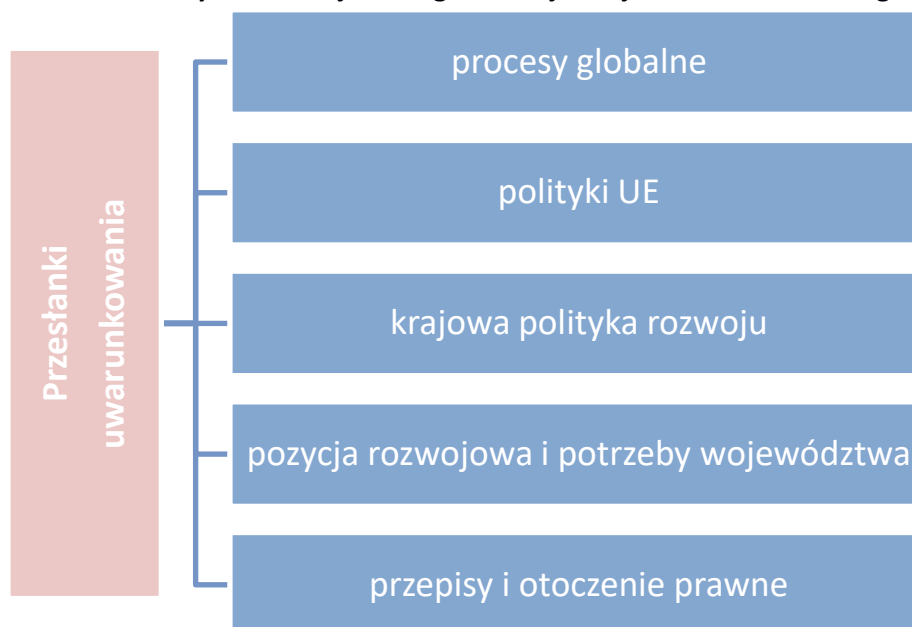
4.1. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego

Obowiązująca w 2020 *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)* została przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXXIV/559/2013 w dniu 24 czerwca 2013 roku. Działając na podstawie ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w 2019 roku Zarząd Województwa Lubelskiego przystąpił do prac nad aktualizacją *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

Podstawą procesu aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)* jest Uchwała Nr IV/96/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)*, która określa zasady, tryb i harmonogram prac. W 2020 roku zostały podjęte przez Sejmik Województwa Lubelskiego dwie uchwały zmieniające¹⁹.

W ramach prac nad nową strategią rozwoju województwa w 2020 roku przyjęto założenia przeprowadzonego procesu **szerokiej partycypacji** społecznej. W efekcie przeprowadzono szeroką i powszechną debatę publiczną, łącznie (**ok. 50 spotkań**) nad *Załoženiami do aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego*. W wyniku czego zdefiniowane zostały cele, priorytety oraz kierunki rozwoju regionu, a także określono mechanizmy realizacji planowanych działań w perspektywie do 2030 roku.

Ryc. 2 Główne determinanty aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego

Źródło: *Założenia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, str.9

W ramach *SRWL 2030* przyjęto cztery cele strategiczne (Ryc. 3), w ramach których wyodrębnia się 18 celów operacyjnych oraz pakiety kierunków działań, które stanowią punkt odniesienia dla wszystkich działań rozwojowych na terenie Lubelszczyzny. Wskazane cele

¹⁹ Uchwała Nr XVI/273/2020 z dnia 27 maja 2020 roku, Uchwała Nr XXII/357/2020 z dnia 21 grudnia 2020 roku.

strategiczne i wiązki kierunków działań odpowiadają na wyzwania przyjętej wizji rozwoju województwa lubelskiego w perspektywie do 2030 roku. Ich realizacja wymagać będzie zaangażowania wielu środowisk i podmiotów, które realizując własne cele i działania będą kierunkować się jednocześnie uzgodnionymi i przyjętymi dla całego regionu celami.

Ryc. 3 Cele strategiczne i operacyjne SRWL 2030

Źródło: SRWL 2030, str. 89

W ramach prac nad projektem **SRWL 2030, Zarząd Województwa Lubelskiego** podjął decyzję aby równoległe z debatą publiczną nad *Załoženiami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego*, przeprowadzić otwarty nabór propozycji przedsięwzięć i projektów o strategicznym znaczeniu, których realizacja może istotnie wpłynąć na rozwój regionu lubelskiego. Przebieg oraz wyniki przeprowadzonego procesu zostały przedstawione w *Raporcie z procesu naboru propozycji przedsięwzięć i projektów o strategicznym znaczeniu dla Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*²⁰.

Celem naboru przedsięwzięć było rozpoznanie potrzeb oraz pomysłów prorozwojowych, których identyfikacja pozwoli na lepsze zaprogramowanie w **SRWL 2030** mechanizmów interwencji publicznych, a także aktywniejsze wspieranie przyszłych realizatorów w nowym okresie programowania oraz trafniejsze ukierunkowanie i wykorzystanie środków przeznaczonych na rozwój regionu. Zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Lubelskiego został przeprowadzony w dn. **18 marca - 30 września 2020 r.** i miał charakter **otwarty**. Nabór propozycji przedsięwzięć i projektów o strategicznym znaczeniu, których realizacja może wpłynąć na dynamizację rozwoju regionu lubelskiego.

Stosując zasadę współzrządzenia i dzielenia się odpowiedzialnością za rozwiązywanie problemów i pobudzanie potencjałów przyjęto założenia o partnerskiej współpracy samorządów, środowiska biznesu, społeczeństwo obywatelskie oraz przedstawiciele świata nauki. Dlatego też w nowym okresie programowania preferowane są przedsięwzięcia oparte na **partnerstwie**

²⁰ Raport z procesu naboru propozycji przedsięwzięć i projektów o strategicznym znaczeniu dla Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2020 r.

terytorialnym i międzysektorowym. Biorąc powyższe pod uwagę zgłoszone przedsięwzięcia mają:

- **wymiar ponadlokalny**, czyli swoim zasięgiem wykraczać poza granice poszczególnych gmin/powiatów;
- **charakter partnerski** – angażować szerokie grono interesariuszy, zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego.

W czasie naboru do Urzędu Marszałkowskiego wpłynęły **522 propozycje** przedsięwzięć, które zostały zgłoszone przez **153** wnioskodawców o **szacunkowej wartości ok. 30,6 mld zł.**

Propozycje przedsięwzięć/projektów obejmują następujące obszary tematyczne: bezpieczeństwo, cyfryzacja, edukacja, efektywność energetyczna, kultura, ochrona środowiska, przedsiębiorczość, rewitalizacja, rolnictwo, rozwój infrastruktury, sport, sprawy społeczne, transport, turystyka, zdrowie, przedsięwzięcia kompleksowe.

Spśród zgłoszonych propozycji przedsięwzięć/projektów dominującą grupą wnioskodawców są **jednostki samorządu terytorialnego (JST)**, które złożyły **397 propozycji** oraz podmioty zaliczone do **grupy „inne”**, które złożyły **75 propozycji**. Do tej kategorii należą m.in. jednostki podległe Urzędowi Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, PKP, GDDKiA, stowarzyszenia, fundacje.

Do wnioskodawców, którzy zgłosili propozycje przedsięwzięć **o największej wartości** należą **jednostki samorządu terytorialnego**. Szacunkowa wartość propozycji tych przedsięwzięć stanowi ok. **20,1 mld zł.** Natomiast „inne” podmioty zgłosiły propozycje przedsięwzięć o wartości **9,7 mld.** (Tabela 3)

Wśród projektów zgłoszonych w ramach przeprowadzonego naboru największą liczbę stanowiły przedsięwzięcia **interdyscyplinarne**, których realizacja wpisuje się w kilka obszarów tematycznych. W projektach zgłoszonych przez wnioskodawców zidentyfikowane zostały również propozycje dotyczące **tylko jednego obszaru tematycznego**. Przepisania przedsięwzięcia do danego obszaru tematycznego dokonano na podstawie wskazań wnioskodawców.

Tabela 3 Liczba propozycji przedsięwzięć i ich szacunkowa wartość w poszczególnych obszarach tematycznych

Obszar tematyczny	Liczba	Szacunkowa wartość realizacji projektów (mln zł)
bezpieczeństwo	9	260,53
cyfryzacja	8	183,66
edukacja	7	156,50
efektywność energetyczna	8	135,91
kompleksowe	324	14 460,17
kultura	3	0,79
ochrona środowiska	27	598,94
przedsiębiorczość	5	118,80
rewitalizacja	2	14,50
rolnictwo	1	4,00
rozwój infrastruktury	2	110,00
sport	1	6,00

sprawy społeczne	6	84,60
transport	96	14 148,59
turystyka	3	6,25
zdrowie	20	375,02

Źródło: Raport z procesu naboru propozycji przedsięwzięć i projektów o strategicznym znaczeniu dla Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2020 r.

Istotną rolę w pracach aktualizacyjnych spełnił powołany przez Marszałka Województwa Lubelskiego²¹ zespół zadaniowy ds. aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)*. Jego zadaniem był udział i wsparcie w bieżących pracach w ramach prac nad aktualizacją w tym np.: przygotowanie materiałów uzupełniających diagnozę, propozycji kierunków działań.

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą²² i został poddany otwartym i szerokim **konsultacjom społecznym**. Ich organizacja zapewniła **dostępność** i możliwość **szerokiej partycypacji społecznej**.

Z ważniejszych działań w tym zakresie należy wymienić m.in.:

- udostępnienie projektu SRWL 2030 na **stronie internetowej** UMWL z możliwością składania uwag i wniosków,
- **spotkanie z Radnymi Województwa Lubelskiego**, na którym dokonano prezentacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku oraz **debatę** nad tym dokumentem,
- zorganizowanie **konferencji regionalnej** dotyczącej projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku,
- **spotkanie** z przedstawicielami **sektora przedsiębiorczości** m.in. Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, Regionalnej Izby Gospodarczej, Konfederacji Pracodawców Lubelszczyzny „Lewiatan”, Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lublinie, Lubelskiego Klubu Biznesu zrzeszającego około 300 przedsiębiorców,
- spotkanie z **Starostami** Województwa Lubelskiego – reprezentanci 16 powiatów,
- przedstawicielami JST.

W konferencjach udział wzięli reprezentanci różnych środowisk społeczno-gospodarczych regionu w tym m.in. parlamentarzyści i samorządowcy, radni województwa, przedstawiciele świata nauki, biznesu, przedstawiciele instytucji wspierania biznesu, agencji rozwoju, izb gospodarczych, organizacji pozarządowych, związków oraz organizacji zawodowych.

W procesie konsultacji społecznych sformułowano **724 wniosków, opinii i uwag** do projektu *SRWL 2030*. Przebieg oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych projektu dokumentu *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku* przedstawione zostały w **Raporcie z konsultacji społecznych projektu Strategii**²³. Każdy ze zgłoszonych wniosków został poddany dokładnej analizie i pogłębionej ocenie pod kątem możliwości uwzględnienia i wykorzystania

²¹ Zarządzenie Nr 128/2019 z dnia 16 lipca 2019 r.

²² Uchwała z dnia 16 października 2020 r. Nr CXCVI/3643/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego

²³ *Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2021 r.

w ostatecznej wersji projektu *Strategii*. Wszystkie zgłoszone uwagi i wnioski, niezależnie od ich charakteru zestawiono w tabeli (załącznik nr 1 do *Raportu z konsultacji społecznych projektu Strategii*) w ramach, której dokonano całościowej oceny oraz odniesiono się do ich zasadności. Wnioski, opinie i propozycje, które zakwalifikowano jako nieuwzględnione opatrzone zostały stosownym uzasadnieniem i wyjaśnieniem.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 została przyjęta przez **Sejmik Województwa Lubelskiego** Uchwałą Nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*.

4.2. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku (RSI WL 2030)

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku określa kierunki prowadzenia polityki innowacyjnej w regionie w oparciu o wewnętrzny potencjał naukowo technologiczny regionu i w tym zakresie jest rozwinięciem i uszczegółowieniem *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku*.

Realizacja celów polityki rozwoju regionalnego jest powiązana z rozwojem i wsparciem sektora naukowo-badawczego w wykorzystaniu badań i wiedzy oraz komercjalizacji wiedzy, a także pobudzaniem zdolności przedsiębiorstw we wdrażaniu nowoczesnych technologii. Jednym z ważnych zadań samorządu regionalnego jest animowanie i wspieranie działań w tym zakresie, które przyczynić się będą do **komercjalizacji wiedzy** oraz wdrażania rozwiązań **innowacyjnych** do gospodarki województwa.

Prowadzone w 2020 roku prace aktualizacji *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku* były związane z:

- zakończeniem okresu obowiązywania dotychczasowej Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku;
- kończącą się perspektywą finansową 2014-2020;
- zmieniającymi się uwarunkowaniami europejskimi i krajowymi oraz wnioskami z wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku.

Potrzeba zmiany dotychczasowych obszarów inteligentnych specjalizacji wynikała ze zmiany uwarunkowań społeczno-gospodarczych, zmiany przyjętej krajowej i europejskiej polityki w tym zakresie oraz bezpośrednio z prowadzonego w regionie procesu przedsiębiorczego odkrywania. W tym celu wykonano szereg prac oraz działań, w tym m.in.:

- analizę dokumentów strategicznych;
- analizę zagadnień badawczo-wdrożeniowych i wdrożeniowych realizowanych/planowanych;
- przygotowano propozycje projektów możliwych do finansowania w ramach RPO WL, PO IR, PO PW;
- analizę potencjału naukowo-gospodarczego regionu w odniesieniu do zagadnień;
- prace umożliwiające zdefiniowanie obszarów inteligentnych specjalizacji;
- wdrożenie rekomendacji płynących z realizowanych przez Lubelskie Centrum Badań nad Innowacyjnością projektów.

Źródła zmian Inteligentnych Specjalizacji:

- Ocena dotychczasowego stanu realizacji RSI WL 2020 poprzez:
 - Badanie pn. **Analiza zagadnień szczegółowych przeprowadzona przez Lubelskie Centrum Badań nad Innowacyjnością w zakresie obszarów inteligentnej specjalizacji województwa lubelskiego** - przyjęta przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 20.10.2020 r.
 - **Synteza rekomendacji z projektów międzynarodowych dotyczących RIS3, realizowanych przez Instytucję Zarządzającą RSI województwa lubelskiego w latach 2016-2020 przeprowadzona na przez Lubelskie Centrum Badań nad Innowacyjnością** - przyjęta przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 03.11.2020 r.
 - Badanie pn. **Analiza wyzwań, w tym wąskich gardeł w dyfuzji innowacji województwa lubelskiego** - badanie zlecone – grudzień 2020 Ocena dotychczasowego stanu realizacji RSI WL 2020.
- Badanie **strategicznych kierunków rozwoju gospodarczego województwa lubelskiego w kontekście regionalnej strategii innowacji** - badanie zlecone zrealizowane w okresie październik – luty 2021.
- **Procesowe podejście** do aktualizacji RSI oparte na założeniach metody Design Thinking.

Zasadniczą zmianą w RSI WL 2030 jest **sposób uszczegółowienia obszarów inteligentnych specjalizacji w stosunku do RSI 2020** z opartego o kody PKD na wskazujący **zagadnienia szczegółowe** (określające wyzwanie, problem, niszę rozwojową), pozwalające na bardziej precyzyjne opisanie i określenie zakresów inteligentnych specjalizacji.

W zaktualizowanej RSI **wskazano model Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania**, czego brakowało w poprzednim dokumencie. Wynikiem podjętych prac są **zaktualizowane obszary inteligentnych specjalizacji**, które przedstawiają się następująco:

ŻYWNOŚĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI

ZIELONA GOSPODARKA

ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO

CYFROWE SPOŁECZEŃSTWO

TECHNOLOGIE MATERIAŁOWE, PROCESY PRODUKCYJNE I LOGISTYCZNE

W ramach każdego z ww. obszarów sformułowanych zostało szereg zagadnień szczegółowych. Inteligentne specjalizacje z założenia mają przełożyć się na możliwość uzyskania dofinansowania przez przedsiębiorców i/lub jednostki naukowo-badawcze z terenu województwa lubelskiego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego oraz krajowych programów operacyjnych i innych źródeł.

Regionalną Strategię Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku wyróżnia **procesowe podejście**, co znalazło swój wyraz w zaproponowanym **modelu PPO** – **Regionalne Laboratorium Innowacji** oraz w szeroko przeprowadzonych konsultacjach społecznych. Istotny jest fakt zdefiniowania modelu PPO po raz pierwszy w dokumencie strategicznym. Nastąpiła także zmiana w postrzeganiu inteligentnych specjalizacji, z podejścia określającego dziedziny i sektory gospodarcze na **postrzeganie określające wyzwania**. **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku** została przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr XXIV/407/2021

z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

4.3. Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

W związku z trudną sytuacją gospodarki wywołaną pandemią, Komisja Europejska utworzyła zupełnie nowy instrument, poza Funduszami Strukturalnymi, którego celem jest wsparcie zmian systemowych oraz finansowanie przedsięwzięć strukturalnych. Jest nim *Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (RRF)*, który stanowi jedno z działań w ramach pakietu rozwiązań przedstawionych przez Komisję Europejską. *Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)* jest dokumentem opracowywanym **na poziomie krajowym**, który będzie stanowił podstawę ubiegania się o wsparcie z *Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności*. Reformy i inwestycje ujęte w KPO mają służyć przywróceniu potencjału wzrostu polskiej gospodarce osłabionej pandemią COVID-19 oraz zbudować **odporność na kryzysy**.

W związku z procesem opracowywania *Krajowego Planu Odbudowy*, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej włączyło ten proces Zarząd Województwa Lubelskiego w zakresie przygotowania propozycji projektów do KPO. Nadrzędnym założeniem określonym w Rozporządzeniu KE było wyłonienie projektów spełniających następujących wymagania (termin ich zakończenia to 2026 roku):

- **rozwiązujących problem** zidentyfikowany w regionie odnośnie konieczności przemian strukturalnych, w szczególności w kontekście zmian **wywołanych COVID-19**;
- **odpowiadających wymogom** wskazanych w projektach rozporządzeń unijnych, dających szanse na zmiany w kierunku „zielonej” oraz **cyfrowej gospodarki**, wzmocnienie **potencjału wzrostu** i tworzenia nowych **miejsc pracy**;
- **wykonalnych i gotowych do szybkiego** uruchomienia.

Identyfikacja propozycji projektów została przeprowadzona w oparciu o ramowy harmonogram i **plan działań** uwzględniony w *Koncepcji organizacji prac i podejścia do identyfikacji projektów możliwych do realizacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy*. Przyjęto formułę **naboru otwartego** składającego się z:

- naboru zewnętrznego
- naboru wewnętrznego
- umieszczenia na stronie www.strategia.lubelskie.pl

Informacja i zaproszenie do składania propozycji projektów w ramach **naboru zewnętrznego** została skierowana do **359 podmiotów**, w tym:

- jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa lubelskiego (233)
- podmioty społeczno-gospodarcze (**126**)

Natomiast **nabór wewnętrzny** odbywał się poprzez komórki organizacyjne UMWL (**12 departamentów i jednostki podległe**).

W ramach otwartego naboru zgłoszono **493 propozycji projektów** w różnych obszarach tematycznych o łącznej **szacunkowej wartości ok. 50,6 mld zł**. Projekty te zostały zgłoszone zarówno

przez partnerów społecznych i gospodarczych jak również departamenty UMWL i jednostki podległe (Tabela 4 i Tabela 5).

Tabela 4 Liczbę propozycji przedsięwzięć, i ich szacunkową wartość w poszczególnych obszarach tematycznych przedstawia poniższe zestawienie:

Obszar tematyczny	Liczba propozycji w danym obszarze	Zakładany ogólny koszt przedsięwzięcia
Energia i środowisko	103	4,4 mld
Transport	18	9,3 mld
Gospodarka	10	7 mln
Infrastruktura	134	20,7 mld
Społeczeństwo	153	7,3 mld
Cyfryzacja	63	7,9 mld
Turystyka	8	159,7 mln

Źródło: Raport z procesu identyfikacji projektów zgłoszonych do realizacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2020 r.

ZWL przeanalizował i **zarekomendował** propozycje i po wniesieniu korekt i uzupełnień przyjął Listę propozycji obejmującą: **36 projektów** o szacunkowej wartości **ok. 20 744,4 mln zł**. Zawiera ona dwa typy zgłoszonych projektów:

- projekty **parasolowe**,
- projekty **indywidualne**.

Tabela 5 Liczbę propozycji przedsięwzięć i ich szacunkową wartość w poszczególnych obszarach tematycznych zaproponowanych do KPO przedstawia poniższe zestawienie:

Obszar tematyczny	Liczba propozycji w danym obszarze	Zakładany ogólny koszt przedsięwzięcia
Energia i środowisko	8	4 168,2 mln
Transport	8	7 580,0 mln
Gospodarka	1	513,0 mln
Infrastruktura	2	519,5 mln
Społeczeństwo	9	2 698,2 mln
Cyfryzacja	4	250,5 mln
Turystyka	4	5 015,0 mln

Źródło: Raport z procesu identyfikacji projektów zgłoszonych do realizacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2020 r.

W dniu 20 sierpnia 2020 r. Marszałek Województwa Lubelskiego skierował do Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej pismo wraz z listą wyłonionych projektów. Większość propozycji ma charakter horyzontalny.

Przebieg oraz wyniki przeprowadzonego procesu zostały przedstawione w *Raporcie z procesu identyfikacji projektów zgłoszonych do realizacji w ramach KRAJOWEGO PLANU ODBUDOWY*²⁴.

4.4. Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji

Jednym z głównych celów Unii Europejskiej jest osiągnięcie **neutralności klimatycznej** Europy do roku 2050. Kluczowym narzędziem realizującym ten cel jest mechanizm sprawiedliwej transformacji, w tym jeden z jego filarów – **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST)**. Głównym założeniem całego mechanizmu jest **dywersyfikacja gospodarcza** terytoriów najbardziej dotkniętych negatywnymi skutkami transformacji.

Przygotowując mechanizm sprawiedliwej transformacji, Komisja Europejska wskazała **3 polskie regiony** - Dolnośląskie, Śląskie i Wielkopolskie uprawnione do korzystania z FST. Uwzględniając rozmieszczenie zakładów górniczych, Rząd Polski zgłosił kolejne **3 regiony - Lubelskie, łódzkie i Małopolskie**, które powinny zostać objęte Funduszem, umożliwiającym łagodzenie skutków transformacji branży paliw kopalnych w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie. **Warunkiem** udzielenia wsparcia z FST jest opracowanie, a następnie zatwierdzenie przez Komisję Europejską **Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji (TPST)**, przygotowanych w dialogu z szerokim gronem interesariuszy.

W ramach prac związanych z procesem tzw. sprawiedliwej transformacji, Zarządzeniem Marszałka Województwa Lubelskiego²⁵ powołany został **Zespół Zadaniowy** pod przewodnictwem Pana Zbigniewa Wojciechowskiego Wicemarszałka Województwa Lubelskiego w celu przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego. W pracach Zespołu uczestniczyli przedstawiciele: Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Aktywów Państwowych, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Wojewody Lubelskiego, LW Bogdanka S.A., Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, Politechniki Lubelskiej, PGE Dystrybucji S.A., samorządów lokalnych powiązanych z działalnością kopalni oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.

Wskazany Zespół Zadaniowy, przy współpracy z firmą **PwC Advisory**, opracował projekt Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego, który w dniu 12 maja 2021 r. został zaakceptowany przez Zarząd Województwa Lubelskiego, a następnie (zgodnie z przyjętym harmonogramem prac) przekazany do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej i skierowany do konsultacji społecznych.

Dokument sporządzono zgodnie z **zakresem i wymogami** zawartymi w **Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady** Ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji dla regionów górniczych i przemysłowych, z uwzględnieniem przebiegu procesu transformacji oraz kierunków działań wynikających z problemów i wyzwań specyficznych dla województwa lubelskiego.

Plan określa **obszar transformacji**, który może najsilniej odczuć **negatywne skutki** transformacji w województwie. **Delimitacja** wskazanego **obszaru** obejmuje powiaty: łęczyński,

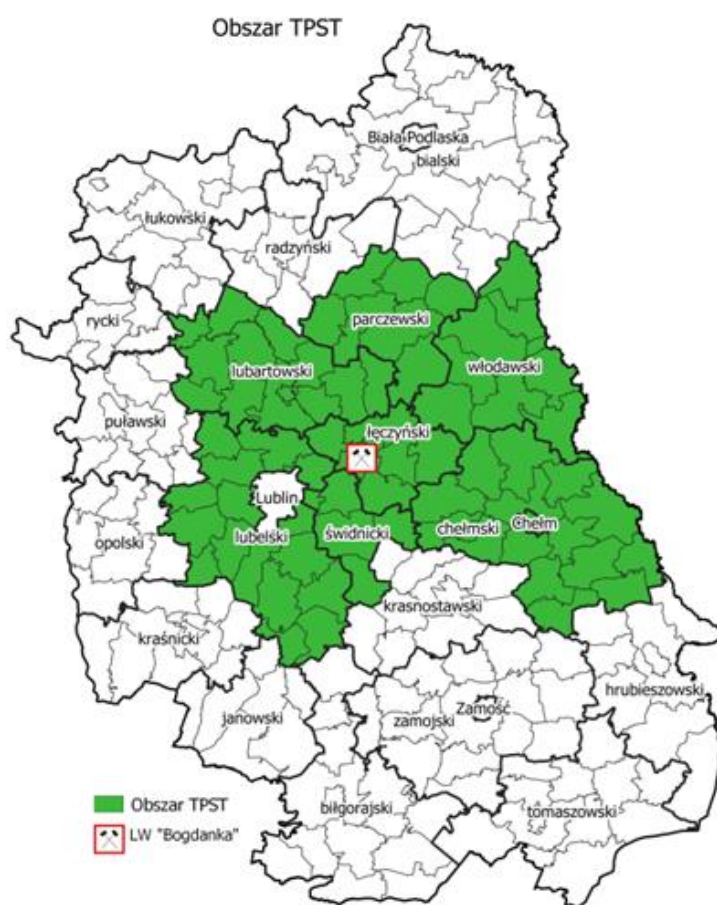
²⁴ *Raport z procesu identyfikacji projektów zgłoszonych do realizacji w ramach KRAJOWEGO PLANU ODBUDOWY*, Departament Strategii i Rozwoju, UMWL, Lublin, 2020 r.

²⁵ Zarządzenie nr 196/2020 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

lubelski, chełmski, w tym miasto Chełm, lubartowski, świdnicki, włodawski, parczewski. Ocena skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu wskazuje, że najistotniejsze wyzwania dotyczą:

- **zmiany profilu działalności LW Bogdanka** oraz przedsiębiorstw powiązanych z sektorem górnictwem;
- **zmiany kwalifikacji pracowników** sektora górnictwa oraz ryzyka depopulacji,
- **wzrostu ubóstwa energetycznego**.

Ryc. 4 Zasięg obszaru Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji w Województwie Lubelskim

Źródło: Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego (projekt) s. 9

Na wskazane potrzeby i wyzwania związane z łagodzeniem potencjalnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji, TPST określa **cele szczegółowe**, które obejmują:

- zdywersyfikowaną, zieloną i zeroemisyjną gospodarkę,
- aktywne i kompetentne społeczeństwo,
- czystą energetykę i ciepłownictwo, bezpieczeństwo energetyczne
- zintegrowaną przestrzeń wysokiej jakości.

Realizując harmonogram prac nad dokumentem TPST dla województwa lubelskiego, w dniu 14 maja 2021 roku Zarząd Województwa Lubelskiego skierował projekt dokumentu do konsultacji społecznych. Po zakończonym procesie konsultacji kolejne etapy prac obejmują zatwierdzenie TPST WL przez Zarząd Województwa Lubelskiego, a następnie przekazanie dokumentu do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Komisji Europejskiej.

5. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych w poszczególnych obszarach tematycznych

5.1. Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTEKÓW I OPIEKA NAD ZABYTEKAMI

Działania w ramach obszaru Edukacja, Kultura, Ochrona zabytków i Opieka nad zabytkami, realizowany jest głównie poprzez zadania należące do Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego UMWL (KED). Działania te obejmują przede wszystkim:

- organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej w formie wojewódzkich samorządowych instytucji kultury,
- mecenat nad działalnością kulturalną poprzez:
 - wsparcie stypendialne dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami,
 - przyznawaniem nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury,
 - wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Podstawą prowadzenia działalności kulturalnej jest ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, na mocy której Samorząd Województwa Lubelskiego pełnił funkcję organizatora dla **12 instytucji kultury**. Są to:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie;
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie;
- Muzeum Badań Polarnych w Puławach (od 27.05.2020 r.);
- Muzeum Lubelskie w Lublinie (od 01.10.2020 r. pod nazwą Muzeum Narodowe w Lublinie);
- Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym;
- Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie;
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce;
- Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”;
- Teatr im. J. Osterwy w Lublinie;
- Teatr Muzyczny w Lublinie;
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie;
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie.

Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym o charakterze obligatoryjnym. W związku z tym samorząd zapewniał instytucjom kultury środki niezbędne do prowadzenia działalności kulturalnej oraz utrzymania obiektów, w których ta działalność jest prowadzona poprzez udzielanie dotacji podmiotowych z budżetu województwa.

Obok budżetu województwa, źródłem finansowania zadań inwestycyjnych w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego były środki z Regionalnego Programu Operacyjnego WL oraz *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* zarządzanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W 2020 r. Sejmik Województwa Lubelskiego podjął uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na połączenie Muzeum Lubelskiego w Lublinie z Muzeum Narodowym w Lublinie oraz prowadzenia jako wspólnej (z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego) instytucji kultury – Muzeum Narodowego w Lublinie. W wyniku połączenia powstała państwowa instytucja kultury pod nazwą Muzeum Narodowe w Lublinie. Celem podjętych działań było podniesienie rangi muzeum, wzbogacenie zbiorów oraz oferty kulturalnej Muzeum Lubelskiego w Lublinie, z jednoczesnym poszerzeniem realizowanych programów badawczych, dokumentacyjnych i wydawniczych, a także szerszym udostępnianiu zbiorów w wymiarze krajowym i międzynarodowym.

W ramach zadań związanych z prowadzeniem działalności kulturalnej w 2020 roku nadano statuty Muzeum Badań Polarnych w Puławach (w organizacji), Teatrowi Muzycznemu w Lublinie, Teatrowi im. J. Osterwy w Lublinie, Ośrodkowi Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Filharmonii im. H. Wieniawskiego w Lublinie, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie. Zmiany obowiązujących dotychczas statutów wynikały z konieczności dostosowania tych aktów do przepisów prawa, a w szczególności do ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także spowodowane były potrzebą usystematyzowania zapisów i uporządkowania struktury ww. dokumentów.

Ponadto w 2020 r. powołane zostało Muzeum Badań Polarnych w Puławach, pierwsze w kraju muzeum o takiej tematyce. Celem działalności nowej instytucji kultury jest gromadzenie, przechowywanie, konserwacja i udostępnianie zbiorów w zakresie badań polarnych na terenach Arktyki i Antarktyki, dokumentacji aktywności lądolodu na terenie dzisiejszej Polski oraz dokumentowanie prac polskich zesłańców, w tym naukowców badających obszar Syberii.

Mając na celu wspieranie rozwoju umiejętności mieszkańców województwa lubelskiego w zakresie kultury, Zarząd Województwa Lubelskiego przyznał w 2020 r. stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz nagrodił osoby oraz podmioty mające osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury, asygnując na ten cel środki własne z budżetu województwa.

Samorząd Województwa Lubelskiego działając na rzecz wzbogacenia oferty kulturalnej województwa lubelskiego, wspierał podmioty społeczne poprzez udzielanie dotacji na zadania publiczne w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Spełniając wymogi ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, w 2020 r. realizował zadania zawarte w *Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022*. Dokument ten określa kierunki działań opieki nad zabytkami w województwie lubelskim w perspektywie czteroletniej. **Program kształtuje politykę** rozwoju województwa w następujących zakresach:

- ochrony potencjału dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego,
- edukację na rzecz opieki nad zabytkami,

- promocję walorów województwa przy wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.

W ramach działalności oświatowej i edukacyjnej Samorząd Województwa Lubelskiego prowadził sieć **18 jednostek oświatowych o zasięgu regionalnym**, w tym:

- szkoły podstawowe specjalne zorganizowane w podmiotach leczniczych w Krasnobrodzie i Puławach oraz Zespół Szkół Specjalnych przy Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa z oddziałami przedszkolnymi i Liceum Ogólnokształcące. Zajęcia szkolne odbywają się również na Oddziale psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży w Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie ul. Abramowicka 2 oraz w Klinice Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji przy ul. Głuskiej 1 w Lublinie;
- szkoły policealne tj.: medyczne studia zawodowe (SP- MSZ) w: Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Chełmie, Janowie Lubelskim, Lublinie, Łukowie, Parczewie, Puławach, Zamościu;
- Kolegium Pracowników Służb Społecznych (KPSS) połączone ze Szkołą Policealną Pracowników Służb Społecznych (SPPSS) w Lublinie;
- placówkę doskonalenia nauczycieli tj. Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) z trzema oddziałami w: Białej Podlaskiej, Chełmie oraz Zamościu;
- biblioteki pedagogiczne: w Białej Podlaskiej (z filiami w Łukowie i Parczewie), w Chełmie, w Lublinie (z filią w Janowie Lubelskim) oraz w Zamościu (z filiami w: Biłgoraju, Hrubieszowie i Tomaszowie Lubelskim).

Szkoły zorganizowane w podmiotach leczniczych obejmują działalnością edukacyjną uczniów szkół publicznych, którzy zostali poddani czasowej hospitalizacji. Misją tych szkół jest szeroko pojęta opieka nad dziećmi hospitalizowanymi. W jej zakres wchodzi nie tylko proces dydaktyczny i wychowawczy, ale także funkcja terapeutyczna kierowana do dziecka, rodziców lub opiekunów prawnych dzieci. Dziecko trafiając do szpitala znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji, potrzebuje wsparcia, życzliwości, oderwania od traumatycznej szpitalnej codzienności. We współpracy z personelem medycznym podejmują działania terapeutyczne i promujące zdrowie. W sytuacji szczególnej znajduje się Szkoła Podstawowa Specjalna nr 13 przy Szpitalu Specjalistycznym w Puławach, w której zostały całkowicie zawieszane zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, a nauczyciele i personel niepedagogiczny pozostawali w gotowości do pracy. Powyższa sytuacja podyktowana była tym, iż szpital ten od marca 2020 r. na mocy decyzji Wojewody Lubelskiego został przekształcony w całości na szpital jednoimienny, a następnie koordynujący, zajmujący się leczeniem COVID-19. W roku szkolnym 2019/2020 łącznie w szkołach zorganizowanych przy podmiotach leczniczych średnia liczba uczniów wynosiła 194,09 uczniów oraz 36 przedszkolaków.

Sieć szkół policealnych (SP-MSZ) o zasięgu regionalnym w 2020 roku nie uległa zmianie. Szkoły prowadzą kształcenie w zawodach branży opieki zdrowotnej (MED), pomocy społecznej (SPO), fryzjersko-kosmetycznej (FRK) oraz ogrodniczej (OGR). Z kolei Kolegium Pracowników Służb Społecznych kształci w zawodzie pracownik socjalny. Opiekę naukowo-dydaktyczną nad kolegium sprawuje Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie. W szkołach policealnych w roku szkolnym 2019/2020 kształciło się 1930 słuchaczy (stan na 30 września 2019 roku wg Systemu Informacji Oświatowej) w trzech formach nauki: dziennej, stacjonarnej i zaocznej. Wyniki egzaminów zawodowych są satysfakcjonujące: średnia zdawalność w szkołach policealnych prowadzonych przez

Samorząd Województwa Lubelskiego w roku szkolnym 2019/2020 wyniosła 92%, przy czym najwyższa (100%) zdawalność uzyskana została w zawodach: opiekun medyczny, technik usług kosmetycznych, asystent osoby niepełnosprawnej, asystentka i higienistka stomatologiczna, technik masażysta, technik ortopeda, opiekunka dziecięca i protetyk słuchu.

Szybki postęp technologiczny w medycynie spowodował konieczność wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, co stało się możliwe dzięki realizacji projektu „**Infrastruktura kształcenia zawodowego szkół policealnych o zasięgu regionalnym**”, który jest współfinansowany ze środków UE, a realizowany przez województwo lubelskie.

Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) to największa publiczna placówka doskonalenia nauczycieli w województwie lubelskim. Od 1 września 2019 roku LSCDN we współpracy z Lubelskim Kuratorem Oświaty z sukcesem wdraża nowy system doradztwa metodycznego w województwie lubelskim. W wyniku dwóch naborów (sierpień i wrzesień) komisja rekrutacyjna rekomendowała 86 nauczycieli różnych specjalności, którym Lubelski Kurator Oświaty powierzył funkcję doradcy metodycznego na rok szkolny 2019/2020 (do 31 sierpnia 2020 r.). LSCDN pełni również istotną rolę we wspieraniu, inicjowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rozwoju szkół i placówek na terenie Województwa Lubelskiego. W związku z sytuacją epidemiologiczną Centrum rozwinęło zdalny tryb kształcenia, poszerzając zakres form szkoleniowych stosowanych przez konsultantów i doradców o webinarium i kursy zdalne. Oferta edukacyjna LSCDN na dany rok szkolny uwzględnia zmiany zachodzące w polskim systemie edukacyjnym, aktualny stan wiedzy pedagogicznej i psychologicznej, a także wnioski i rekomendacje z ogólnopolskich badań edukacyjnych, zewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz egzaminów zewnętrznych.

Szkoły policealne, Kolegium Pracowników Służb Społecznych oraz Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w roku szkolnym 2019/2020 łącznie realizowały samodzielnie lub w partnerstwie 7 projektów współfinansowanych z Funduszy Unii Europejskiej na wartość około 8,83 mln zł zgodnie z zawartymi umowami.

W okresie zagrożenia epidemiologicznego szkoły i placówki w pełni wdrożyły i na bieżąco realizowały i stosowały wymagane obostrzenia wynikające z przepisów prawa w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19.

W celu **ograniczenia** skutków **wykluczenia cyfrowego** do szkół zorganizowanych w podmiotach leczniczych i szkół policealnych Samorząd Województwa Lubelskiego w 2020 roku, przekazał 300 laptopów o wartości 329 886,00 złotych. Priorytetem, związanym z wybuchem epidemii koronawirusa SARS-CoV-2, było zapewnienie dostępu do sprzętu, który pozwolił zrealizować podstawę programową i umożliwił zdalną naukę i pracę zarówno uczniom jak i nauczycielom.

Najważniejsze działania i przedsięwzięcia bibliotek pedagogicznych w 2020 roku realizowane były zgodnie ze Statutami bibliotek, zadaniami stawianymi dla bibliotek pedagogicznych, a także z najważniejszymi kierunkami polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020. Biblioteki pedagogiczne zgodnie ze swoją misją gromadzą, opracowują i udostępniają zbiory dla potrzeb szeroko rozumianej edukacji. Służą wszystkim pracownikom oświaty, przede wszystkim nauczycielom wszelkich typów szkół, osobom przygotowującym się do zawodu nauczycielskiego, studentom, uczniom. Biblioteki pedagogiczne wykazywały szczególną aktywność i zaangażowanie

we wspomaganie szkół i placówek oświatowych w ramach wojewódzkiej sieci współpracy. Podejmowały również szereg działań rozwijających czytelnictwo, niejednokrotnie we współpracy z innymi podmiotami. Biblioteki opracowały proces wymiany oprogramowania do katalogowania i digitalizacji posiadanych zbiorów w celu uzyskania lepszej dostępności online dla czytelników.

W 2020 roku, w ramach **wsparcia stypendialnego**, Samorząd Województwa Lubelskiego realizował programy:

- **Studenckie Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego** przyznawane studentom zamieszkałym w województwie lubelskim.
- **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2019-2020** oraz **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2020-2021** skierowane do szczególnie uzdolnionych uczniów szkół prowadzących kształcenie ogólne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych nowożytnych, matematyki lub przedsiębiorczości, rozpoczynających i kontynuujących przygotowania do odpowiedzialnego wyboru ścieżki swojej kariery zawodowej poprzez wsparcie stypendialne. Są to programy stypendialne realizowane w ramach 12 Osi Priorytetowej Edukacja, kwalifikacje i kompetencje Działania 12.2 Kształcenie Ogólne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- **Lubelska kuźnia talentów 2019-2021, w roku szkolnym 2019-2020** oraz **Lubelska kuźnia talentów 2019-2021, w roku szkolnym 2020-2021** skierowane do szczególnie uzdolnionych uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, w zakresie przedmiotów ogólnych tj. przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości lub w zakresie przedmiotów zawodowych, którzy są mieszkańcami województwa lubelskiego lub uczą się w województwie lubelskim. Są to programy stypendialne realizowane w ramach 12 Osi Priorytetowej Edukacja, kwalifikacje i kompetencje Działania 12.4 Kształcenie Zawodowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- **Stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami.**

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów, na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zostały przedstawione w tabeli w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 6, Tabela 7).

Tabela 6. Strategie i programy w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IX/160/2019 z dnia 2 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2019-2022” (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dn. 12.09.2019 poz. 5035).	<ul style="list-style-type: none"> Sprawozdania w cyklu dwuletnim przedkładane Sejmikowi Województwa Lubelskiego oraz Lubelskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków i Generalnemu Konserwatorowi Zabytków.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL, 2021 r.

Tabela 7. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wsparcie stypendialne i nagrody			
1.1.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie zawodowe, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr VI/125/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelska kuźnia talentów 2019-2021”. Uchwała Nr XVI/276/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 maja 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelska kuźnia talentów 2019-2021”. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyplata 1000 stypendiów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 2 000 000 zł, w tym 200 000 zł (Budżet WL)
1.2.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie ogólne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr VI/124/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu 	<ul style="list-style-type: none"> Wyplata 1001 stypendiów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 1 981 560 zł w tym 99 078 zł

		<p>pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2019-2020”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XVI/275/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie regulaminu programu stypendialnego w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2020-2021”. 		(Budżet WL)
1.3.	Wsparcie stypendialne dla studentów z województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XLV/654/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie pomocy materialnej przyznawanej w formie stypendiów studentom zamieszkałym w województwie lubelskim • Uchwała Nr XX/342/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie pomocy materialnej przyznawanej w formie stypendiów studentom zamieszkałym w województwie lubelskim 	<ul style="list-style-type: none"> • 286 stypendiów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 686 400 zł (Budżet WL)
1.4.	Wsparcie stypendialne dla osób zajmujących się twórczością artystyczną	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XXIII/385/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz określenia ich wysokości 	<ul style="list-style-type: none"> • 138 stypendia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 145 000 zł (Budżet WL)
1.5.	Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XX/268/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. • Uchwała Nr XI/163/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. zmieniająca uchwałę w 	<ul style="list-style-type: none"> • 64 nagrody 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 92 000 zł (Budżet WL)

		<p>sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.</p>		
1.6.	<p>Wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr X/178/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 7 października 2019 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2019 r. poz. 5612), • Regulamin konkursu „Konkurs - Kultura 2020” • w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • w trybie konkursowym oraz pozakonkursowym przyznano dotację na realizację 55 zadań dla 51 podmiotów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 412 900,00 zł, <p>z czego kwota dotacji wykorzystanej wynosi 336 859,25 zł. (Budżet WL)</p>
2.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego			
2.1.	<p>Remont konserwatorski zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt pn. Remont konserwatorski i modernizacja ekspozycji w wybranych zabytkowych obiektach Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym (2016-2020) – Działanie 8.1. POiŚ 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt w trakcie realizacji • docelowo remont 5 zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 18 844 136,89 zł, w tym 5 754 049,50 zł (Budżet WL) • 2 413 304,65 (Budżet WL w 2020 r.)
2.2.	<p>Modernizacja obiektów Muzeum Lubelskiego w Lublinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt pn. Muzeum Lubelskie – ochrona dziedzictwa przeszłości i nowe wyzwania przyszłości: edukacja, nauka, innowacyjność, promocja regionu, turystyka (2014–2020) – Działanie 8.1. POiŚ 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt w trakcie realizacji • docelowo modernizacja obiektów Zamku Lubelskim oraz budynku oddziału Muzeum Regionalnego w Kraśniku – Filii Muzeum 24 Pułku Ułanów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 34 159 162,51 zł, w tym 10 046 669,67 zł. (Budżet WL) • 7 931 771,64 zł (Budżet WL w 2020 r.)

2.3.	Przebudowa i konserwacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Przebudowa, rewitalizacja i konserwacja budynków zespołu pałacowo-parkowego w Kozłówce z adaptacją na cele kulturowe i turystyczne (dwie oficyny, stajnia i teatralnia) (2016-2021) – Działanie 8.1. POIS 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo kompleksowa modernizacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 40 685 475,39 zł, w tym 8 339 569,09 zł (Budżet WL) 585 848,80 zł (Budżet WL w 2020 r.)
3.	Wsparcie instytucji kultury			
3.1.	Finansowanie działalności wojewódzkich samorządowych instytucji kultury	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej 	<ul style="list-style-type: none"> 12 instytucji kultury (Teatr im. J. Osterwy w Lublinie, Teatr Muzyczny w Lublinie, Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Muzeum Lubelskie w Lublinie (01.01-30.09), Muzeum Narodowego w Lublinie (1.10-31.12), Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, Muzeum Zamoyskich w Kozłówce), Muzeum Badań Polarnych (od 01.06.2020 r.) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 64 191 835,68 zł (Budżet WL)
3.2.	Finansowanie działalności jednostek oświatowych prowadzonych przez Samorząd Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668), 	<ol style="list-style-type: none"> Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 56 116 530,07,

		<ul style="list-style-type: none"> • ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm.), • ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 z późn. zm.) 	<p>Edukacji Narodowej w Lublinie</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Biblioteka Pedagogiczna w Białej Podlaskiej 3. Biblioteka Pedagogiczna w Chełmie 4. Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu 5. Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Lublinie połączone ze Szkołą Policealną Pracowników Służb Społecznych 6. Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie 7. Zespół Szkół Specjalnych przy Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie 8. Szkoła Podstawowa Specjalna przy Sanatorium Rehabilitacyjnym w Krasnobrodzie 9. Szkoła Podstawowa Specjalna nr 13 przy Szpitalu Specjalistycznym w Puławach 10. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Stanisława Liebharta w Lublinie 11. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Marii Minczewskiej w Białej Podlaskiej 12. Szkoła Policealna 	<p>w tym wydatki finansowane ze środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ue „7”; i bp „9”; 3 325 665,92 zł; – dotacje z bp i jst 2 895 963,67 zł; – Budżet WL– 49 894 900,48 zł
--	--	---	--	---

			<p>Medyczne Studium Zawodowe w Biłgoraju</p> <p>13. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Władysławy Szoc w Chełmie</p> <p>14. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Stanisławy Wołynki w Janowie Lubelskim</p> <p>15. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Janusza Korczaka w Łukowie</p> <p>16. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Zofii Bagińskiej w Parczewie</p> <p>17. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Polskiego Czerwonego Krzyża w Puławach</p> <p>18. Szkoła Policealna Medyczne Studium Zawodowe im. Stanisławy Leszczyńskiej w Zamościu</p>	
--	--	--	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL, 2021 r.

5.2. Obszar: OCHRONA ZDROWIA

Samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami²⁶, w szczególności w zakresie promocji i ochrony zdrowia. Zadania samorządu województwa w zakresie ochrony zdrowia wynikają z:

- pełnienia **funkcji podmiotu tworzącego** dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (dotyczące pełnienia funkcji właścicielskich);
- pozostałe zadania, **komplementarne** do funkcjonowania zdrowia.

Szczegółowy zakres kompetencji samorządu województwa w przedmiotowym obszarze określają inne ustawy. Reasumując, do głównych zadań samorządu terytorialnego z zakresu ochrony zdrowia należy:

- tworzenie ogólnej strategii i planowania polityki ochrony zdrowia na danym terenie;
- organizowanie ochrony zdrowia przez realizację funkcji właściciela publicznych zakładów opieki zdrowotnej;
- podejmowanie działań z zakresu zdrowia publicznego i indywidualnego obywateli;
- podejmowanie działań z zakresu promocji zdrowia.

Samorząd Województwa Lubelskiego jest organem tworzącym dla **18 podmiotów leczniczych** funkcjonujących w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, w tym:

- 13 jednostek lecznictwa stacjonarnego,
- zakład lecznictwa ambulatoryjnego,
- 4 jednostek ratownictwa medycznego.

Działania w ramach dziedziny Ochrona Zdrowia realizowane są głównie poprzez zadania przypisane Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ), ROPS oraz jednostki samorządowe. W kontekście funkcjonowania krajowego systemu opieki zdrowotnej zadaniami samorządu województwa jest m.in.: implementacja ustaleń krajowych strategii i programów ochrony zdrowia do regionalnej strategii województwa.

Podstawą planowania polityki zdrowotnej jest analiza sytuacji społeczno-demograficznej ludności oraz czynników wpływających na stan zdrowia. Istotnym narzędziem wykorzystywanym przez Samorząd Województwa Lubelskiego przy kreowaniu regionalnej polityki zdrowotnej są mapy potrzeb zdrowotnych tworzone na szczeblu centralnym, które uwzględnia wyzwania systemu opieki zdrowotnej, a także rekomendowane kierunki działań na poziomie krajowym i wojewódzkim. W połowie roku 2019 uruchomiono Bazę Analiz Systemowych i Wdrożeniowych, a przez cały 2020 r. sukcesywnie zwiększano jej możliwości i użyteczność. Rekomendowana przez Ministerstwo Zdrowia baza umożliwia w sposób precyzyjny nie tylko wskazanie problemów występujących w regionalnej opiece zdrowotnej, ale również ich rankingowanie oraz opracowanie celów, których działania winny zmierzać do poprawy zdiagnozowanych obszarów.

²⁶ art.14, ust.1, pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2020 poz. 1668)

Wieloaspektowa ocena stanu zdrowia mieszkańców województwa lubelskiego została zawarta w dokumencie pn. *Ocena stanu zdrowia oraz określenie potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego na potrzeby opracowywania programów polityki zdrowotnej realizowanych przez Samorząd Województwa Lubelskiego w latach 2016-2021*. Obok charakterystyki potrzeb zdrowotnych ludności województwa lubelskiego dokument ten wskazuje propozycję programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb.

Kierunki działań w sferze ochrony zdrowia w obecnej perspektywie zostały określone przez Zarząd Województwa Lubelskiego w *Programie Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*. Program zawiera ocenę stanu ochrony zdrowia, wyznaczał cele strategiczne oraz wskazywał działania o charakterze operacyjnym.

Na zakres i sposób działalności nadzorowanych podmiotów leczniczych, jak również podmiotu tworzącego w roku 2020 miała wpływ pandemia SARS-CoV-2.

W dniu 13 marca 2020 weszło w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego²⁷. Stan zagrożenia epidemicznego to sytuacja prawna wprowadzona na danym obszarze w związku z ryzykiem wystąpienia epidemii w celu podjęcia określonych w ustawie działań zapobiegawczych. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii²⁸, wprowadzono stan epidemii. Stan epidemii to sytuacja prawna wprowadzona na danym obszarze w związku z wystąpieniem epidemii w celu podjęcia określonych w ustawie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych dla zminimalizowania skutków epidemii.

Wszystkie podmioty lecznicze podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego **wdrożyły procedury przeciwko zagrożeniom epidemiologicznym** wykonując polecenia Ministerstwa Zdrowia, Wojewody Lubelskiego, oraz służb sanitarnych mające na celu minimalizację transmisji SARS-CoV-2:

- dostosowanie liczby łóżek zgodnie z poleceniami Wojewody Lubelskiego dotyczącymi zabezpieczenia łóżek dla pacjentów podejrzanych o zakażenie lub zakażonych wirusem SARS-CoV-2;
- wstrzymanie przyjęć planowych i zabiegów operacyjnych, za wyjątkiem sytuacji dotyczących pacjentów w stanie bezpośredniego zagrożenia życia;
- wprowadzenia przez szpitale procedury triażu na Izbach Przyjęć oraz SOR;
- uruchomienie dodatkowych zespołów transportu sanitarnego, w celu pobierania wymazów z gardła w warunkach domowych od osób podejrzanych o zakażenie oraz przewożenie tych wymazów do laboratorium;
- wprowadzenie zakazu odwiedzin pacjentów hospitalizowanych w oddziałach szpitalnych w sytuacji zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii lub pandemii (procedura odwiedzin pacjenta w stanie terminalnym tzw. „wizyta na pożegnanie”);
- uruchomienie punktów drive-thru jako punktu pobrania materiału biologicznego do przeprowadzenia testu na obecność wirusa SARS-CoV-2;

²⁷ (Dz. U. poz. 433)

²⁸ (Dz. U. poz. 491 z późn. zm.)

- tworzenie lub zwiększenie potencjału laboratoriów w celu identyfikacji zakażenia u jak największej liczby osób podejrzanych o zakażenie wirusem SARS-CoV-2,
- ograniczenie możliwości wejść do jednostek wykonujących działalność leczniczą osób postronnych – zadanie to realizowane jest również z udziałem żołnierzy obrony terytorialnej;
- wprowadzenie standardów organizacyjnych w postaci teleporad udzielanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
- przeorganizowanie pracy personelu medycznego w okresie zagrożenia epidemicznego a następnie stanu epidemii;
- oddelegowanie pracowników do innych komórek organizacyjnych –tam gdzie jest pilna potrzeba realizacji zadań;
- wprowadzenie organizacji pracy pracowników wykonujących pracę w obszarach leczenia oraz obserwacji COVID-19 poprzez minimalizowanie skutków wystąpienia zakażenia u personelu medycznego;
- wprowadzenie zasady pracy w podmiotach leczniczych w okresie stanu zagrożenia epidemicznego, przewidujące możliwość pracy zdalnej oraz nowy obieg dokumentów zgodnie z zasadami epidemiologicznymi;
- Wojska Obrony Terytorialnej wspomagają podmioty lecznicze w monitorowaniu prawidłowego dostępu do usług medycznych. Żołnierze WOT prowadzą kontrolę ruchu, uczestniczą przy pobieraniu wymazów i zbieraniu wywiadów epidemiologicznych oraz przy triage’u;
- wprowadzono zasady organizacji zajęć dydaktycznych w podmiotach leczniczych w sytuacji zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii i pandemii.

Od 28 grudnia 2020 r. rozpoczęła się **akcja szczepień przeciw COVID-19** przeprowadzanych na podstawie Narodowego Programu Szczepień, przyjętego przez Radę Ministrów. Do realizacji tego programu zostało zaangażowanych **6 tzw. „węzłowych” podmiotów leczniczych**: podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie
- Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie
- Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. JP II w Zamościu
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej
- Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie
- Szpital Neuropsychiatryczny im prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie

Zgodnie z ustawowym terminem do dnia 30 września 2020 roku Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził 18 sprawozdań finansowych za 2019 r. podległych jednostek ochrony zdrowia. Łączny wynik netto za 2019 r. wyniósł – 134,5 mln zł. Według wstępnych informacji finansowych przekazanych w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo - finansowego za 2020 r. jednostki ochrony zdrowia zanotowały łączną stratę w wysokości 72,049 mln zł. Niżej wymienione podmioty lecznicze na koniec 2020 roku dysponowały łózkami w ilości 5 590. Natomiast zatrudnienie na dzień 31.12.2020 r. wynosiło 10 914osób (10 665,58 etatów). Podstawowe parametry(wynik finansowy, zatrudnienie, liczba łóżek) jednostek ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego przedstawiono w Tabeli 8.

Tabela 8. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Wynik finansowy		Zatrudnienie [umowy o pracę + kontrakty] (stan na 31.12.2020 r.)		Liczba łóżek (stan na 31.12.2020 r.)
		2019 r.	2020 r. (wstępny)	osoby	etaty	
1	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie	- 66 667 615,77 zł	- 37 383 112,07 zł	1 570	1 529,66	591
2	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie	- 10 755 990,88 zł	- 9 574 298,00 zł	932	917,49	461
3	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. JP II w Zamościu	- 23 966 712,76 zł	4 157 256,49 zł	1 559	1 544,57	535
4	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	209 644,28 zł	5 860 140,16 zł	1 481	1 466,19	687
5	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	- 8 129 605,08 zł	298 752,40 zł	1 082	1 072,90	721
6	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana z Dukli	- 19 207 719,37 zł	- 33 562 445,97 zł	1 584	1 543,64	470
7	Szpital Neuropsychiatryczny im prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie	- 7 570 609,12 zł	- 8 651 573,23 zł	940	910,15	1 048
8	Samodzielny Publiczny Szpital Psychiatryczny w Radeckim	- 249 018,47 zł	81 959,26 zł	309	303,78	376
9	Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli	57 766,84 zł	347 809,49 zł	138	128,15	126
10	Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Celejowie	253 418,41 zł	947 453,57 zł	192	182,76	250
11	Kolejowy Szpital Uzdrawiskowy SP ZOZ w Nałęczowie	51 039,24 zł	- 181 999,73 zł	78	74,62	183
12	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu	281 872,32 zł	709 637,00 zł	53	45,99	42
13	Samodzielne Publiczne Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc w Poniatowej	32 658,33 zł	338 557,90 zł	60	54,92	100
14	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Lublinie	172 609,69 zł	- 4 960,26 zł	193	180,67	0
15	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe SP ZOZ w Lublinie	105 858,10 zł	1 053 242,93 zł	297	279,99	0
16	Stacja Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Białej Podlaskiej	389 277,71 zł	1 539 209,51 zł	149	142,46	0
17	Stacja Ratownictwa Medycznego w Chełmie - SP ZOZ	475 347,35 zł	1 270 254,44 zł	108	104,39	0
18	SP Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Zamościu	4 563,43 zł	706 031,16 zł	189	183,25	0
Razem		- 134 513 215,75 zł	- 72 048 084,95 zł	10 914	10 665,58	5 590

Źródło: Oprac. na podstawie zatwierdzonych sprawozdań finansowych za 2019 r., sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2020 r. oraz miesięcznej informacji finansowej na dzień 31.12.2020 r.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony zdrowia przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 9, Tabela 10).

Tabela 9. Strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	UCHWAŁA NR CCL/5214/2014 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu
2.	Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015)	UCHWAŁA NR CXXI/2539/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej w roku 2020 pn. „Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015).	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
3.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021	UCHWAŁA NR CXXXI/2618/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej w roku 2020 pn. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
4.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2020-2025	UCHWAŁA NR CXXXI/2619/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej w roku 2020 pn. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2020-2025.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
5.	Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014–2017)	UCHWAŁA NR CLX/3076/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej w roku 2020 pn. Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014-2017).	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZiPS UMWL, 2021 r.

Tabela 10. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów w 2020 roku.	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2014 r. poz. 474, z późn. zm.), Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. 2020 r. poz. 514, z późn. zm.), 	<ul style="list-style-type: none"> 632 staży 	Wydatki: 18 596 486,50 zł Źródło finansowania: MZ (Fundusz Pracy)
2.	Szkolenia z tytułu realizacji staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów w 2020 roku.	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2014 r. poz. 474, z późn. zm.), Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. 2020 r. poz. 514, z późn. zm.), 	<ul style="list-style-type: none"> 304 osoby przeszkolone w zakresie bioetyki, 304 osoby przeszkolone w zakresie orzecznictwa lekarskiego, 304 osoby przeszkolone w zakresie prawa medycznego, 255 osób przeszkolonych w zakresie transfuzjologii klinicznej, 60 osób przeszkolonych w zakresie ratownictwa medycznego, 236 osób przeszkolonych w zakresie medycyny ratunkowej, 289 osób przeszkolonych w zakresie HIV i AIDS. 	Wydatki: 464 054,00 zł Źródło finansowania: MZ (Fundusz Pracy)
3.	Zakup środków ochrony osobistej niezbędnych do przeciwdziałania i zwalczania wirusa SARS-CoV-2.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	Zadanie zrealizowane.	2 009 726,72 zł Finansowana ze środków Budżetu Województwa Lubelskiego.
4.	Wydatki inwestycyjne dla Oddziału Dziecięcego Chorób Zakaźnych w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i 	Zadanie zrealizowane.	100 000 zł Pomoc finansowa z Gminy Jastków.

		zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.		
5.	Zakup materiałów medycznych oraz sprzętu laboratoryjnego dla Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie, w celu wspierania działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem zminimalizowania skutków pandemii COVID-19.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	zakup materiałów medycznych oraz sprzętu laboratoryjnego (zadanie zrealizowane)	200 000,00 zł Finansowanie ze środków Budżetu Województwa Lubelskiego
6.	Rozbudowa i przebudowa instalacji tlenu medycznego w podmiotach medycznych z terenu województwa lubelskiego (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie).	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	rozbudowa istniejącej w WSS im S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie instalacji ciekłego tlenu medycznego oraz zwiększenie jej wydajności (zadanie zrealizowane)	307 500,00 zł Finansowanie z dotacji celowej z budżetu państwa
7.	Rozbudowa i przebudowa instalacji tlenu medycznego w podmiotach medycznych z terenu województwa lubelskiego (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Lublinie).	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	rozbudowa istniejącej w Szpitalu MSWiA w Lublinie instalacji ciekłego tlenu medycznego oraz zwiększenie jej wydajności (zadanie zrealizowane)	61 000,00 zł Finansowanie z dotacji celowej z budżetu państwa
8.	Przekazanie dotacji na współfinansowanie w 2020 r. realizacji projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pn. „Wzmocnienie bezpieczeństwa podmiotów leczniczych podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w związku z zagrożeniem epidemicznym”.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	Zakup sprzętów medycznych i środków ochrony osobistej (zadanie w trakcie realizacji)	17 354 117,65 zł Finansowanie ze środków unijnych, Budżetu Państwa, innych krajowych środków publicznych oraz BWL (w kwocie 120 600,00 zł)
9.	Zakup materiałów i wyposażenia w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. 	Zakup materiałów i wyposażenia w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (zadanie zrealizowane)	2 770 145,00 zł Finansowanie z dotacji celowej z budżetu państwa
10.	Zadanie związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem choroby zakaźnej COVID-19 oraz udzielenia dotacji celowej z budżetu państwa w 2020 roku.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych 	Zakup materiałów i środków ochrony osobistej, w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 (zadanie zrealizowane)	480 000,00 zł Finansowanie z dotacji celowej z budżetu państwa
11.	Nadzór nad gospodarką finansową podmiotów leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 59 ust.4, art.121 ust. 2, 3, i ust. 4 pkt 1 	8 programów naprawczych	nie dotyczy

		<ul style="list-style-type: none"> i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej • art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	podmiotów leczniczych, przyjętych przez ZWL w dniu 5 listopada 2019 r.	
12.	Kontrola trybu, zakresu i sposobu przeprowadzania badań psychologicznych, prowadzonej dokumentacji, wydawanych orzeczeń, warunków lokalowych, spełniania przez uprawnionego psychologa wymaganych warunków.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	31 kontroli	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> • kwota zaplanowanej dotacji – 38 000,00 zł • kwota wykorzystana – 32 815,18 zł
13.	Kontrola prawidłowości wykonywania badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami oraz wydawaniem orzeczeń.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 80 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	33 kontrole	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> • kwota zaplanowanej dotacji – 30 000,00 zł • kwota wykorzystana – 26 715,00 zł
14.	Kontrola podmiotów leczniczych, dla których SWL jest podmiotem tworzącym w zakresie: realizacji zadań określonych w regulaminie organizacyjnym i statucie, dostępności i jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych, organizacji i realizacji zajęć rehabilitacyjnych w szpitalach psychiatrycznych, podejmowania i realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz kontrole sprawdzające .	<ul style="list-style-type: none"> • art. 121 ust. 1, 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	8 kontroli	nie dotyczy
15.	Rozpatrywanie informacji o sprzecznych orzeczeniach psychologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	2 rozpatrzone informacje	nie dotyczy
16.	Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób skierowanych na leczenie psychiatryczne bez wymaganej zgody (na podstawie postanowienia sądowego).	<ul style="list-style-type: none"> • art. 46 ust. 2b ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • 46 zlecone transporty • 41 rozliczone transporty 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> • kwota zaplanowanej dotacji – 35 000,00 zł • kwota wykorzystana – 25 779,00 zł
17.	Ocena zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> • art. 18 ust. 3 i ust. 10 pkt 2 oraz art. 46 ust. 2c ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 56 wydanych opinii • 50 rozliczonych opinii 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> • kwota zaplanowanej dotacji – 20 000,00 zł • kwota wykorzystana – 4 400,00 zł
18.	Prowadzenie ewidencji psychologów uprawnionych do badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 87 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> • 20 decyzji w sprawie wpisu do ewidencji • 22 zaświadczenia w 	nie dotyczy

			sprawie wpisu <ul style="list-style-type: none"> • 2 decyzje w sprawie skreślenia z ewidencji • 19 pozostałych zmian w ewidencji 	
19.	Prowadzenie rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną wykonującą badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu oraz ewidencji jednostek prowadzących pracownię psychologiczną.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 85 i 86 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 zaświadczeń w sprawie wpisu do rejestru • 19 pozostałych zmian w rejestrze (wykreślenia, zawieszenia, aktualizacje) 	nie dotyczy
20.	Prowadzenie ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w zakresie braku lub istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 77 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 decyzje w sprawie wpisu do ewidencji • 1 zaświadczenie o wpisie do ewidencji, 2 pozostałe zmiany w ewidencji 	nie dotyczy
21.	Rozpatrywanie skarg na podległe podmioty lecznicze.	<ul style="list-style-type: none"> • Dział VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - KPA 	2 rozpatrzone skargi	nie dotyczy
22.	Zmiany Statutów podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	13 uchwał SWL w sprawie zmiany Statutu (oraz 1 Obwieszczenie SWL)	nie dotyczy
23.	Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska dyrektorów podmiotów leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	6 przeprowadzonych postępowań	nie dotyczy
24.	Realizacja zadań z zakresu konkursów na niektóre stanowiska kierownicze w podległych podmiotach leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 7 uchwał ZWL w sprawie wskazania przedstawicieli • 19 publikacji ogłoszeń 	nie dotyczy
25.	Zmiany składów Rad Społecznych podległych podmiotów leczniczych oraz zatwierdzanie regulaminów Rad Społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 48 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 uchwały ZWL w sprawie zmiany składu rad społecznych, • 16 uchwał ZWL w sprawie powołania rady społecznej, 	nie dotyczy
26.	Załatwianie spraw z zakresu nadzoru nad podległymi podmiotami leczniczymi.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 121 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	124 spraw	nie dotyczy
27.	Wydawanie na żądanie Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych opinii o wywiązaniu się przez kierowników podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Lubelskie z obowiązków służbowych.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych 	1 opinia	nie dotyczy
28.	Analiza i konsultowanie projektów aktów prawnych z zakresu ochrony zdrowia oraz przygotowanie opinii do stanowisk Konwentu Marszałków RP.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapis w Regulaminie Organizacyjnym UMWL 	<ul style="list-style-type: none"> • 41 konsultacji aktów prawnych • 16 opinii do stanowisk 	nie dotyczy

29.	Szkolenie osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> Umowy z podmiotami leczniczymi, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego 	Zawarto 15 umów z podmiotami leczniczymi, z czego 9 podmiotów przeszkoliło 562 osoby	Kwota zaplanowana w BWL 195 000,00 zł. Kwota wykorzystana 142 120,00 zł
30.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej. 1/ Bialska Onkologia	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydatki: 109 902,00 zł
31.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie 1/ Dokończenie dobudowy dwóch klatek schodowych oraz dróg ewakuacyjnych w ramach dostosowania do wymagań ochrony przeciwpożarowej Pawilonu C	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji	Wydatki: 3 030,41 zł
32.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie Projekt pn.: Dokończenie wymiany stacji roboczych oraz rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydatki: 206 459,99 zł
33.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: Zakup elementów instalacji magistrali tlenowej	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydatki: 42 636,60 zł
34.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej "Koszt dodatkowego wyposażenia akceleratora"	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydatki: 2 491 698,88 zł
35.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej "Dodatkowe niezbędne koszty dostosowania infrastruktury pracowni HDR do nowego aparatu HDR	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydatki: 550 000,00 zł
36.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych: Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację projektu	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 29 176 013,49 zł (Budżet WL 2 208 626,09 zł) (Budżet WL 2020 737 357,77 zł)
37.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji projektu	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 28 195 688,02 zł (Budżet WL 2 452 955,87 zł)

	podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”			<ul style="list-style-type: none"> (Budżet WL 2020 2 268 926,25 zł)
38.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację projektu	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 44 223 559,21 zł (Budżet WL 3 633 318,71 zł) (Budżet WL 2020 – 1 419 822,69 zł)
39.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację projektu	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 43 704 667,75 zł (Budżet WL 3 620 683,92 zł) (Budżet WL 2020 1 092 036,76 zł)
40.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji projektu	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 24 728 594,55 zł (Budżet WL 2 062 878,70 zł) (Budżet WL 2020 1 221 718,22 zł)
41.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację projektu	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość 38 059 917,42 zł (Budżet WL 3 019 619,00 zł) (Budżet WL 2020 1 474 025,27 zł)

	punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”			
42.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, Projekt pn.: Prospektywna pełnoprofilowa onkologia dla Lubelszczyzny – wyposażenie Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli w Lublinie poprzez zwiększenie jakości i dostępności do specjalistycznych świadczeń onkologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji projektu	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 67 573 2252,05 zł (Budżet WL 6 187 859,67 zł) (Budżet WL 2020 4 825 773,57 zł)
43.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: Modernizacja systemów informatycznych w celu zapewnienia dostępności, integracji oraz cyfryzacji nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie e-zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację projektu	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 3 499 631,67 zł (Budżet WL 493 159,05 zł) (Budżet WL 2020 165 936,6 zł)
44.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: Modernizacja Infrastruktury Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w SP Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu w celu ułatwienia dostępu do poradni, dostosowania do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami a także zakup sprzętu medycznego	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji projektu	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 2 545 424,54 zł (Budżet WL 235 116,89 zł) (Budżet WL 2020 167 867,52 zł)
45.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn.: Utworzenie Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego w SPSzW im. Jana Bożego w Lublinie w lokalizacji ul. Z. Herberta 21.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 743 283,38 zł
46.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, projekt pn.: Zakup specjalistycznego wyposażenia i technologii teleinformatycznych dla Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im św. Jana z Dukli	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 67 294 524,90 zł (Budżet WL 33 06 757,15 zł) (Budżet WL 2020 2 710 372,00 zł)
47.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, projekt pn.: Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 315 369 812,99 zł

				(Budżet WL 147 868 171,93 zł) • (Budżet WL 2020 2 710 372,00 zł)
48.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie Projekt pn.:Poprawa efektywności energetycznej i podwyższenie standardu techniczno – użytkowego zabytkowego budynku Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie (dawnego dworu Sachsów)	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu	Wydatki: • Wartość projektu 8 103 391,48 zł (Budżet WL 3 965 262,40zł) • (Budżet WL 2020 1 753 780,40 zł)
49.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w SP Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie projekt pn.:Centrum Wspierania Nowego Życia - Rewaloryzacja zabytkowego budynku dawnego Szpitala Żydowskiego oraz jego adaptacja w celu nadania mu nowych funkcji użytkowych, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu	Wydatki: • Wartość projektu 14 578 356,51 zł (Budżet WL 6 050 042,88 zł) • (Budżet WL 2020 1 600 658,73 zł)
50.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie projekt pn.:Podniesienie efektywności energetycznej budynków Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu	Wydatki: • Wartość projektu 12 380 774,72 zł (Budżet WL 3 632 522,05 zł) • (Budżet WL 2020 679 252,09 zł)
51.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie, projekt pn.:Zwiększenie potencjału laboratoriów szpitalnych podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w kierunku efektywniejszej diagnostyki wykrywania SARS-CoV-2	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu, środki z BP	Wydatki: • Wartość projektu 836 000,00 zł BP 2020 – 149 955,76 zł
52.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w SP Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie projekt pn. „Zwiększenie potencjału laboratoriów szpitalnych podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w kierunku efektywniejszej diagnostyki wykrywania SARS-CoV-2	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu, środki z BP	Wydatki: • Wartość projektu 750 000,00 zł (BP 2020 – 230 000,00 zł)
53.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, projekt pn. Zwiększenie potencjału laboratoriów szpitalnych podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w kierunku efektywniejszej diagnostyki wykrywania SARS-CoV-2	• art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w trakcie realizacji projektu, środki z BP	Wydatki: • Wartość projektu 809 000,00 zł (BP 2020 – 140 243,50zł)

54.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu projekt pn Zwiększenie potencjału laboratoriów szpitalnych podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w kierunku efektywniejszej diagnostyki wykrywania SARS-CoV-2	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	w trakcie realizacji projektu, środki z BP	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 1 044 920,00 zł (BP 2020 – 85 320,00 zł)
55.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Lublinie projekt pn Realizacja najpilniejszych potrzeb związanych z rozbudową i przebudową instalacji tlenu medycznego w podmiotach medycznych z terenu województwa	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 661 000,00 zł (BP 2020 – 45 488,12 zł)
56.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w Lublinie Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie projekt pn Realizacja najpilniejszych potrzeb związanych z rozbudową i przebudową instalacji tlenu medycznego w podmiotach medycznych z terenu województwa	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	zakończono realizację	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 307 500,00 zł (BP 2020 – 307 500,00 zł)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIPS UMWL, 2021 r.

5.3. Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Działania w ramach obszaru tematycznego Pomoc i Integracja Społeczna, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ) oraz Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS).

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie jako jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Lubelskiego jest aktywnym uczestnikiem, kreatorem, a także koordynatorem działań samorządu w zakresie polityki społecznej. Jednym z głównych zadań ROPS jest opracowanie i monitorowanie **wdrażania strategii województwa** w zakresie **polityki społecznej** obejmującej programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, wsparcia rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. ROPS diagnozuje i monitoruje wybrane problemy społeczne, w tym rozpoznaje przyczyny ubóstwa w regionie. Organizuje także kształcenie zawodowe kadry realizującej zadania w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, koordynuje działania na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie oraz realizuje szereg projektów ze środków unijnych w partnerstwie z innymi województwami. W strukturze ROPS funkcjonuje również Ośrodek Adopcyjny.

Działania prowadzone przez ROPS realizowane są głównie we współpracy z:

- organizacjami pozarządowymi,
- powiatami, gminami,
- innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- organami doradczymi i opiniodawczymi, w tym z Wojewódzką Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzką Radą ds. Polityki Senioralnej oraz ze środowiskiem naukowym.

Szeroko zakrojona współpraca służy realizacji bieżących działań oraz inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze pomocy i integracji społecznej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 11, Tabela 12).

Tabela 11. Strategie i programy w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXVIII/612/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Monitoring realizacji Programów: <ul style="list-style-type: none"> • Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020, • Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020, • Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, • Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020, • Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020, • Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zstępcej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020, • Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020.
2.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030	Uchwała Nr XXII/374/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa lubelskiego na lata 2021-2030	Opracowanie dokumentu i przedłożenie Komisji Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz skierowanie pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego.
3.	Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/701/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020” Przyjęcie zaktualizowanej treści Programu - Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/658/2018 z dnia 13 listopada 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”	Monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLIV/2948/2020 z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie przyjęcia Raportu z monitoringu realizacji „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020” - dane za 2019 rok.
4.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/363/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	Raport z wykonania w 2019 roku Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020: <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr CXVIII/2428/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 25 lutego 2020 r. • Dokument przedłożono Komisji Rodziny, Pracy i Polityki

			<p>Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protokół nr XVI/2020 z sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 maja 2020 r.
5.	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/362/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	<p>Raport z Monitoringu Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raport z Monitoringu Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2019 rok przez ZWL, Uchwała Nr CXL/2742/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2020 r. – Dokument przedłożono Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
6.	Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr LXXIII/1526/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020”	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz osób Starszych na lata 2016 – 2020 za 2019 rok” - Uchwała Nr CLIV/2946/2020 ZWL z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, • przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
7.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/361/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	<p>Raport z Monitoringu i Ewaluacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za rok 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr CXXXV/267/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 16 kwietnia 2020 r. • Dokument przedłożono Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
8.	Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CVIII/2216/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim do roku 2020”	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktualizacja wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020, Uchwała CXX/2450/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, • „Raport z monitoringu Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim do roku 2020 za rok 2019” - Uchwała Nr CCXIV/3918/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, • przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
9.	Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLIII/664/2014 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020 za 2019 rok” -

			<p>Uchwała Nr CLIV/2947/2020 ZWL z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
10.	Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XIII/200/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Raport z monitoringu Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020 za 2019 rok” - Uchwała Nr CLXV/3161/2020 ZWL z dnia 14 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, • przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
11.	Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLVIII/5064/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022”	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raport z monitoringu Wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022 za 2019 r. - Uchwała Nr CCXXI/4029/2020 ZWL z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, • przedłożenie dokumentu Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego.
12.	Wojewódzki program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomagane zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr XXXIII/720/2019 z dnia 2 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomagane zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<p>Monitoring i ewaluacja Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCIII/3715/2020 z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Raportu z monitoringu Wojewódzkiego Programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomagane zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi (na lata 2019-2022) – za 2019 r. • otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadania „Wdrożenie zindywidualizowanych form skutkujących włączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi w rynek pracy” w 2020 r. • Uchwała ZWL - w sprawie powołania komisji konkursowej w celu zaopiniowania ofert na wsparcie realizacji zadania „Wdrożenie zindywidualizowanych form skutkujących włączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi w rynek pracy” w 2020 roku złożonych w ramach otwartego konkursu ofert, ogłoszonego w dniu 29 lipca 2020 r., • Uchwała ZWL - w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu zaopiniowania ofert

			<p>złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach otwartego konkursu ofert Nr 2/2020 ogłoszonego w dniu 29 lipca 2020 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> przyjęcie do realizacji 2 projektów.
13.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2024	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/373/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.	Opracowanie dokumentu i przedłożenie Komisji Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz skierowanie pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego.
14.	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2024	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/372/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.	Opracowanie dokumentu i przedłożenie Komisji Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz skierowanie pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego.
15.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020)	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/371/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.	Opracowanie dokumentu i przedłożenie Komisji Rodziny Pracy i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Lubelskiego oraz skierowanie pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZiPS UMWL oraz ROPS, 2021 r.

Tabela 12. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.): (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów usług społecznych			
1.1.	Przebudowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> 9 obiektów 	Koszt: 3 558 726,06 zł (środki PFRON)
1.2.	Wsparcie tworzenia i funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> 8 funkcjonujących Zakładów Aktywności Zawodowej (Puławy, Łęczna, Stoczek Łukowski, Tomaszów Lubelski, Lublin, Łuków, Janów Lubelski, Kock) 	Koszt: 9 373 904,82 zł w tym: <ul style="list-style-type: none"> 8 562 792,82 zł (środki PFRON) 811 112,00 zł (środki Budżetu WL)
1.3.	Dofinansowanie ze środków PFRON robót budowlanych prowadzonych przez organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego 	<ul style="list-style-type: none"> 3 inwestycje (budynek Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Krok za Krokiem z Zamościu, DPS w Kielczewicach, 	Koszt: 221 630,99 zł (środki PFRON)

		Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	budynek PSONI Koło w Zamościu)	
1.4	Tworzenie Regionalnego Punktu Diagnostyki i Terapii FAS/FASD przy ROPS w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzono remont pomieszczeń przystosowując je do potrzeb diagnostyki i terapii FAS/FASD. Zakupiono sprzęt i wyposażenie recepcji, gabinetu do badań psychologicznych, gabinetu do badań lekarskich i sali do przeprowadzenia terapii SI. 	Koszt: 86 968,35 zł (środki Budżetu WL)
1.5.	Dotacja na pierwsze wyposażenie dla Centrum Integracji Społecznej w Zamościu.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym 	<ul style="list-style-type: none"> W ramach przyznanej dotacji na potrzeby CIS zakupiono 2 samochody. 	Koszt: 89 430,89 zł (środki Budżetu WL)
1.6.	Wsparcie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 	<ul style="list-style-type: none"> 1 Umowa ze Szpitalem Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie w sprawie funkcjonowania Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia. 	Koszt: 80 000,00 zł (środki Budżetu WL)
2.	Współpraca z podmiotami realizującymi usługi społeczne			
2.1.	Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym realizację zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym 	<ul style="list-style-type: none"> 48 umów w drodze otwartego konkursu ofert 4 umowy z pominięciem procedury konkursowej 	Koszt: 801 106,99 zł (środki PFRON)
2.2.	Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej (zapobiegania dysfunkcjom rodzin, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspierania działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym).	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Uchwała Nr X/178/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 7 października 2019 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok 	<ul style="list-style-type: none"> 27 umów z organizacjami pozarządowymi 	Koszt: 198 300,00 zł
2.3.	Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym (w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> 21 umów z organizacjami pozarządowymi, w tym 3 w trybie pozakonkursowym. 	Koszt: 283 600,00 zł w tym: <ul style="list-style-type: none"> 254 600,00 zł tryb

	narkomanii).	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 Uchwała Nr X/178/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 7 października 2019 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok 		konkursowy, <ul style="list-style-type: none"> 29 000,00 zł tryb pozakonkursowy.
2.4.	Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym realizacji zadań w zakresie realizacji Wojewódzkiego Programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomagane zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzki Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomagane zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> 2 umowy w drodze otwartego konkursu ofert 	Koszt: 37 967,50 zł (środki budżetu WL)
3.	Działania w zakresie pomocy społecznej, polityki senioralnej oraz wspierania dziecka i rodziny			
3.1.	Wspieranie rodzin wielodzietnych w ramach Regionalnej Karty Dużej Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 24 karty dla 4 rodzin 	nie dotyczy
3.2.	Wspieranie osób starszych w ramach Ogólnopolskiej Karty Seniora	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> 427 wydanych kart seniora w 2020 r. 	nie dotyczy
3.3.	Zapewnienie dzieciom stabilnej, bezpiecznej przyszłości w rodzinie adopcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 181 dzieci zgłoszonych 47 zakwalifikowanych do adopcji 33 dokonanych doborów rodziny adopcyjnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami dziecka 57 dzieci przysposobionych 20 dzieci zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku Danych 4 dzieci zgłoszonych do Centralnego Banku Danych (dla których nie znaleziono rodziny w Polsce) 	Zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.
3.4.	Działania diagnostyczno - konsultacyjne w zakresie pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 1655 porady, wywiady, badania 	Zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.
3.5.	Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 28 świadectw ukończenia szkolenia 	Zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.
3.6.	Szkolenia dla kandydatów do pełnienia roli rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu 	<ul style="list-style-type: none"> 12 świadectw ukończenia szkolenia 	Zadania zleczone z

	zastępczej (wszystkich rodzajów), prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego	rodziny i systemie pieczy zastępczej		zakresu administracji rządowej.
3.7.	Wydawanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 66 wydanych opinii 	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.
3.8..	Udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 370 posiedzeń zespołów w sprawie 665 dzieci 	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.
3.9..	Udzielanie pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> 297 porad w ramach wspierania rodzin adopcyjnych 214 porady w ramach wspierania rodzin naturalnych 	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.
3.10.	Udział w kampaniach profilaktycznych dotyczących walki z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> Porozumienie z Komendą Miejską Policji w Lublinie dotyczące kampanii „Odpal myślenie nie wchodzi w uzależnienie”, „Trzeźwy umysł na drodze” 	Koszt: 6 765,91 zł,
4.	Monitorowanie problemów społecznych mieszkańców województwa lubelskiego			
4.1.	Opracowanie oceny zasobów pomocy społecznej za 2019 r.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport diagnostyczny 	nie dotyczy
4.2.	Opracowanie diagnoz w następujących obszarach problemowych: Bezrobocie i bierność zawodowa, ubóstwo i dziedziczenie biedy, Starzejące się społeczeństwo, Wsparcie dziecka i rodziny, Wsparcie osób z niepełnosprawnościami, Zdrowie psychiczne, Rozwój społeczności lokalnej, Ekonomia społeczna i solidarna.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> Materiał wykorzystany do opracowania Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030. 	nie dotyczy
4.3.	Opracowanie „Raportu Wojewódzkiego: „Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego w roku 2019”	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport 	Nie dotyczy
5.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania usług społecznych			
5.1.	Opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> 11 skontrolowanych ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych 	nie dotyczy
5.2.	Szkolenie przedstawicieli instytucji realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> 3 szkolenia 209 uczestników 	Koszt: 121 760,00 zł, (w tym:24 352,40 zł Budżet WL)
5.3.	Merytoryczna i finansowa kontrola realizacji zadań	<ul style="list-style-type: none"> Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności 	<ul style="list-style-type: none"> 10 kontroli 	nie dotyczy

	zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie pomocy społecznej.	pożytku publicznego i o wolontariacie		
5.4.	Kontrola realizacji zadań zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • 16 kontroli 	nie dotyczy
5.5.	Merytoryczna i finansowa kontrola realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie • Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • 38 kontroli 	nie dotyczy
5.6.	Aktualizacja Informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 - 2022 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 informator dostępny jest na stronie www.rops.lubelskie.pl 	nie dotyczy
5.7.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016- 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 szkolenie pn.: „FAS/FASD – diagnoza i formy wsparcia” – 32 świadectwa ukończenia szkolenia. • 1 szkolenie pn.: „Dialog motywujący – kurs podstawowy i trening umiejętności” – 12 świadectw ukończenia szkolenia 	<p>Koszt: 24 640,00 zł</p> <p>Koszt: 11 900,00 zł</p> <p>Łącznie: 36 540,00 zł</p>
5.8.	Aktualizacja Informatora o poradniach specjalistycznych i punktach konsultacyjnych dla rodzin z województwa lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 informator dostępny na stronie www.rops.lubelskie.pl 	nie dotyczy
5.9.	Kampania informacyjna oraz emisja spotu społecznego dot. zatrudnienia osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 umowy 	<p>Koszt: 49 950,00 zł (środki z budżetu WL)</p>
5.10.	Organizacja szkoleń specjalistycznych dla kadry centrów usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Porozumienie o współpracy dotyczące realizacji szkoleń zawarte w dniu 18 grudnia 2020 r. pomiędzy Województwem Lubelskim - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Województwem Lubelskim – Kolegium Pracowników Służb 	nie dotyczy

			Społecznych w Lublinie	
6.	Wspieranie usług społecznych w ramach EFS			
6.1.	Wspieranie w ramach programu POWER (działanie 2.5. i 2.8.)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	2 projekty: <ul style="list-style-type: none"> „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym” „Liderzy kooperacji” 	Koszt: 774 183,91 zł. (wartość środków na realizację projektu w 2020) <ul style="list-style-type: none"> 1 106 479,65 zł.
6.2.	Wspieranie w ramach programu RPOWL (działanie 11.3.)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 projekt („Ekonomia społeczna drogowskaz rozwoju społecznego”) 	Koszt: 467 559,57 zł (wartość środków na realizację projektu w 2020)
7.	Przeciwdziałanie skutkom pandemii COVID-19			
7.1.	Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących działania skierowane do osób znajdujących się w podwyższonej grupie ryzyka zachorowania na COVID – 19 (m.in. bezdomnych, starszych, z niepełnosprawnością).	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Uchwała Nr XX/338/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2020 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 16 umów 	Koszt: 201 737,51 zł (Środki z Budżetu WL)
7.2.	„Razem przeciwko COVID-19!”, Oś priorytetowa 11: Włączenie społeczne, Działanie 11.2: Usługi społeczne i zdrowotne, Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	Łagodzenie skutków wystąpienia pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom, poprzez zakup środków ochrony indywidualnej i sprzętu. <ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr LXVIII/3201/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 21 lipca 2020 r. w sprawie wyboru do dofinansowania w trybie nadzwyczajnym i przyznanie dofinansowania na realizację projektu pt. „Razem przeciwko Covid-19!” przewidzianemu w ramach Osi Priorytetowej 11, Działania 11.2, RPO WL na lata 2014-2020. 	<ul style="list-style-type: none"> 213 ośrodków pomocy społecznej, 20 powiatowych centrów pomocy rodzinie, 11 instytucji opieki paliatywno-hospicyjnej, 10 schronisk dla osób bezdomnych. 	Koszt: 7 250 310,54 zł
7.3.	„Wspieranie działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19 w	Łagodzenie skutków wystąpienia pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym	<ul style="list-style-type: none"> 46 umów (domy pomocy społecznej) 	Koszt: 22 770 950,00 zł

	<p>domach pomocy społecznej”, Oś Priorytetowa II: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8: Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Priorytet inwestycyjny 9 iv: Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, celem przedłożenia na posiedzenie Zarządu Województwa Lubelskiego.</p>	<p>konsekwencjom w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie woj. lubelskiego poprzez doposażenie stanowisk pracy w sprzęt, dodatkowe wynagrodzenia dla pracowników mających kontakt z mieszkańcami, zatrudnienie dodatkowych pracowników , przygotowanie tymczasowych miejsc odbywania kwarantanny i miejsc wytchnieniowych dla pracowników.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr CXLIX/2886/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na złożenie wniosku o dofinansowanie projektu i realizację przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie projektu „Wsparcie działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19 w domach pomocy społecznej”, • umowa o dofinansowanie projektu grantowego w ramach POWER 2014-2020 nr POWER.02.08.00-00-0108/20-00, z dnia 25.06.2020 r. 		
7.4.	<p>„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”; Wsparcie w ramach programu POWER (działanie 2.8.)</p>	<p>Łagodzenie skutków wystąpienia pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie woj. lubelskiego poprzez zakup środków ochrony indywidualnej dla domów pomocy społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • umowa o dofinansowanie projektu grantowego w ramach POWER 2014-2020 nr POWER.02.08.00-00-00021/17-00, z dnia 29.12.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • 44 domy pomocy społecznej 	<p>Koszt: 356 179,67 zł.</p>
7.5.	<p>„Liderzy kooperacji” Wsparcie w ramach programu POWER (działanie 2.5.)</p>	<p>Łagodzenie skutków wystąpienia pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie woj. lubelskiego poprzez zakup środków ochrony indywidualnej dla domów pomocy społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • umowa o dofinansowanie projektu grantowego w ramach POWER 2014-2020 nr POWER.02.05.00-00-0208/17-00 z dnia 28.03.2018. 	<ul style="list-style-type: none"> • 46 domów pomocy społecznej 	<p>Koszt: 2 790 575,11 zł.</p>

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIPS UMWL oraz ROPS, 2021 r.

5.4. Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Do podstawowych zadań Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie **wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich** należą:

- organizacja przestrzeni i działalności rolniczej, w tym kształtowanie i realizacja polityki rolno-środowiskowej,
- kreowanie bezpieczeństwa żywnościowego województwa, w tym utrzymanie bazy produkcyjnej rolnictwa, dostosowywanie produkcji do zapotrzebowania rynku, utrzymanie żywotnych ekonomicznie gospodarstw rolnych oraz integracja sektora rolniczego i przetwórstwa,
- promocja lubelskiego rolnictwa, w tym realizacja operacji w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- działalność szkoleniowa, informacyjna i doradcza skierowana do lubelskich rolników,
- a także działania związane z wdrażaniem programów operacyjnych, tj.:
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” (PO RYBY 2014-2020)

Działania w ramach obszaru tematycznego Rolnictwo i Obszary Wiejskie, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL (RR). Duże znaczenie ma realizacja celów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (zgodnych z PROW 2014-2020). Zakładają one:

- zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- podniesienie jakości realizacji Programu,
- informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym,
- wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich.

Efekty i zakres działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich za rok 2020 przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 13).

Tabela 13. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1	Działalność edukacyjna, szkoleniowa i informacyjna, w tym w ramach KSOW			
1.1	Promocja wysokiej jakości żywności tradycyjnej i ekologicznej, rolnictwa oraz przetwórstwa rolno –spożywczego, a także walorów turystycznych naszego regionu.	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja, udział i wsparcie 8 wydarzeń promujących lubelskie rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, lokalną żywność tradycyjną i wysokiej jakości oraz obszary wiejskie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 623 094,84 zł środki z Budżetu Województwa Lubelskiego
1.2.	Wpisywanie produktów na Listę Produktów Tradycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> 10 wpisanych produktów 	nie dotyczy
1.3.	Imprezy plenerowe (w ramach KSOW) dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> – promocja jakości życia na wsi i obszarów wiejskich – promocja produktów tradycyjnych i regionalnych – promocja współpracy w sektorze rolnym – wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich – zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw służących rozwojowi obszarów wiejskich – aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich w celu tworzenia partnerstw na rzecz realizacji projektów nakierowanych na rozwój obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 6 wydarzeń 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 177 232,30 (UE) 101 303,45 (Budżet WL)

	wiejskich, realizacji wspólnych inicjatyw			
1.4	<p>Szkolenia dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działań wspierających rozwój obszarów wiejskich w sektorze rolnym oraz LGD – turystyka szansą na aktywizację i rozwój gospodarczy obszarów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 szkolenia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 33 687,34 (UE) • 19 255,21 (Budżet WL)
1.5.	<p>Warsztaty edukacyjno – promocyjne dotyczące ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – inkubatorów przetwórstwa – produktów tradycyjnych i regionalnych – warsztaty wspierające rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności w obszarze małego przetwórstwa lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 warsztaty 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 60 093,62 (UE) • 34 348,65 (Budżet WL)
1.6.	<p>Publikacje dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dobre praktyki w realizacji zadań z zakresu PROW 2014-2020 – promujące produkty tradycyjne – podsumowanie badań Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, realizowane przez Centralny Ośrodek 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 publikacje 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 26 747,40 (UE) • 15 288,43 (Budżet WL)

	Badania Odmian Roślin Uprawnych Stacja Doświadczalna Oceny odmian w Ciciborze Dużym	<p>ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 		
1.7.	Wyjazd studyjno – szkoleniowy dotyczący dobrych praktyk PROW 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wyjazd studyjno - szkoleniowy 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 23 463,56 (UE) • 13 411,44 (Budżet WL)
1.8.	Materiały promocyjne zapewniające aktualne i przejrzyste informacje o PROW 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 8083 sztuk 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 57 394,26 (UE) • 32 805,74 (Budżet WL)

1.9.	Konkursy dotyczące produktów tradycyjnych i regionalnych, tradycji na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 4 konkursy 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 184 579,81 (UE) 105 503,19 (Budżet WL)
2.	Organizacja przestrzeni i działalności rolniczej			
2.1.	Wydanie decyzji zezwalających na odłów ryb do celów badawczych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym 	<ul style="list-style-type: none"> 7 decyzji 	nie dotyczy
2.2.	Wydawanie zezwoleń na odstępowanie od zakazu płoszenia zwierząt łownych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> 6 zezwoleń 	nie dotyczy
2.3.	Rozpatrywanie wniosków o rekompensaty za szkody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> 315 wniosków 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 899 949,57 z budżetu Skarbu Państwa (zadanie zlecone z administracji rządowej)
2.4.	Wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności polegającej na skupie konopi i zezwoleń na skup maku	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> 18 decyzji 	nie dotyczy
3.	Ochrona i regulacja populacji zwierząt			
3.1.	Zakup, adaptacja i wsiedlenie kuropatw do naturalnego środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020 	<ul style="list-style-type: none"> 3 000 sztuk 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 58 510 zł środki z Budżetu Województwa Lubelskiego oraz 50 000 zł ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

5.5. Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Kompetencje i zadania samorządu województwa w zakresie planowania przestrzennego wynikają z ustaw²⁹, zgodnie z którymi do jego zadań własnych należy **kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej** w województwie, w tym uchwalanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) stanowi element krajowego systemu planowania przestrzennego i określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną, będąc równocześnie merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych. Przyjęte w nim kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego stwarzają warunki dla realizacji zadań inwestycyjnych formułowanych w programach rozwoju. Działania w ramach obszaru tematycznego planowanie przestrzenne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje w ramach zadań powierzonych Departamentowi Strategii i Rozwoju UMWL (SR).

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, PZPWL jest **wiążący dla lokalnych dokumentów planistycznych**, tj. w odniesieniu do:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (suikzp) w zakresie zgodności z ustaleniami PZPWL,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy (mpzp) w zakresie zadań samorządu województwa.
- Do obligatoryjnych ustaleń PZPWL, wymagających uwzględnienia w suikzp, należą:
- zasady ogólne i szczegółowe określające nadrzędność funkcji i warunki kształtowania elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa,
- kierunki działań, stanowiące katalog skoordynowanych (usystematyzowanych) przedsięwzięć (działań) zapewniających lub sprzyjających realizacji celów rozwojowych sfer zagospodarowania i obszarów funkcjonalnych,
- przestrzenne warunki realizacji regionalnej polityki rozwoju określające sposób realizacji oraz miejsce lub preferencje dla lokalizacji działania w przestrzeni,
- inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), jako elementy obligatoryjne, wskazuje się zadania samorządu województwa obejmujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Zadania realizowane przez Zarząd Województwa Lubelskiego w zakresie rozwoju przestrzennego obejmują:

- **wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego** – przygotowanie i przekazanie poszczególnym samorządom lokalnym indywidualnych delegacji wynikających z regionalnej polityki rozwoju przestrzennego (PZPWL),
- **ocenę zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną** – analizę i weryfikację planowanych na poziomie lokalnym kierunków zmian przestrzennych w aspekcie przyjętych ustaleń pzpwl dotyczących kształtowania regionalnej struktury

²⁹ art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

funkcjonalno-przestrzennej oraz realizacji zadań samorządu województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Innym ważnym zadaniem w obszarze planowania przestrzennego, wynikającym z ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu oraz art.38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest sporządzenie **Audytu krajobrazowego** województwa lubelskiego. Ze względu na brak w 2018 roku stosownego rozporządzenia Rady Ministrów, określającego szczegółowy zakres i metodologię audytu krajobrazowego, prowadzone prace oparte zostały o metodykę zaproponowaną w opracowaniu eksperckim – **Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia**, przygotowanym na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. **Zakres prac** prowadzonych w 2020 roku obejmował:

- **weryfikację granic krajobrazów**, zgodnie z doprecyzowaną przez GDOŚ metodyką wyznaczania krajobrazów,
- **klasyfikację typologiczną krajobrazów**,
- zebranie i opracowanie danych do **charakterystyki krajobrazów** w zakresie cech analitycznych przyrodniczych i kulturowych.

Kolejne działania w ramach procesu sporządzania dokumentu, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, obejmować będą:

- **ocenę** zidentyfikowanych krajobrazów,
- **identyfikację krajobrazów priorytetowych** w obrębie krajobrazów indywidualnych,
- **wskazanie zagrożeń** dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych,
- sformułowanie **rekomendacji i wniosków** dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych,
- określenie **lokalnych form architektonicznych** zabudowy dla krajobrazów priorytetowych,
- **konsultacje społeczne** projektu Audytu krajobrazowego województwa.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze planowania przestrzennego przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 14, Tabela 15).

Tabela 14. Strategie i programy w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego</i>	Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Wdrażanie ustaleń

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2021 r.

Tabela 15. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego			
1.1.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	42 wnioski	nie dotyczy
1.2.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	144 wnioski	nie dotyczy
2.	Ocena zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną			
2.1.	Uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	32 postanowienia	nie dotyczy
2.2.	Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z zadaniami Samorządu Województwa Lubelskiego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	149 postanowień	nie dotyczy
2.3.	Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego w przedmiocie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych	Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych	98 uchwał	nie dotyczy
2.4.	Uzgodnienia decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	238 postanowień	nie dotyczy
2.5.	Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	25 postanowień	nie dotyczy
2.6.	Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego w przedmiocie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji mieszkaniowych	Ustawa z dnia 5 lipca 2018 o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących	10 uchwał	nie dotyczy
2.7.	Uchwały w sprawie zaopiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji	Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	1 uchwała	nie dotyczy
2.8.	Uchwały Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej ustalenia lokalizacji regionalnej sieci szerokopasmowej	Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych	22 uchwały	nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL, 2021 r.

5.6. Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, jak również uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych Samorząd Województwa sporządza **wojewódzki program ochrony środowiska**. Program ten spaja wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu województwa oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem. Program ochrony środowiska aktualizowany jest co 4 lata, a z jego wykonania co 2 lata sporządza się raporty. Zarząd województwa opiniuje projekty powiatowych programów ochrony środowiska oraz otrzymuje raporty z ich wykonania. Samorząd odpowiedzialny jest również za opracowywanie, wdrażanie, aktualizację i monitoring wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, tj. dokumentu, który służy wdrożeniu hierarchii sposobów postępowania z odpadami jak i utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami. Potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych określa załącznik do planu gospodarki odpadami jakim jest Plan inwestycyjny. Samorząd Województwa odpowiedzialny jest również za opracowywanie programów ochrony powietrza i ochrony środowiska przed hałasem. Ważnym elementem polityki ekologicznej jest także realizacja działań w zakresie sprawnego systemu gospodarowania odpadami azbestowymi z udziałem środków RPO.

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Przyrody i Środowiska, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań powierzonych Departamentowi Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ). Marszałek województwa zgodnie z regulacjami ustawowymi jest organem ochrony środowiska realizującym szereg zagadnień związanych z **polityką ekologiczną** państwa obejmujących m.in.:

- **emisję zanieczyszczeń** do powietrza, gleby i wody,
- **klimat akustyczny**,
- **środowisko przyrodnicze**,
- **gospodarkę odpadami**.

W drodze decyzji administracyjnych oraz tzw. pozwoleń zintegrowanych marszałek województwa określa **zasady funkcjonowania środowiskowego** dla największych zakładów i przedsiębiorców. Natomiast podmioty korzystające ze środowiska przedkładają marszałkowi województwa wykazy zawierające informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska dotyczące ilości wprowadzanych gazów lub pyłów do powietrza, przydzielonych uprawnieniach do emisji gazów cieplarnianych oraz składowanych odpadów. Należną opłatę za korzystanie ze środowiska podmioty te wnoszą na rachunek urzędu marszałkowskiego, które następnie są w ponad 98% redystrybuowane na rachunki gmin, powiatów i funduszy ochrony środowiska. Ponadto, zgodnie z ustawą Marszałek Województwa Lubelskiego:

- **prowadzi bazę danych odpadowych** (BDO) o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, w ramach której prowadzony jest Rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Baza BDO prowadzona jest wyłącznie w systemie teleinformatycznym. W 2020 r. po raz pierwszy sprawozdawczość za rok 2019 z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, innymi niż komunalne, gospodarowania opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz produktami, bateriami

i akumulatorami, a także pojazdami wycofanymi z eksploatacji była składana wyłącznie elektronicznie za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO. Marszałek województwa weryfikuje sprawozdania, zaś zawarte w nich dane są istotnym elementem monitoringu stanu środowiska;

- **wydaje zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów** w zakresie, w jakim są one wykonywane przez prezydenta miasta na prawach powiatu sprawującego funkcję starosty, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy – z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu;
- realizuje zadania z zakresu **administracji geologicznej**. Głównymi zadaniami są sprawy związane z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacji geologicznych, dotyczących: złóż kopalin nieobjętych własnością górniczą, poszukiwanych lub rozpoznawanych na obszarze powyżej 2 ha w celu wydobycia metodą odkrywkową lub na mniejszej powierzchni w ilości przekraczającej 20 000 m³ w roku kalendarzowym, ujęć wód podziemnych, których przewidywane lub ustalone zasoby przekraczają 50 m³/h oraz badań geologiczno-inżynierskich dla ponadwojewódzkich inwestycji liniowych. Natomiast z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do zadań marszałka należy również opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie geologii;
- **sprawuje kontrolę** nad podmiotami korzystającymi ze środowiska w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, jak również posiada uprawnienie do cofania decyzji administracyjnych, wówczas, gdy przedsiębiorstwa naruszają zasady środowiskowe.

W związku z utworzeniem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami **BDO** oraz przejściem na elektroniczną formę prowadzenia ewidencji jak i sprawozdawczości w 2020 r. w Rejestrze podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami zarejestrowano ponad **16 tys. przedsiębiorców**.

W latach 2018-2021 Samorząd Województwa realizuje także projekt **„System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”**, który jest dofinansowany ze środków unijnych z dofinansowaniem wynoszącym w latach 2018 – do 24.09.2019 r. – 85%, od 25.09.2019 do 22.06.2020 r. - 95% i od 23.06.2020 roku – 99%. Głównymi zadaniami projektu jest bezpłatne usuwanie azbestu mieszkańcom województwa lubelskiego oraz edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, realizowana poprzez prowadzoną kampanię informacyjno-edukacyjną. Projekt, którego łączna wartość wynosi 42,8 mln zł, skierowany do osób fizycznych z terenu województwa lubelskiego, na posesjach których zlokalizowany jest azbest i obejmuje całkowite pokrycie kosztów demontażu, odbioru, transportu oraz utylizacji wyrobów i odpadów azbestowych. Wskaźnik projektu **„System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”** to planowane usunięcie 76 000 ton wyrobów zawierających azbest. W latach 2018-2020 zutylizowano 58 660,62 Mg (czyli ton), w tym w 2020 roku 16 456,75 Mg tych odpadów, co stanowi 77,19% realizacji projektu.

W 2019 r. zmianą ustawy Prawo ochrony środowiska, na Sejmik Województwa Lubelskiego został nałożony obowiązek uchwalenia w 2020 r. nowych programów ochrony powietrza dla strefy lubelskiej oraz strefy aglomeracja lubelska. W dniu 27 lipca 2020 r. Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął przedmiotowe programy, w terminie zgodnym z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. Dnia 30 lipca 2020 r. zostały one ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa

Lubelskiego pod pozycją odpowiednio 4027 oraz 4028 i weszły w życie 14 sierpnia 2020 r. Celem tych programów, stanowiących strategiczne dokumenty w dziedzinie ochrony powietrza województwa lubelskiego, jest m.in. wskazanie pilnych działań naprawczych, niezbędnych do osiągnięcia dopuszczalnych poziomów stężeń pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Mając na uwadze konieczność **poprawy jakości powietrza** w regionie, co przyczyni się do poprawy zdrowia i większego komfortu życia mieszkańców województwa, Zarząd Województwa Lubelskiego opracował projekt uchwały, który wprowadza na terenie całego województwa ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa). Projekt uchwały w 2020 roku został poddany dwukrotnie **konsultacjom** społecznym oraz z **Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubelskiego**, organizacjami pozarządowymi i innym podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także opiniowaniu właściwych organów funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego (dnia 19 lutego 2021 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXIII/388/2021 przyjął „uchwałę antysmogową” dla województwa lubelskiego).

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony przyrody i środowiska przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 16, Tabela 17).

Tabela 16. Strategie i programy w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XII/201/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”	Dokument aktualny, kolejna aktualizacja dokumentu w 2023 r. Monitorowanie realizacji Programu ochrony środowiska, wykonywany jest co 2 lata. Ostatni dokument to „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego za lata 2017 - 2018”, kolejny do opracowania w 2021 r. uwzględniający lata 2019-2020.
2.	Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/349/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” zaktualizowana Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IV/98/2019 z dnia 11 marca 2019 r. r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów”	Dokument aktualny, kolejna aktualizacja dokumentu w 2022 r. Monitorowanie realizacji dokumentu co 3 lata. Ostatni dokument to „Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego za lata 2014- 2016”. Z uwagi na przesunięcie ustawowych terminów składania sprawozdań podmiotów i gmin za 2019 3.r. stanowiących źródło danych z zakresu gospodarki odpadami, termin wykonania „Sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego za lata 2017-2019” z 2020 r. został przesunięty na rok 2021 (przepis epizodyczny ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach).
3.	Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032”	Dokument aktualny, aktualizacja dokumentu w 2022 r. Monitorowanie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest, wykonywane jest raz w roku (do końca września) w ramach przekazywania informacji do Głównego Koordynatora „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” powołanego w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii.
4.	Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego	UCHWAŁA NR V/119/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego”	Dokument aktualny
5.	Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XVIII/291/20 z dnia 27 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu”	<ul style="list-style-type: none"> analiza i monitorowanie składanych przez prezydentów, burmistrzów, wójtów i starostów sprawozdań z realizacji działań naprawczych, opracowywanie co rok sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Klimatu i Środowiska oraz dla Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
6.	Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska ze względu na	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XVIII/292/20 z dnia 27 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia	<ul style="list-style-type: none"> analiza i monitorowanie składanych przez Prezydenta Miasta Lublin sprawozdań z realizacji działań naprawczych,

	przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu	„Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu ”	<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie co rok sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Klimatu i Środowiska oraz dla Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
--	---	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN, 2021 r.

Tabela 17. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Promocja, informacja i edukacja ekologiczna			
1.1.	Kampania edukacyjno-informacyjna „Lubelskie – wspólnie dla pszczół”, której celem jest edukacja ekologiczna mieszkańców województwa lubelskiego, uwrażliwienie ich na kwestie związane z ochroną przyrody, zwłaszcza pszczół, a także włączenie w czynną ochronę tych owadów poprzez zwiększenie terenów miodo- i pyłkodajnych. Ideą kampanii jest też popularyzacja wiedzy o biologii i ekologii pszczół oraz o ochronie gatunkowej owadów i kompensacji przyrodniczej, a także rozwijanie umiejętności obserwacji przyrody i postaw ekologicznych.	Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”	<ul style="list-style-type: none"> • Dystrybucja plakatów i ulotek wśród mieszkańców woj. lubelskiego – 3000 plakatów i 6000 ulotek, • Organizacja konkursu plastycznego dla dzieci „Jak mogę pomóc pszczołom?” – 1820 uczestników ze szkół i przedszkoli woj. lubelskiego, • Organizacja konkursu „Kierunek lubelskie krajobrazy” w kategorii „Lubelskie pszczoły i pasieki” – 190 zgłoszeń w tej kategorii • Współorganizacja konkursu wiedzy dla dzieci „Pszczoły znam i o nie dbam” – prawie 600 uczestników z ponad 50 szkół z całego województwa, • Przygotowanie kampanii telewizyjnej pn. „Lubelskie – wspólnie dla pszczół” – emisja 15. premierowych odcinków i ich powtórek codziennie od poniedziałku do piątku od końca czerwca do września 2020 na antenie TVP 3 Lublin, która ma największy zasięg regionalny i dociera do wszystkich mieszkańców województwa, • Wsparcie i włączenie do kampanii wydarzeń organizowanych przez partnerów UMWL, tj. 	<p>Wydatki: Całość: 204 422,33 zł,</p> <p>Dofinansowanie WFOŚiGW – 35 076,51 zł</p> <p>Wkład własny WL – 169 345,82 zł</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – Ogólnopolski konkurs wiedzy „Blżej pszczół” (797 uczestników z 222 szkół), – Dzień Pszczelarza w Hańsku (kilkudziesięciu uczestników), Letnia Akademia Młodego Przyrodnika w Ogrodzie Botanicznym w Lublinie (ok. 120 uczestników), – II Wojewódzkie Lubelskie Święto Miodu (ok. 300 uczestników + odbiorcy TVP 3 Lublin), – Wojewódzkie Kraśnickie Spotkania Pszczelarzy (kilkudziesięciu uczestników) • Przeprowadzenie całodniowych relacji z wydarzeń dotyczących pszczół i pszczelarstwa lubelskiego w ramach programów „Lato z TVP 3 Lublin” oraz „Jesień z TVP 3 Lublin” – zasięg: całe województwo lubelskie 	
1.2.	Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r.) • Uchwała Nr CCIX/3817/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 24 listopada 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego” 	<ul style="list-style-type: none"> • emisja spotu radiowego informującego o naborze do projektu w ilości 150 szt. • produkcja oraz emisja spotu informującego o naborze do projektu w ilości 66 szt. emitowanych w TVP 3 • ogłoszenia w prasie o zasięgu regionalnym 6 szt. 	<p>Wydatki: Całość: 48 474,30 zł, Dofinansowanie UE (99% kosztów kwalifikowalnych) – 39 015,90 zł Wkład własny WL – 9 458,40 zł</p>
2.	Zarządzanie i gospodarowanie zasobami naturalnymi			
2.1	Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin i ich zmiany	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze	28 wydanych decyzji	nie dotyczy
2.2	Zatwierdzanie projektów robót geologicznych	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze	69 wydanych decyzji	nie dotyczy

2.3	Zatwierdzanie dokumentacji geologicznych	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze	85 wydanych decyzji	nie dotyczy
2.4	Wydanie zezwolenia w sprawie usunięcia drzew lub krzewów	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. – o ochronie przyrody	<ul style="list-style-type: none"> • 498 wydanych decyzji (zgoda na usunięcie 2 089 drzew, 3532 m² krzewów, • odmowa dot. 175 drzew, • zalecenie nasadzeń zastępczych w ilości 1 503 drzew i 1 476 krzewów) 	nie dotyczy
3.	Ochrona środowiska			
3.1	Opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska i przedkładanie zarządowi powiatowych raportów z wykonania programu ochrony środowiska	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • 5 opinii do powiatowych programów ochrony środowiska podjętych uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego • 2 przedłożone powiatowe raporty z wykonania programu ochrony środowiska, • 1 opinia dot. gminnego programu ochrony środowiska 	Nie dotyczy
3.2	Opinie do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	30 wydanych decyzji (opinii)	Nie dotyczy
3.3	Wydawanie decyzji z zakresu korzystania ze środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych • Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach • Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych; • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach • Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. –Prawo przedsiębiorców; • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i 	152 wydane decyzje	Nie dotyczy

		<p>elektronicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw 		
4.	Gospodarka odpadami			
4.1	Prowadzenie Bazy Azbestowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska, • „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” 	<ul style="list-style-type: none"> • 177 zweryfikowanych i wprowadzonych sprawozdań, • 213 zweryfikowanych raportów gmin 	nie dotyczy
4.2	Prowadzenie Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami BDO	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	<p>Prowadzenie Rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 13 135 wprowadzonych wpisów/aktualizacji (wnioski papierowe), • 2 938 zweryfikowanych i zatwierdzonych wniosków elektronicznych dot. wpisu/aktualizacji, • 267 wydanych decyzji administracyjnych dot. wykreślenia z rejestru i zmian wpisu z urzędu, • 1 027 wygenerowanych nowych danych dostępowych, • 357 wprowadzonych z urzędu decyzji z zakresu gospodarowania odpadami, • 957 innych spraw dot. rejestru (udzielanie informacji/odpowiedzi) 	<p>Wpływy ogółem: 688 319,06 zł</p> <p>W tym: Budżet Państwa – 446 147,90 zł</p> <p>UMWL – 242 171,16 zł</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi • Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach • Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach • Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 	<p>Sprawozdawczość BDO (JAP):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 294 zweryfikowanych sprawozdań o produktach, opakowaniach i odpadach z nich powstających • 213 sprawozdań gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi zweryfikowanych/wezwanych do korekty • 390 zweryfikowanych sprawozdań wytwarzający odpady i gospodarujących odpadami • 168 zweryfikowanych sprawozdań z baterii i akumulatorów 	<p>Wpływy rozliczane w ramach WBZŚ</p>
4.3	<p>Wojewódzka baza zanieczyszczeń środowiskowych WBZŚ (weryfikacja opłat za składowanie odpadów, baterie i akumulatory, recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, opakowania i produkty, recykling toreb foliowych, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi • Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach • Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach • Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • 307 zweryfikowane sprawozdania związanych z ustaleniem wysokości opłaty • 1 762 wprowadzonych dokumentów DPR/DPO/EDPR • 6 942 zweryfikowanych opłat dot. rejestru BDO • 53 zweryfikowana opłata recyklingowa • 1 wydane decyzje wymierzające opłatę 	<p>Wpływy ogółem:</p> <p>10 275 282,73 zł</p> <p>w tym:</p> <p>NFOŚiGW – 158 097,21 zł</p> <p>UMWL – 115 128,47 zł</p>

4.4	Przeprowadzenie egzaminów w zakresie gospodarowania odpadami	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	4 egzaminy na kierownika składowiska	Kwota: dotacja z budżetu państwa: 3 372,62 zł
4.5	Prowadzenie w BIP listy instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych oraz planowanych instalacji komunalnych	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	<ul style="list-style-type: none"> 4 aktualizacje listy na wniosek podmiotów, 1 postępowanie nie zakończone zmianą listy 	Nie dotyczy
4.6	Wydawanie opinii dot. zgodności z wojewódzkim planem gospodarki odpadami dla inwestycji finansowanych ze środków UE i funduszy ochrony środowiska oraz potwierdzenie efektów ekologicznych zrealizowanych projektów	Warunek finansowania inwestycji dla projektów realizowanych ze środków UE i funduszy ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> 3 wydane opinie dot. zgodności planowanych inwestycji z zapisami wojewódzkiego planu gospodarki odpadami 3 wydanych informacji o osiągniętych efektach ekologicznych 	Nie dotyczy
4.7	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	60 spraw dot. udostępnienia informacji o środowisku	Nie dotyczy
4.8	Usuwanie odpadów azbestowych	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r.) Uchwała Nr XXIV/350/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” Uchwała Nr CCIX/3817/2020 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 24 listopada 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System 	16 456,7520 Mg nieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	<p>Wydatki: Całość: 7 080 280,76 zł</p> <p>Dofinansowanie UE (99% kosztów kwalifikowalnych) – 6 490 257,38 zł</p> <p>Wkład własny WL – 590 023,38 zł</p>

		gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego”		
5.	Działania regulacyjne w zakresie kosztów korzystania ze środowiska			
5.1.	<p>Opłaty wniesione przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie województwa lubelskiego za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, • przydzielone uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, • składowanie odpadów 	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska	3004 zweryfikowane wykazy zawierające zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska przedłożone Marszałkowi Województwa Lubelskiego przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie województwa lubelskiego	<p>Wpływy ogółem: 26 478 574,32 zł w tym:</p> <p>UMWL - 439 195,39 zł WFOŚiGW - 9 230 418,73 zł NFOŚiGW - 5 838 159,38 zł F. Gminne - 8 819 005,32 zł F. Powiatowe - 2 606 785,50 zł</p>
5.2.	Decyzje administracyjne w zakresie udzielania ulg podatkowych przedsiębiorcom	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska	15 wydanych decyzji	Na kwotę 2 637 000,00 zł
5.3.	Dec. administracyjne w zakresie wymierzania opłaty za korzystanie ze środowiska przedsiębiorcom	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska	1 wydana decyzja	Na kwotę 117 755,00 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN, 2021 r.

5.7. Obszar: TRANSPORT

Głównym zadaniem Samorządu Województwa w zakresie transportu zbiorowego i dróg jest organizowanie i **nadzór nad funkcjonowaniem regionalnego systemu powiązań komunikacyjnych**, a także tworzenie warunków organizacyjnych dla przewozów pasażerskich. W wymiarze prawnym kompetencje w tym zakresie określają przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym,
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

Na poziomie regionalnym problematyka transportu jest regulowana również przez **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie lubelskim (plan transportowy)**³⁰.

Działania w ramach obszaru tematycznego Transport, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM) oraz Zarządu Dróg Wojewódzkich (ZDW). Kierunki rozwoju transportu drogowego, kolejowego, lotniczego oraz szczegółowe działania w tym zakresie określają: *Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego oraz Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020*.

Kluczowym zadaniem Samorządu Województwa Lubelskiego jest **zarządzanie, utrzymanie** oraz **rozwój sieci dróg wojewódzkich** o łącznej długości **2 266,219 km**. Długość dróg miejskich to **193,632 km**, zaś zamiejskich **2 072,587 km**. W tym celu utworzono jednostkę budżetową - Zarząd Dróg Wojewódzkich. ZDW pełni funkcję inwestora, realizuje letnie i zimowe utrzymanie dróg wojewódzkich, prowadzi nadzór nad ich stanem technicznym, dbając o ciągłość utrzymania regionalnego układu komunikacyjnego i o bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Realizowane remonty, przebudowy dróg, obiektów mostowych, czy budowa nowych odcinków dróg wojewódzkich prowadzone są w miarę posiadania własnych i pozyskiwania na ten cel zewnętrznych środków finansowych.

W ramach organizacji **publicznego transportu zbiorowego**, Województwo zawiera z operatorami (przewoźnikami) umowy o świadczenie usług publicznych. W 2020 r. w zakresie transportu kolejowego obowiązywała umowa z POLREGIO sp. z o.o. (dawniej: Przewozy Regionalne sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie zawarta na lata 2017-2020. W tym okresie przewozy kolejowe o charakterze użyteczności publicznej organizowane były przez Województwo Lubelskie na następujących liniach kolejowych:

- Nr 2 (odcinek: Siedlce/Łuków - Biała Podlaska - Terespol/gr. państwa);
- Nr 7 (odcinek: Dęblin - Lublin - Chełm);
- Nr 26 (odcinek: Łuków - Dęblin);
- Linia Nr 30 (odcinek: Parczew/Lubartów - Lublin Płn.), przy czym od 31 sierpnia 2020 r. w związku z całkowitym zamknięciem dla ruchu związanym z modernizacją w ramach RPO WL 2014-2020, na odcinku Lubartów - Parczew przewozy wykonywane były zastępczą komunikacją autobusową;

³⁰ zatwierdzony Uchwałą Nr XLVII/744/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 lipca 2014 r., stanowiący akt prawa miejscowego

- Linia Nr 68 (odcinek: Lublin - Kraśnik - gr. województwa/Rzeszów);
- Linie Nr 69/101 (odcinek: Rejowiec - Zawada/Bełżec/gr. województwa);
- Linia Nr 72 (odcinek: Zawada - Zamość Wschód);
- Linia Nr 81 (odcinek Chełm - Włodawa) - przewozy sezonowe/weekendowe, zorganizowane w okresie od 27 czerwca do 27 września 2020 r. wspólnie z samorządami lokalnymi na podstawie Porozumienia z dnia 26 czerwca 2020 r. Nr 954/IM/CP/20 (łącznie pomoc finansowa samorządów lokalnych w organizacji tych przewozów wyniosła 54 715,98 zł);
- Linia Nr 581 (odcinek: Świdnik Miasto - Lublin Airport).

Ze względu na sytuację epidemiczną i poważny **spadek liczby pasażerów** korzystających z pociągów, organizator przewozów w porozumieniu z operatorem ograniczył ofertę przewozową. Ograniczeń dokonywano stopniowo w marcu i kwietniu 2020 r., starając się okresowo zawieszać kursowanie pociągów o bardzo małej frekwencji pasażerów, głównie w porach między szczytami komunikacyjnymi. Zdecydowana większość połączeń została przywrócono do końca I półrocza 2020 r. (z wyjątkiem pociągów w strefie transgranicznej w relacji Terespol - granica państwa - Brest Centr.). Niska frekwencja pasażerów i związane z tym obniżenie wpływów ze sprzedaży biletów, jak również dodatkowe koszty ponoszone przez operatora na zabezpieczenie pasażerów i załóg przed skutkami zagrożenia epidemicznego, wpływały niekorzystnie na ekonomikę przewozów.

Jednocześnie podjęto działania zmierzające do **uzyskania wsparcia finansowego** operatora i pośrednio budżetu województwa na podstawie przepisów *ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (Dz.U. poz. 374, z późn. zm.). W 2020 r. skierowano wnioski do Ministra Infrastruktury o przekazanie operatorowi środków finansowych na łączną kwotę 941 351,00 zł.

Jednym z narzędzi finansowania publicznego transportu zbiorowego jest nabywanie przez organizatora i udostępnianie operatorowi środków transportu do realizacji przewozów (Województwo Lubelskie jest aktualnie w posiadaniu 18 pojazdów szynowych). W 2019 r. rozstrzygnięto przetarg i podpisano z NEWAG S.A. w Nowym Sączu umowę na dostawę 8 dwuczłonowych, elektrycznych zespołów trakcyjnych, które mają zostać dostarczone do końca 2021 r. Projekt jest realizowany w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*. W 2020 r., Zamawiający korzystając z zawartego w Umowie prawa opcji, zdecydował rozszerzyć zakres zamówienia o 1 dodatkowy elektryczny zespół trakcyjny.

W związku z zakończeniem umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w wojewódzkich przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym zawartej na lata 2016-2020, w 2020 r. Województwo Lubelskie zdecydowało się zawrzeć nową Umowę z POLREGIO sp. z o.o. tj. w drodze tzw. powierzenia bezpośredniego³¹. Prawna możliwość zastosowania takiego trybu zawarcia umowy dla przewozów wojewódzkich w transporcie kolejowym była możliwa do 12 grudnia 2020 r. Zawarta Umowa zabezpiecza funkcjonowanie przewozów kolejowych przez kolejne 10 lat (2021-2030). Umowa zawiera uregulowania odnoszące się do całokształtu wzajemnych relacji Organizatora przewozów (Województwa Lubelskiego) i Operatora w procesie organizacji i realizacji przewozów oraz korzystania ze środków transportu udostępnianych Operatorowi przez

³¹ w trybie i na zasadach określonych w art. 22 ust. 1 pkt 3 *ustawy z dnia 16 stycznia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym*

Województwo Lubelskie. Uwzględniono w niej również planowane przekazanie w dzierżawę 9 sztuk elektrycznych zespołów trakcyjnych (typu 37WEa, serii Impuls 2), które są aktualnie produkowane w NEWAG S.A. w Nowym Sączu, w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Mając na uwadze **rozwój** różnych form **transportu publicznego**, w tym potrzebę jego perspektywicznego rozwoju, a także konieczność większego wykorzystania w tym celu transportu kolejowego i realizowanych przez zarządcę infrastruktury (PKP Polskie Linie Kolejowa S.A.) inwestycji w regionie, Samorząd Województwa Lubelskiego wspólnie z PKP PLK S.A., podjął czynności zmierzające do powstania **Lubelskiej Kolei Aglomeracyjnej** (dalej „LKA”). W pierwszym etapie Strony zawarły w dniu 13 czerwca 2020 r. stosowne porozumienie, którego efektem ma być przygotowanie koncepcji programowo-przestrzennej na potrzeby powstania LKA. Wybrany wykonawca tego opracowania prowadzi już stosowne prace. W ramach zadania zostanie przeprowadzona analiza zasięgu terytorialnego LKA, przy czym wstępnie zidentyfikowany obszar ograniczony jest miastami Chełm, Parczew, Puławy oraz Kraśnik (z opcją przedłużenia do Biłgoraja przez Szastarkę i Janów Lubelski).

Uwzględniając potrzebę zwiększenia dostępności transportowej regionu, Województwo Lubelskie w 2020 r. zgłosiło do *Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej - Kolej+ do 2028 roku* **5 projektów**, są to:

- *Budowa linii kolejowej Szastarka - Janów Lubelski - Biłgoraj wraz z poprawą dostępności do transportu kolejowego w m. Kraśnik;*
- *Prace na liniach kolejowych 69 i 72 na odc. Rejowiec - Zawada - Zamość Szopinek wraz z budową łącznicy omijającej stację Zawada;*
- *Rewitalizacja połączenia Chełm - Włodawa wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego w m. Włodawa;*
- *Elektryfikacja linii kolejowej nr 30 Łuków – Lublin;*
- *Utworzenie połączenia kolejowego Lublin - Łęczna /LW Bogdanka.*

Głównym celem Programu Kolej+ jest uzupełnienie sieci kolejowej o połączenia kolejowe miejscowości o populacji powyżej 10 tys. osób, które nie posiadają dostępu do kolei pasażerskiej lub towarowej z miastami wojewódzkimi oraz poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i społeczno - gospodarczej tych regionów Polski przy wsparciu środków publicznych.

W zakresie drogowego transportu zbiorowego Sejmik Województwa Lubelskiego w Uchwale Nr XIII/226/2019 z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej, określił następujące linie komunikacyjne:

- *Szczebrzeszyn - Rozłopy - Deszkowice - Żrebce - Sąsiadka - Mokrelipie - Radecznica - Zaporze - Wólka Czernięcińska - Gaj Czernięciński - Żurawie - Rokitów - Załawcze - Turobin - Olszanka - Tarnawa Mała;*
- *Wysokie - Zakrzew - Baraki - Nikodemów - Stawce Kolonia - Stawce - Batorz - Zdziłowice - Godziszów - Janów Lubelski;*
- *Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Kwasówka - Żelizna - Komarówka Podlaska - Rudno - Kostry - Parczew;*

- Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Łózki - Wólka Łóżecka - Ostrówki - Ossowa Kol - Bezwola - Wohyń - Zbulitów - Radzyń Podlaski,

z czego w 2020 r. zostały przez Województwo Lubelskie uruchomione linie określone w pkt. 3 oraz 4 w trybie przewidzianym w art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, mającym zastosowanie przy występowaniu zakłócenia w świadczeniu usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego lub przy bezpośrednim powstaniu takiej sytuacji.

W ramach realizacji tych zadań, Województwo Lubelskie, jako organizator publicznego transportu zbiorowego, zawarło w dniu 31 grudnia 2019 r. umowę z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Międzyrzeczu Podlaskim Sp. z o.o. jako operatorem publicznego transportu zbiorowego, dotyczącą świadczenia w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. (przedłużoną do 30 września 2021 r.) usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, w wojewódzkich przewozach osób w transporcie drogowym, na obszarze województwa lubelskiego o charakterze użyteczności publicznej, obejmującą linie:

- Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Kwasówka - Żelizna - Komarówka Podlaska - Rudno - Kostry – Parczew, oraz
- Międzyrzec Podlaski - Zahajki - Drelów - Łózki - Wólka Łóżecka - Ostrówki - Ossowa Kol - Bezwola - Wohyń - Zbulitów - Radzyń Podlaski.

Na wskazanych powyżej liniach została wykonana w 2020 r. łączna praca eksploatacyjna wynosząca kolejno 26 520 oraz 23 460 wozokilometrów (łącznie 49 980 wozokilometrów). Linie użyteczności publicznej stanowią uzupełnienie oferty przewozowej realizowanej w oparciu o zezwolenia na wykonywanie regularnych/regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydawane na podstawie ustawy o transporcie drogowym przez Marszałka Województwa Lubelskiego.

Zadania inwestycyjne drogowe finansowane są przede wszystkim ze środków budżetu Województwa Lubelskiego oraz środków pochodzących z programów unijnych. Główne zadania finansowane w 2020 r. ze **środków własnych** przedstawiają się następująco:

- Modernizacja drogi wojewódzkiej Nr 824 Żyrzyn – Puławy - Opole Lubelskie – Józefów -Annapol na odcinku od km 73+850 do km 75+104 o dł. 1,254 km
- Rozbudowa mostu przez rz. Wieprz w m. Trawniki oraz przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 838 Głębokie - Dorohucza - Trawniki - Fajstawice na odcinku od km ok. 15+440 do km ok. 18+570 o dł. 3,130 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 848 Tarnawa Mała - Turobin - Sułów - Szczepreszyn na odcinku od km 25+100 do km 29+838 o dł. 4,738 km
- Modernizacja drogi wojewódzkiej Nr 863 Kopki – Krzeszów – Tarnogród - Cieszanów na odcinku od km 36+387 do km 44+311,5 o dł. 7,9245 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 850 Tomaszów Lubelski - Alojzów w miejscowości Sabaudia od km 2+260 do km 2+790 o dł. 0,530 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 849 Zamość - Jacnia - Józefów - Wola Obszańska od km 50+810 do km 51+210 o dł. 0,400 km
- Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 842 Rudnik Szlachecki - Wysokie - Krasnystaw od km 64+327,92 do km 64+800 o dł. 0,472 km

Zadania realizowane przy udziale wsparcia pochodzącego z **Regionalnego Programu Operacyjnego WL na lata 2014-2020** przedstawiają się następująco:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 801 Warszawa - Karczew - Wilga - Maciejowice - Dęblin - Puławy na odcinku od 84+085 do km 122+770, od granicy województwa do S12 o dł. 36,685 km (Etap I budowa obwodnicy m. Stężycza)
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 833 Chodel - Kraśnik od km 0+000 do km 26+679 – Etap I Połączenie z obwodnicą Chodla (droga wojewódzka Nr 747) oraz rozbudowa i przełożenie drogi w m. Kraśnik

W ramach **Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Białoruś - Ukraina na lata 2014-2020** zrealizowano zadanie pn.:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 812 Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw na odcinku Korolówka - Włodawa od km 70+550 do km 75+700 z wyłączeniem skrzyżowania z drogą krajową nr 82 (odcinek od km ok. 74+885 do km ok. 75+150) o długości ok. 4,885 km”.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze transportu przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 18, Tabela 19).

Tabela 18. Strategie i programy w obszarze transportu

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXII/2331/2016 z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zmieniona uchwałą ZWL Nr CCXXXIV/4606/2017 z 4 grudnia 2017 oraz uchwałą ZWL Nr LXXXVI/1853/2019 z 5 listopada 2019	Realizacja Programu - Zgodnie z wymogami pkt 10.3 Programu Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 25 czerwca 2019 r. zaakceptował projekt rocznego raportu z realizacji „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” za 2018 r.
2.	Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXXII/2471/2012 z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020”, zmieniona uchwałą Nr XCII/1942/2019 zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 listopada 2019 r.	Realizacja Planu - w załączniku Nr 1 do uchwały ZWL – lista podstawowa zapisano 20 zadań inwestycyjnych do realizacji w latach 2018-2023, z których: 9 zdań zostało zrealizowanych, 2 zadania jest w trakcie realizacji, 9 zadań jest w fazie przygotowania dokumentacji lub koncepcji.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DliMW UMWL, 2021 r.

Tabela 19. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze transportu

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Organizacja i kontrola transportu			
1.1.	Organizacja publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Umowa z Operatorem nr 1185/DT/CP/16 z dnia 9 grudnia 2016 r. 	2 602 063,074 pockm - praca eksploatacyjna pociągów w pociągokilometrach	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 77 967 167,89 zł (ogółem)*, z tego: <ul style="list-style-type: none"> - 62 864 839,12 zł (Budżet WL) - 15 102 328,77 zł (Fundusz Kolejowy)
1.2	Organizacja publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Ustawa z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej umowa z Operatorem nr 1698/IM/CP/19 z dnia 31 grudnia 2019 r. umowa 1811 z Wojewodą 	49 980 wozokilometrów w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> wydatki: 122 830,69 zł (środki pochodzące z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu) w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym; 76 496,27 zł (środki pochodzące z budżetu województwa) w ramach linii o charakterze użyteczności publicznej w transporcie

		Lubelskim nr 1695/IM/CP/19 z dnia 18 grudnia 2019 r.		drogowym
1.3.	Zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych osób lub specjalnych w krajowym transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym 	według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. 186 przedsiębiorców posiadało 431 zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym oraz 9 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	nie dotyczy
2.	Wsparcie usług transportowych			
2.1.	Dopłaty dla przewoźników autobusowych z tytułu honorowania uprawnień pasażerów do przejazdów z ulgami ustawowymi	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego 	<ul style="list-style-type: none"> 198 umów z przewoźnikami 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 25 282 366,77 zł (Budżet Państwa)
2.2	Dopłaty/ dotacje dla operatorów publicznego transportu zbiorowego na podstawie umów zawartych przez Województwo Lubelskie z organizatorami publicznego transportu zbiorowego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. 	<ul style="list-style-type: none"> 12 umów z organizatorami publicznego transportu zbiorowego 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 565 050,76 zł (Budżet Państwa)
				ŁĄCZNE ŚRODKI:
				<ul style="list-style-type: none"> 25 847 417,53 zł
3.	Wieloletnie inwestycje drogowe			
3.1.	Realizacja zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego 	Zrealizowano: <ul style="list-style-type: none"> 9 odcinków dróg o długości 20,903 km 1 most 7,561 km chodników i ścieżek rowerowych 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 90 587 855 zł w tym: <ul style="list-style-type: none"> 42 030 537 zł UE 2 448 467 zł budżet państwa 3 389 735 zł j.s.t 42 719 116 zł Budżet WL
		<ul style="list-style-type: none"> Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020 	W trakcie realizacji: <ul style="list-style-type: none"> 1 odcinek drogi o dł. 8,200 km oraz 1,381 km chodników i ścieżek rowerowych 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 5 885 387 zł w tym: <ul style="list-style-type: none"> 2 306 712 zł UE 987 416 zł j.s.t. 2 591 259 zł Budżet WL
3.2.	Opracowanie dokumentacji projektowej dla planowanych inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja dla 3 odcinków dróg o długości 41,860 km 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 3 142 073 zł

		<ul style="list-style-type: none"> Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012-2020 		
4.	Bieżące remonty i utrzymanie dróg			
4.1.	Remont dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	Wydatki: 41 129 855 zł
4.2.	Utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	
4.3.	Dotacje dla gmin na bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> 9 gmin 	Wydatki: 601 267,84 zł Budżet WL

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DiIMW UMWL, 2021 r.

*Łączna kwota zaliczek wypłaconych operatorowi na poczet rekompensaty w okresie styczeń-grudzień 2020 r.

5.8. Obszar: SPORT I TURYSTYKA

Zadania z zakresu kultury fizycznej należą do katalogu zadań własnych samorządu województwa³². Jednym z podstawowych zadań samorządu województwa jest obowiązek **prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych** we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy (osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, jeżeli ich cele statutowo obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego). Działania w ramach obszaru tematycznego Sport i Turystyka, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki (PST).

Finansowanie części zadań z zakresu sportu i turystyki odbywa się na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Każdego roku Sejmik Województwa Lubelskiego uchwała nowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi, w którym określone są zadania do realizacji w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz w zakresie wspierania turystyki i krajoznawstwa. **Z zakresu sportu** w roku 2020 podpisano **55 umów i przeznaczono kwotę 4 475 500 zł**, w tym w formie wspierania (2 393 500 zł) oraz w formie powierzenia (2 082 000 zł). **Z zakresu turystyki** w roku 2020 podpisano **22 umowy i przeznaczono kwotę 65 600 zł**.

Stypendia sportowe Województwa Lubelskiego oraz nagrody pieniężne za osiągnięte wyniki sportowe w 2020 r. zostały przyznane na podstawie Uchwały Nr XI/192/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej³³.

Celem realizowanego przez Województwo Lubelskie **programu stypendialnego** dla sportowców z terenu województwa lubelskiego jest udzielenie wsparcia finansowego w szczególności młodym i perspektywicznym sportowcom uprawiającym sporty i konkurencje olimpijskie i paraolimpijskie w początkowych latach ich sportowej kariery. Warunkami, które należało łącznie spełnić, aby otrzymać stypendium sportowe było:

- w roku poprzedzającym przyznanie stypendium osiągnięcie jednego z poniższych wyników sportowych:
 - zajęcie miejsca 1-8 w igrzyskach olimpijskich/ igrzyskach paraolimpijskich;
 - zajęcie miejsca 1-3 w igrzyskach głuchych w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich;
 - zajęcie miejsca 1-3 w światowych igrzyskach olimpiad specjalnych w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich;
 - zajęcie miejsca 1-3 w Mistrzostwach Świata seniorów, młodzieżowców, juniorów, juniorów młodszych (kadetów) w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich;

³² art. 14 ust. 1 pkt 11 ustawy o samorządzie województwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1668)

³³ (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6548)

- zajęcie miejsca 1-3 w Mistrzostwach Europy seniorów, młodzieżowców, juniorów, juniorów młodszych (kadetów) w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich;
- zajęcie miejsca 1-3 w Mistrzostwach Polski seniorów, młodzieżowców, juniorów, juniorów młodszych (kadetów) w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich.
- w chwili osiągnięcia wyniku sportowego nieukończony 27 rok życia;
- uprawianie sportu i konkurencji objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich;
- pisemne zobowiązanie do realizacji przedłożonego programu przygotowań oraz do udziału w zawodach głównych roku w okresie pobierania stypendium;
- zamieszkiwanie na terenie województwa lubelskiego;
- na dzień składania wniosku reprezentowanie województwa lubelskiego.

Na podstawie decyzji administracyjnej Marszałka Województwa Lubelskiego **stypendium sportowe otrzymało 267 osób** na okres 9 miesięcy tj. od kwietnia 2020 r. do grudnia 2020 r. na łączną **kwotę 855 900 zł brutto**. Stypendium zostało wypłacone w trzech transzach - za miesiące: kwiecień, maj, czerwiec: do 15 czerwca 2020 r., za miesiące: lipiec, sierpień, wrzesień do 15 września 2020 r. i za miesiące październik, listopad, grudzień: do 15 grudnia 2020 r. Na podstawie decyzji administracyjnej przyznano w 2020 r. **12 nagród pieniężnych za osiągnięte wyniki sportowe na kwotę 49 750 zł**.

Wyróżnienia dla osób z osiągnięciami w działalności sportowej przyznawane były w 2020 roku na podstawie Uchwały Nr XI/192/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6548).

Wyróżnienia te przyznane zostały:

- zwycięzcom i uczestnikom zawodów lub imprez sportowych w szczególności odbywających się na terenie województwa lubelskiego i pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego, biorąc pod uwagę znaczenie dla Województwa Lubelskiego;
- osobom zamieszkującym na terenie województwa lubelskiego:
 - laureatom plebiscytów sportowych odbywających się pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego,
 - w uznaniu za całokształt działalności sportowej.

W 2020 roku przyznano **wyróżnienia dla osób** wyróżniających się osiągnięciami **w działalności sportowej na łączną kwotę 20 430,48 zł**.

Samorząd Województwa Lubelskiego w roku 2020 był aktywnym inicjatorem i realizatorem działań mających na celu promocję turystyczną regionu lubelskiego. W tym zakresie współpracował z samorządami, Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną (LROT), Polską Organizacją Turystyczną, lokalnymi organizacjami turystycznymi, centrami i punktami informacji turystycznej, a także

stowarzyszeniami agroturystycznymi. W tym celu wdrażane są zapisy *Programu rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.*

Zarząd Województwa Lubelskiego w 2020 roku wydał zgodę na przygotowanie prezentacji **walorów turystycznych regionu lubelskiego**, w tym jego zagospodarowania turystycznego na 6 stoiskach targowych w trakcie Międzynarodowych Targów Turystycznych w kraju. Ze względu na epidemię COVID-19 zorganizowano prezentacje tylko na jednej imprezie targowej – we Wrocławiu. Spośród zagranicznych imprez targowych można wymienić jedynie prezentację targową zorganizowaną z innymi województwami Polski Wschodniej, w ramach promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, w Utrechcie (w targach uczestniczył przedstawiciel województwa lubelskiego). Epidemia COVID **uniemożliwiła** organizację **stoisk targowych** w kraju i za granicą.

Walory regionu promowano także w środkach masowego przekazu. Ze środków budżetowych województwa wykupiono czas antenowy w stacji radiowej RMF FM w celu promocji atrakcji turystycznych Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Na terenie województwa lubelskiego utworzono i wyznakowano sieć szlaków turystycznych. Wiele z nich o charakterze regionalnym i ponadregionalnym wymaga systematycznego odnawiania. Departament Promocji, Sportu i Turystyki współpracuje ze stowarzyszeniami turystycznymi czuwając nad ich stanem oraz rozwojem. W roku 2020 kontynuowano modernizację Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza z Kraśnika do Hrebennego, który został oznakowany nowymi znakami rowerowymi oraz turystycznymi znakami samochodowymi. Modernizacja powyższego szlaku odbyła się w ramach projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” realizowanego z Programu Współpracy terytorialnej PL – BY – UA. Kluczowe działania projektowe zrealizowane zostały właśnie w 2020 roku. Szlak został na nowo oznakowany, powstały Punkty Obsługi Rowerzystów, każdy z nich wyposażony został w 9 drewnianych wiat turystycznych, tablice informacyjne o szlaku, stacje naprawy rowerów ze stali nierdzewnej. W celu lepszego monitorowania ruchu rowerzystów na Centralnym Szlaku Rowerowym Roztocza zamontowano 4 mierniki ruchu rowerowego oraz jeden licznik ruchu pieszych. Trzy czujniki pokrywają się z przebiegiem Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. Liczniki znajdują się w miejscowości Zwierzyniec (dwa liczniki ruchu rowerowego i jeden dla pieszych) oraz po jednym liczniku ruchu rowerowego w Józefowie i Bełżcu.

Samorząd Województwa Lubelskiego realizował zadania zleczone z zakresu administracji rządowej określone przepisami ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych³⁴ oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych³⁵. Do głównych zadań Województwa Lubelskiego w zakresie zadań zleconych należało:

- prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- zaszeregowanie obiektów hotelarskich do określonego rodzaju i nadanie kategorii;
- kontrola obiektów hotelarskich;

³⁴ (Dz.U. z 2019, poz. 548)

³⁵ (Dz.U. z 2019 r. poz. 238)

- prowadzenie ewidencji obiektów hotelarskich;
- nadawanie uprawnień przewodnika górskiego;
- prowadzenie ewidencji uprawnień przewodników górskich;
- kontrola działalności przewodników turystycznych i pilotów wycieczek w zakresie określonym ustawą.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze sportu i turystyki przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 20).

Tabela 20. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze sportu i turystyki

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1. Wsparcie stypendialne i nagrody				
1.1.	Stypendia sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XI/192/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6548). 	<ul style="list-style-type: none"> 267 stypendiów dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe: w igrzyskach olimpijskich/ paraolimpijskich (miejsca 1-8), w igrzyskach głuchych (miejsca 1-3); w światowych igrzyskach olimpiad specjalnych (miejsca 1-3); Mistrzostwach Świata (miejsca 1-3), Mistrzostwach Europy (miejsca 1-3) i Mistrzostwach Polski (miejsca 1-3) w kat. wiekowych: junior młodszy, junior, młodzieżowiec, senior do 27 r.ż. w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/ igrzysk paraolimpijskich, zamieszkujących województwo lubelskie i reprezentujących województwo lubelskie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 855 900 zł
1.2.	Nagrody pieniężne za osiągnięte wyniki sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XI/192/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego poz. 6548). 	<ul style="list-style-type: none"> 12 nagród dla osób fizycznych – zawodników i ich trenerów reprezentujących województwo lubelskie i zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe: miejsca 1-8 oraz udział w Igrzyskach Olimpijskich/ Paraolimpijskich, miejsca 1-3 w igrzyskach głuchych oraz w światowych igrzyskach olimpiad specjalnych w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/igrzysk paraolimpijskich; miejsca 1-3 w Mistrzostwach Świata Seniorów oraz w Mistrzostwach Europy Seniorów; miejsca 1-3 w Mistrzostwach Świata w kat. młodzieżowiec, junior, junior młodszy oraz rekordy świata i rekordy Europy w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich/ igrzysk paraolimpijskich 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 49 750 zł
2. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej				
2.1.	Organizacja wydarzeń sportowych oraz szkolenia zawodników	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XX/338/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2020 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> 55 umów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 4 347 001,05 zł

		na 2020 rok”		
3.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa			
3.1	Zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XX/338/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2020 r. w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 22 umowy 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 65 600 zł - środki BWL
4.	Promocja walorów turystycznych województwa			
4.1.	<p>Druk wydawnictw turystycznych Województwa Lubelskiego:</p> <ol style="list-style-type: none"> Mapa typu zrywki „Lubelskie atrakcje”; Folder „Rowerem przez Polskę Wschodnią”; Mapy typu zrywki „Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo”: <ol style="list-style-type: none"> Królestwo Rowerowe Dolina Bugu, Królestwo Rowerowe Polesie, Królestwo Rowerowe Rostocze 	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Nr 2226/OP/CP/20 Ad. 2 i Ad. 3 - w ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo 	<p>Ad 1) 40 000 egz. Ad 2) 3 000 egz. Ad 3) a) 20 000 egz. Ad 3) b) 20 000 egz. Ad 3) c) 20 000 egz.</p>	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 22 008,00 zł - środki BWL
4.2.	Opracowanie, tłumaczenie, skład i druk Informatora Turystycznego Województwa Lubelskiego w wersji polskiej oraz angielskiej.	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Nr 2033/OP/CP/20 	<ul style="list-style-type: none"> wersja polska: 4000 egz. wersja angielska: 2000 egz. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 43 911,00 zł: wersja polska: 29 274,00 zł - środki BWL wersja angielska: 12 441,45 zł (EFRR) 2 195,55 zł (JST)
4.3.	Zakup czasu antenowego na potrzeby emisji audycji poświęconych promocji atrakcji turystycznych Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo w województwie lubelskim.	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Nr 1238/PST/CP/20 W ramach Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo 	<p>Emisja audycji oraz ich zapowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> na antenie RMF FM w łącznej ilości 8 sztuk; w RMFonie – 115 kanałach radiowych on-line w łącznej ilości 65 tys. sztuk. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 49 200,00 zł - środki BWL
4.4.	Promocja turystyczna Województwa Lubelskiego na targach	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15.01.2020 r. 	<ul style="list-style-type: none"> Udział w targach we Wrocławiu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 11 328,30 zł

	turystycznych we Wrocławiu			9 629,05 zł - środki UE 1 699,25 zł - środki BWL
4.5.	Przygotowanie uaktualnionego tekstu do folderu „Kajakiem po Bugu”	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 1.12.2020 	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie tekstu do folderu 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 3 470,00 zł - środki BWL
4.6.	Zakup wydawnictwa promującego szlaki rowerowe województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 21.07.2020 	<ul style="list-style-type: none"> Dostawa 450 szt. Wydawnictwa „Regionalne Szlaki Rowerowe Lubelszczyzny” 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 2 598,75,00 zł - środki BWL
4.7.	Promocja Województwa lubelskiego w dodatku specjalnym do gazety „Wiadomości Turystyczne”	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11.02.2020 	<ul style="list-style-type: none"> Ukazanie się materiału promocyjnego w dodatku do gazety „Wiadomości Turystyczne” 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 4 920,00 zł - środki BWL
4.8.	Certyfikacja Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR) na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Regulamin współpracy w ramach systemu rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo 	<ul style="list-style-type: none"> W 2020 r. nadano nowym obiektom 27 certyfikatów MPR 	Nie dotyczy
5.	Monitorowanie atrakcyjności walorów oraz wykorzystania infrastruktury turystycznej			
5.1.	Zakup raportu „Turystyka polska w 2019 roku. Województwo Lubelskie” w wersji elektronicznej	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 8 września 2020 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport w wersji elektronicznej 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 2 521,50 zł - środki BWL
5.2.	Zakup i montaż czujników ruchu	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 930/OP/CP/20 	<ul style="list-style-type: none"> Zamontowanie 4 czujników ruchu w miejscowościach Zwierzyniec, Józefów i Bełzec 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 126 788,40 zł 114 109,56 zł - środki UE 12 678,84 zł - środki BWL
6.	Rozwój infrastruktury i organizacja przestrzeni turystycznej w regionie			
6.1.	Wykonanie wiat turystycznych na Centralnym Szlaku Rowerowym Roztocza.	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 828/OP/CP/19 	<ul style="list-style-type: none"> Zestaw 9 drewnianych wiat turystycznych, tablic informacyjnych, koszu na śmieci 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 289 000,00 zł 260 100,00 zł - środki UE 28 900,00 zł - środki BWL
6.2.	Nadzór inwestorski nad budową wiat	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 1022/OP/CP/19 	<ul style="list-style-type: none"> Nadzór inwestorski nad budową zestawu 9 drewnianych wiat turystycznych, tablic informacyjnych, koszu na śmieci 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 10 455,00 zł 9 409,50 zł - środki UE 1 045,50 zł – środki BWL
6.3.	Wykonanie oznakowania dla polskiej części Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza (CSRR) a) Znaków R-4 a,b,c b) Turystyczne znaki drogowe kierunkowe	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 8/OP/CP/20 	a) Znaki rowerowe R-4,b,c 725 szt. b) Turystyczne znaki drogowe kierunkowe 91 szt. c) Słupki do znaków 120 szt. d) Materiały do montażu znaków – ilość niezbędna do umocowania wszystkich znaków i tablic e) dostawa tablic pamiątkowych – 9 szt.	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 53 656,29 zł 48 290,66 zł - środki UE 5 365,63 zł - środki BWL

	c) Słupki do znaków d) Materiały do montażu znaków			
6.4.	Opracowanie stałej organizacji ruchu CSRR	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 866/OP/CP/19 	<ul style="list-style-type: none"> Dostarczenie dokumentu. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 950,00 zł 4 455,00 zł - środki UE 495,00 zł - środki BWL
6.5.	Oznakowanie CSRR	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarząd na realizację zadań zaplanowanych w projekcie projektu „RoweLove Roztocze – razem pomimo granic” z Programu Współpracy Terytorialnej PL-BY-UA. Umowa nr 932/OP/CP/20 	<ul style="list-style-type: none"> Oznakowanie znakami rowerowymi i turystycznymi znakami rowerowymi CSRR – wykonanie oznakowania szlaku. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 40 000,00 zł 36 000,00 zł - środki UE 4 000,00 zł - środki BWL
7.	Organizacja i kontrola przestrzeni turystycznej w regionie			
7.1.	Prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 12 wpisów do rejestru 27 wniosków o zmianę wpisu do rejestru 15 decyzji administracyjnych w sprawie wykreślenia z rejestru 	Nie dotyczy koszt ponosi przedsiębiorca (opłata skarbową za dokonanie wpisu do rejestru)
7.2.	Kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 12 kontroli organizatorów turystyki. 	Nie dotyczy
7.3.	Zaszeregowanie obiektów hotelarskich według rodzaju i kategorii (zmiana, potwierdzenie, zaszeregowania)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 4 decyzje administracyjne w sprawie zaszeregowania 1 decyzja w sprawie zmiany zaszeregowania 5 decyzji o potwierdzeniu zaszeregowania 	Nie dotyczy koszt ponosi przedsiębiorca (opłata kategorizacyjna i opłata skarbową za wydanie decyzji administracyjnej)
7.4.	Kontrola obiektów hotelarskich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 31 kontroli obiektów hotelarskich 	Nie dotyczy
7.5.	Uprawnienia przewodnika turystycznego górskiego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 1 decyzja w sprawie nadania uprawnień przewodnika turystycznego górskiego 1 odmowa nadania uprawnień przewodnika turystycznego górskiego 	Nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DPSiT UMWL, 2021 r.

5.9. Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zapewnienie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych obowiązków wielu organów i jednostek administracji publicznej, a także spoczywa na organizacjach społecznych i na samych obywatelach. Zakres zadań i kompetencji w dziedzinie obrony bezpieczeństwa i porządku publicznego jest wyraźnie zróżnicowany w odniesieniu do poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Samorządowi województwa przypisano ogólną odpowiedzialność za sprawy związane z wykonywaniem zadań dotyczących obronności i bezpieczeństwa publicznego o czym mowa w art. 14 ust. 1 pkt 13 ustawy o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668).

Zakres działań organów administracji publicznej w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego regulują liczne przepisy prawa, w tym przede wszystkim określone w:

- ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 372),
- ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1856, z późn. zm.),
- ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2171),
- ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961, z późn. zm.).

Działania w ramach obszaru tematycznego Obronność i Bezpieczeństwo Publiczne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizował przy pomocy Biura Bezpieczeństwa UMWL. Organy samorządu terytorialnego zostały zobowiązane przez ustawodawcę do realizacji zadań, polegających na umacnianiu obronności Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowaniu ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywania innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony. Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych, a także koordynacja planowania i realizacji zadań obronnych.

W roku 2020 ze względu na panującą epidemię wywołaną COVID-19 oraz związane z nią obostrzenia sanitarne, nie było możliwości zrealizowania zadań szkoleniowych oraz przeprowadzenia zaplanowanych treningów z funkcjonowania stałego Dyżuru Marszałka. Obowiązujące wytyczne Ministerstwa Obrony Narodowej nie przewidują przeprowadzenia szkoleń obronnych w formie zdalnej. W ramach szkolenia z zakresu obrony cywilnej dla członków zakładowej Formacji Obrony Cywilnej przekazano materiały szkoleniowe opracowane przez: Państwową Straż Pożarną oraz Polski Czerwony Krzyż. Z wyżej wymienionego powodu nie było możliwości przeprowadzenia dla pracowników Urzędu szkoleń z elementami zajęć praktycznych z zakresu powszechnej samoobrony ludności, w tym udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Ponadto we wrześniu 2020 r. odbyły się kontrole problemowe z realizacji zadań obronnych w 3 wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych (2 podmiotach leczniczych, 1 instytucji kultury). Działania kontrolne zostały przeprowadzone przez pracowników Biura Bezpieczeństwa oraz pracowników departamentów bezpośrednio nadzorujących dane jednostki.

W zakresie obrony cywilnej opracowano „*Wieloletni Plan Działania w zakresie Obrony Cywilnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego na lata 2021-2025*” oraz plan roczny

na 2020 r.

W ramach szeroko rozumianych działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego szczególne znaczenie ma **zarządzanie kryzysowe**. Na obszarze województwa działaniami z zakresu zarządzania kryzysowego kieruje wojewoda. Na gruncie art. 15 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (u.z.k.) zarząd województwa uczestniczy w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym planowania cywilnego, wynikających z jego kompetencji. Ustawodawca nie przypisuje w tym zakresie szczególnych kompetencji organowi wykonawczemu samorządu województwa, jak czyni to w przypadku wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz starosty. Samorząd województwa posiada swojego przedstawiciela, wyznaczonego przez marszałka województwa, w składzie wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego, o czym rozstrzyga art. 14 ust. 11 u.z.k. Przedstawiciel ten ma jednak, jako jeden z wielu członków, ograniczony wpływ na pracę całego zespołu, który realizuje politykę organu administracji rządowej (wojewody), a nie regionalną politykę samorządową w obszarze obronności i bezpieczeństwa publicznego.

Ze względu na zróżnicowany charakter zadań realizowanych przez samorząd województwa ważnym aspektem jest zapewnienie bezpieczeństwa informacji niejawnych. Działania w tym zakresie realizowane są przez Biuro Bezpieczeństwa, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742), a w szczególności o przepis art. 15 cytowanej ustawy. Pełnomocnik, który odpowiada za zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych zapewnia m.in. ochronę tych informacji, w tym stosowanie środków bezpieczeństwa fizycznego, ochronę systemów teleinformatycznych, zarządzanie ryzykiem bezpieczeństwa, prowadzenie szkoleń z zakresu ochrony informacji niejawnych oraz prowadzenie zwykłych postępowań sprawdzających. Biuro odpowiada również, w ramach stosowanych upoważnień, za przyjmowanie oraz dokonywanie wstępnej analizy oświadczeń majątkowych składanych przez radnych, członków zarządu województwa, skarbnika województwa, sekretarza województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organu zarządzającego wojewódzka osobą prawną oraz osób wydających decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa.

W 2020 r. do zadań Biura Bezpieczeństwa należało również **bezpieczeństwo teleinformatyczne oraz cyberbezpieczeństwo**, a w szczególności monitorowanie systemów w Urzędzie pod kątem zgodności z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247), szacowanie ryzyka wystąpienia incydentu naruszenia bezpieczeństwa, a także analiza przyczyn wystąpienia naruszeń. W ramach współpracy z jednostkami zewnętrznymi w kompetencjach Biura Bezpieczeństwa było kontaktowanie się z Computer Emergency Response Team przy Ministerstwie Cyfryzacji w przypadkach zgłaszania incydentów. W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem systemów informatycznych prowadzony był monitoring zawieranych umów z dostawcami sprzętu lub oprogramowania. Odbywały się spotkania kierownictwa Biura Bezpieczeństwa oraz Departamentu Cyfryzacji i Usług IT w celu rozwiązywania bieżących problemów oraz wdrażania nowych rozwiązań informatycznych. Na spotkaniach przybliżane były zagadnienia wynikające z ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1369), które miały na celu zwiększenie odporności na ataki cybernetyczne oraz na działania naruszające poufność, integralność, dostępność

i autentyczność przetwarzanych danych w systemach Urzędu. Przeprowadzono audyt w zakresie bezpieczeństwa informacji pn. *„Sprawozdanie z Audytu Bezpieczeństwa Informacji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie Sprawozdanie z bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych: BIP, RIIPWL, Serwer pocztowy”*. Przeprowadzono szacowanie ryzyka dla zasobów teleinformatycznych. Zidentyfikowane zostały zagrożenia, a następnie określono ich wpływ na systemy teleinformatyczne. Zespół opracowujący szacowanie ryzyka dla systemów będących zasobami Urzędu zidentyfikował ryzyko na poziomie „Średnim” i „Niskim”. Ponadto pracownicy Biura Bezpieczeństwa w ramach poszerzania świadomości użytkowników systemów przeprowadzali szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa.

5.10. Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Do zadań Samorządu Województwa w obszarze bezrobocia i rynku pracy należy **określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich** w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia. Podstawowym źródłem finansowania zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. *Planie Finansowym Funduszu Pracy* stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie³⁶. Rokrocznie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokonuje podziału środków z Funduszu Pracy między powiatowe urzędy pracy.

Działania w ramach obszaru tematycznego Bezrobocie i Rynek Pracy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie (WUP)**. Z tego względu każdego roku WUP przedstawia do akceptacji ZWL plany działań uwzględniające kierunki i priorytety określone w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.

W kreowaniu polityki rynku pracy dużą rolę spełnia systematyczne opracowywanie analiz rynku pracy i realizowanie badań popytu na pracę. WUP współdziała z Wojewódzką Radą Rynku Pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Inicjuje i realizuje przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

WUP w Lublinie realizuje zadania wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz obywateli państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o swobodzie przepływu osób, w zakresie zasiłków dla bezrobotnych. WUP w Lublinie pełni funkcję instytucji właściwej, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz wydaje decyzje w sprawie przyznania bądź odmowy prawa do zasiłku, jak również wspiera, koordynuje i realizuje zadania sieci EURES na terenie województwa we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami powiatowymi, związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców. Wprowadzony w marcu 2020 r. stan zagrożenia epidemicznego spowodował częściowe ograniczenie działalności EURES, zwłaszcza dotyczącej pośrednictwa pracy na terenie UE/EOG. Wszystkie spotkania rekrutacyjne oraz targi pracy i inne wydarzenia grupowe zostały odwołane z uwagi na panującą sytuację.

Wśród zadań WUP znajduje się organizowanie, koordynowanie, świadczenie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa oraz opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa. WUP współpracuje z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży. Przygotowuje wykaz zawodów na potrzeby rynku pracy, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być

³⁶ (Dz.U. z 2014 r., poz. 1294)

dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń. Współdziała z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. Prowadzi rejestr agencji zatrudnienia wydaje certyfikaty o dokonaniu wpisu do rejestru oraz wydaje decyzje o wykreśleniu z rejestru. Ponadto sprawuje kontrolę w zakresie przestrzegania warunków ustawowych prowadzenia agencji zatrudnienia. Prowadzi także rejestr instytucji szkoleniowych gdzie wydaje zawiadomienia o wpisie i powiadomienia o wykreśleniu z rejestru.

WUP wykonuje zadania zlecone przez Marszałka Województwa Lubelskiego wynikające z ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz przepisów wykonawczych. Jednak rok 2020 był specyficzny, w którym rozpoczęła się pandemia i to ona spowodowała zmiany w Wydziale Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Poza swoimi dotychczasowymi zadaniami wynikającymi z wcześniejszej ustawy doszły zadania dotyczące przydzielania wsparcia dla przedsiębiorców w ramach tarczy antykryzysowej na mocy ustawy z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Dodatkowo WUP pełnił rolę koordynatora PSZ w województwie lubelskim - występując o środki z Funduszu Pracy oraz przekazując środki z EFS (RPO WL oraz PO WER) powiatowym urządowi pracy. **Całościowe wsparcie udzielone przez PSZ w 2020 roku wyniosło 940 424 865 zł i dzięki temu objęto ochroną 202 231 miejsc pracy.**

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat programuje i wykonuje zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na podstawie porozumienia z 8 czerwca 2015 roku w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach: Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne, zaś na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 z dnia 13 stycznia 2015 r. pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach Działań 1.1 i 1.2 Osi Priorytetowej I.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze bezrobocia i rynku pracy przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 21, Tabela 22).

Tabela 21. Strategie i programy w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021rok	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXVII/4131/2021 z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok	W 2020 r. opracowano monitoring wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2020 rok za I półrocze oraz II półrocze 2019 r. Dokumenty opracowano na podstawie informacji zwrotnych uzyskanych od podmiotów podejmujących inicjatywy zgodne z rekomendacjami zawartymi w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2019 i 2020 rok. Jednocześnie, powstał Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok
2.	Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CIX/2236/2019 z dnia 22 grudnia 2019 r. w sprawie określenia „Wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego”	Przedmiotowy wykaz został opublikowany w dniu 17 lutego 2020 roku w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod pozycją 1229. Od dnia 1 września 2020 roku uzyskuje moc obowiązującą. Jednocześnie, rozpoczęto procedurę opracowania „Wykazu...”, który uzyska moc obowiązującą w roku 2021.
3.	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2020 roku.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr XCVI/1990/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2020 roku	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2020 roku.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP, 2021 r.

Tabela 22. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Analizy regionalnego rynku pracy			
1.1.	Ranking szkół wyższych wg poziomu bezrobocia absolwentów (rok akademicki 2018/2019)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> publikacja (400 szt.) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 6 592,50 zł (grafika i druk) Finansowanie 100% Fundusz Pracy
1.2.	Problemy rynku pracy, wnioski, i rekomendacje w badaniach i analizach WUP w Lublinie od 2012 r. a możliwość adaptacji nowych instrumentów rynku pracy		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (400 szt.) 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 6 592,50 zł (grafika i druk) 21 156,00 zł (zlecenie realizacji badania) Łącznie: 27 748,50 zł Finansowanie 100% Fundusz Pracy

1.3.	Sytuacja rynku pracy województwa lubelskiego w ujęciu branżowym w okresie pandemii COVID-19		<ul style="list-style-type: none"> • publikacja (400 szt.) 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 592,50 zł (grafika i druk) finansowanie 100% Fundusz Pracy
1.4.	Analiza branży motoryzacyjnej w województwie lubelskim. Raport końcowy		<ul style="list-style-type: none"> • projekt graficzny do wersji elektronicznej 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 460,00 zł (grafika) Finansowanie 100% Fundusz Pracy
1.5.	Kwalifikacje w zawodach szkolnictwa branżowego a potrzeby lokalnych rynków pracy		<ul style="list-style-type: none"> • publikacja (400 szt.) 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 930,00 zł (druk) Finansowanie 100% Fundusz Pracy
1.6.	Barometr zawodów - raport wojewódzki	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa nr DRP-V/7/GW/2020 z dnia 06.04.2020 roku zawartą pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Samorządem Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport wojewódzki 	<p>Koszt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 41 498,28 zł zrefundowany w ramach umowy
2.	Poradnictwo i aktywizacja zawodowa			
2.1.	Indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe w ramach działania Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 1336 osób, którym udzielono porady zawodowej • 17082 osoby, którym udzielono informacji zawodowej 	nie dotyczy
2.2.	Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES (przekazywanie CV osób poszukujących zatrudnienia pracodawcom zagranicznym)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 143 oferty pracy przyjęte do realizacji (1117 stanowisk) • 223 bezrobotnych i poszukujących pracy, którym świadczono usługę EURES • 9 pracodawców, którym świadczono usługę EURES 	
3.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania osób na rynku pracy			
3.1.	Prowadzenie rejestru i certyfikacja agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 58 – agencji zatrudnienia wpisanych do rejestru w 2020 r. • 49 – agencji zatrudnienia wykreślonych z rejestru w 2020 r. • 334 agencji zatrudnienia – stan w rejestrze na koniec 2020 	nie dotyczy
3.2.	Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 111b – instytucji szkoleniowych wpisanych do RIS w 2020 r. • 119 – podmiotów wykreślonych z rejestru 	nie dotyczy

			<ul style="list-style-type: none"> • 729 podmiotów – stan w rejestrze na koniec 2020 	
3.3.	Kontrola agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 przeprowadzona kontrola 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy
3.4.	Rozpatrywanie wniosków w przedmiocie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresu zatrudniania w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 1158 decyzji 	
3.5.	Obsługa zasiłków transferowanych z innych państw członkowskich UE/EOG	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 385 dokumentów przenośnych U2 osób transferujących zasiłki (objętych comiesięcznym monitoringiem w okresie od 3 do 6 miesięcy)) 	
3.6.	Wydawanie dokumentów przenośnych U2 osobom wyjeżdżającym z Polski w celu poszukiwania pracy, które przez okres od trzech do sześciu miesięcy będą mogły pobierać przyznany w Rzeczypospolitej Polskiej zasiłek dla osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 dokumenty przenośne U2 	

		systemów zabezpieczenia społecznego		
3.7.	Potwierdzanie okresów zatrudnienia, ubezpieczenia lub pracy na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobom ubiegającym się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innych państwach członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 107 dokumentów U1/U002 	
3.8.	Wsparcie pracodawców w utrzymaniu miejsc pracy w ramach Tarczy Antykryzysowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 266 zrealizowanych wniosków (liczba ochronionych miejsc - 80 219) 	<ul style="list-style-type: none"> • 356 933 429,86 zł (Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych)
4.	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy			
4.1.	Wsparcie w ramach programu POWER (Działanie 1.1 i 1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 54 152 osoby objęte wsparciem (w tym 8 813 osób pracujących objętych działaniami w ramach walki z COVID-19) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 609 119 768,86 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie od początku realizacji programu)
4.2.	Wsparcie w ramach programu RPO WL (Działanie 9.1, 9.2, 11.1 i 11.4)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 68 787 osób objętych wsparciem (w tym 18 176 osób pracujących objętych działaniami w ramach walki z COVID-19) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 936 086 784,79 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie od początku realizacji programu)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP, 2021 r.

5.11. Obszar: TELEKOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru tematycznego Telekomunikacja, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przez powierzenie zadań Departamentu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (RSI), a od dnia 1 marca 2020 r. - Departamentu Cyfryzacji i Usług IT (DCIT). Zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 1 pkt 3 Uchwały Nr XXII/353/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii, połączenia z Zarządem Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie oraz nadania statutu, zadania wspierające rozwój telekomunikacji w województwie oraz zadania publicznego operatora infrastruktury regionalnej sieci szerokopasmowej od dnia 1 lutego 2021 r. realizuje **Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii** – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna.

W ramach realizacji celu operacyjnego 3.6 Strategii Rozwoju Województwa - Rozwój społeczeństwa informacyjnego i określonego dla tego celu kierunku działania – *Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu na obszarach „białych”* w roku 2020 kontynuowano realizację fazy operacyjnej projektu „**Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie**”, a tym samym utrzymanie trwałości efektów i rezultatów projektu. Województwo Lubelskie jako właściciel powstałej w ramach projektu infrastruktury sieci szerokopasmowej pełni rolę publicznego operatora infrastruktury, który zarządza, eksploatuje, utrzymuje i świadczy usługi hurtowego dostępu do sieci wojewódzkiej na rzecz operatorów telekomunikacyjnych. Infrastruktura zaś sieci wojewódzkiej zlokalizowana jest w **196 gminach** na obszarze województwa. Przedsiębiorcy telekomunikacyjni wykorzystują tę infrastrukturę, na podstawie zawartych z Województwem umów, na potrzeby świadczenia usług detalicznych (dla użytkowników końcowych) w szczególności na tzw. obszarach białych. W tym celu także budują, rozbudowują własne sieci dostępowe. W roku 2020 beneficjenci (operatorzy telekomunikacyjni) trzeciego konkursu Działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, w ramach realizacji projektów finansowanych ze środków UE, rozpoczęli prace projektowe i budowlane na terenie niemal całego województwa, także z wykorzystaniem infrastruktury wojewódzkiej sieci regionalnej. W założeniu projekty budowy sieci dostępowych, które mają zapewnić gospodarstwom domowym, jako użytkownikom końcowym dostęp do Internetu o przepustowości, co najmniej 30Mb/s i placówkom oświatowym o przepustowości co najmniej 100 Mb/s. W zdecydowanej większości termin końcowy realizacji przedmiotowych projektów przewidziany jest na grudzień 2021 r.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze telekomunikacji przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 23).

Tabela 23. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze telekomunikacji

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Rozwój społeczeństwa informacyjnego			
1.1.	Rozwój infrastruktury regionalnej sieci szerokopasmowej	<ul style="list-style-type: none"> projekt pn. „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie” – umowa nr POPW.02.01.00-06-045/10 z 21.01.2011 r.; Decyzja Komisji Europejskiej z 14.02.2013 r. dotycząca dużego projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie nr CCI 2012PL161PR035; Decyzja Komisji Europejskiej z 10.11.2011 r. K(2011)8121 i Decyzja Komisji Europejskiej z 21.12.2017 r. C(2017) 9116 Modyfikacje w programie pomocy dotyczącym projektu pt. „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej” (SA.33438, SA.33439, SA.33441, SA.30851 & SA.33440) 	<ul style="list-style-type: none"> 78 umów ramowych (rok 2019 – 73) z operatorami sieci dostępowych, na podstawie których zawarto 576 umów szczegółowych na konkretne usługi (rok 2018 - 167). 	<p>Wydatki bieżące na utrzymanie, eksploatację i zarządzanie infrastrukturą – 7 508 085,01 zł (w całości środki z Budżetu WL). Przychody (na podstawie wystawionych faktur VAT z tytułu świadczenia usług dla operatorów sieci dostępowych - 3 413 561,64 zł (wzrost w stosunku do roku 2019 o 165%).</p>

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od LCiIT UMWL, 2021 r.

5.12. Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Celem współpracy międzynarodowej Samorządu Województwa Lubelskiego jest wykorzystanie możliwości **wsparcia procesów rozwojowych regionu** poprzez nawiązywanie i pogłębianie kontaktów z instytucjami, organizacjami i partnerami zagranicznymi oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć i projektów w zakresie przyjętych celów polityki regionalnej.

Działania w ramach obszaru tematycznego Współpraca Międzynarodowa Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje przy pomocy Kancelarii Marszałka (KM) Oddział Współpracy Międzynarodowej, Departamentu Strategii i Rozwoju (SR), Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (DGiWP), Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki (PST), Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego (KED), Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚiZN), Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DRiROW) oraz Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej(OZ).

Województwo Lubelskie **realizowało cele współpracy zagranicznej** Samorządu Województwa w oparciu o umowy partnerskie lub listy intencyjne zawarte z regionami zagranicznymi. Na koniec 2020 roku stan czynnych porozumień z partnerami zagranicznymi Województwa Lubelskiego kształtował się następująco: Obwód Brzeski (Białoruś), Województwo Hajdu-Bihar (Węgry), Prowincja Gelderland (Holandia), Obwód Wołyński (Ukraina), Region Grand Est – dawna Lotaryngia (Francja), Obwód Ługański - umowa nieaktywna z uwagi na konflikt w regionie (Ukraina), Obwód Lwowski (Ukraina), Obwód Odeski (Ukraina), Obwód Rówieński (Ukraina), Obwód Tarnopolski (Ukraina), Region Veneto (Włochy), Kraj Związkowy Styria (Austria), Prowincja Henan (Chiny), Obwód Ałmatyński (Kazachstan), Stan Nevada (USA).

Ponadto wspieraniu współpracy zagranicznej służy stałe członkostwo w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu Bug, Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu Roztocze, a także działalność Instytutu Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego oraz Domu Polski Wschodniej w Brukseli.

Cele współpracy międzynarodowej realizowane są poprzez udział w programach i projektach współpracy terytorialnej, która obejmuje trzy poziomy:

- **transgraniczny**, mający na celu rozwiązywanie wspólnych problemów zidentyfikowanych w regionach przygranicznych, przy jednoczesnym budowaniu więzi łączących społeczności z graniczących ze sobą krajów;
- **transnarodowy**, umożliwiający współpracę w ramach ściśle określonych obszarów geograficznych;
- **międzyregionalny**, pozwalający na unowocześnienie polityk regionalnych oraz efektywniejsze i lepiej skoordynowane wykorzystanie środków unijnych przede wszystkim w programach regionalnych oraz krajowych.

Najważniejszym instrumentem współpracy terytorialnej w Województwie Lubelskim jest *Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (PBU)*, realizowany w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS). Europejski Instrument Sąsiedztwa wspiera

zrównoważony rozwój wzdłuż zewnętrznych granic Unii Europejskiej, pomaga zmniejszać różnice w standardach życia i rozwiązywać wspólne transgraniczne problemy i wyzwania. *Program PBU* jest jednym z największych instrumentów finansujących wspólne przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym. *Program* obejmuje swoim zasięgiem obszar przygraniczny trzech krajów: Polski (województwa: lubelskie, podlaskie, podkarpackie i subregion ostrołęcko-siedlecki w województwie mazowieckim), Ukrainy (obwody: wołyński, lwowski, zakarpacki, iwano-frankowski, rówieński i tarnopolski), Białorusi (obwody: miński, brzeski, homelski i grodzieński).

Pod względem wielkości budżetu, Program Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 jest największym programem transgranicznym na lądowych granicach Unii Europejskiej. Od 15 lat wspiera transgraniczne procesy rozwojowe na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy. Dofinansowaniem objęte zostały projekty skoncentrowane na ochronie i promocji przygranicznego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zwiększeniu infrastrukturalnej dostępności regionów, poprawie infrastruktury, procedur i obsługi przejść granicznych, jak również na rozwoju służby zdrowia i usług socjalnych.

W perspektywie 2014-2020 Program Polska-Białoruś-Ukraina jest realizowany w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS).

W ramach *pierwszego naboru* w ramach Programu PBU 2014-2020 Wspólny Sekretariat Techniczny otrzymał **749 Koncepcji** na łączną kwotę **1108,5 mln EUR**. Kwota złożonych koncepcji projektowych **przekroczyła ponad 14 krotnie** dostępną alokację przeznaczoną na pierwszy nabór wniosków. Program cieszy się dużym zainteresowaniem beneficjentów o czym świadczy liczba złożonych koncepcji projektów, która była dużo wyższa niż przewidywana.

	DZIEDZICTWO	DOSTĘPNOŚĆ	GRANICE	BEZPIECZEŃSTWO
KONCEPCJE PROJEKTÓW	352	125	24	248
PEŁNE WNIOSKI APLIKACYJNE	146	61	16	160
WYBRANE PROJEKTY	17	18	13	17

- Budżet *Programu PBU* na lata 2014-2020 wynosi ponad **183 mln EUR** i jest zbliżony do budżetu z poprzedniej perspektywy (186 mln EUR).
- Pierwszy nabór projektów dedykowany był **4 celom** tematycznym Programu: **Dziedzictwo, Dostępność, Bezpieczeństwo i Granice**.
- Gotowość realizacji projektów zadeklarowało ponad 2325 organizacji z trzech państw.
- Wybrano **65 projektów** o łącznej wartości dofinansowania ponad **113 milionów EUR**, w tym **21 projektów** z udziałem **26 Beneficjentów z Województwa Lubelskiego** na kwotę ok. **22 mln EUR**.

Realizacja wspólnych projektów przyczyniła się do utworzenia **trwałych partnerstw transgranicznych**. Wiele przedsięwzięć było tworzonych w partnerstwach trwających co najmniej od kilku lat, jednak większość nowo utworzonych partnerstw rozpoczęła współpracę dopiero w związku z chęcią realizacji projektów w Programie PBU 2014-2020. Wiodącym czynnikiem

do zawierania partnerstw transgranicznych jest przede wszystkim dostępność środków unijnych przeznaczonych na rozwój polsko-ukraińsko- białoruskiego pogranicza.

Program Polska-Białoruś-Ukraina wspiera w sposób szczególny projekty z małym budżetem, które obejmują głównie działania nieinwestycyjne, promujące współpracę, nawiązywanie nowych transgranicznych kontaktów i budowanie sąsiedzkich relacji, wymianę doświadczeń, a także inicjatywy społeczne związane z lokalną kulturą i historią oraz dziedzictwem naturalnym.

W ramach **drugiego naboru** wniosków, na tzw. **mikroprojekty** dedykowanego celowi tematycznemu Dziedzictwo, do WST złożonych zostało **250 mikroprojektów**, o łącznej kwocie dofinansowania 13,6 mln EUR, prawie trzykrotnie więcej niż alokacja środków przeznaczona na nabór (5,2 mln EUR). Gotowość realizacji projektów zadeklarowało ponad 460 organizacji z trzech państw.

- Wspólny Komitet Monitorujący (WST) zdecydował o dofinansowaniu **74 mikroprojektów** z trzech krajów, z czego **19 projektów** z udziałem **26 Beneficjentów z województwa lubelskiego**, na kwotę ok **0,55 mln EUR**.
- Z **74** zatwierdzonych projektów 4 z nich zrezygnowały z podpisania umowy grantowej. Z pozostałymi 70 projektami sukcesywnie podpisywane są umowy o dofinansowanie między Instytucją Zarządzającą a zwycięskimi beneficjentami wiodącymi.
- Całkowita kwota dofinansowanych mikroprojektów wynosi **4,14 mln EUR**.

W związku z tym, że przewidziana alokacja na ten nabór (5,2 mln EUR) nie została w pełni wykorzystana, Wspólny Komitet Monitorujący (WST) zdecydował o zorganizowaniu **trzeciego naboru** projektów dotyczącego również mikroprojektów i celu tematycznego **DZIEDZICTWO**.

- Do WST złożonych zostało **178 mikroprojektów**, zainteresowanie środkami Programu było ponad **7 razy** wyższe niż dostępny budżet.
- Wspólny Sekretariat Techniczny rozpoczął ocenę administracyjną, kwalifikowalności i jakościową złożonych wniosków.

Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 to jeden z największych instrumentów finansujących wspólne przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym. Pomaga zmniejszać różnice w standardach życia i rozwiązywać wspólne wyzwania transgraniczne poprzez współfinansowanie różnorodnych projektów. Wszystkie projekty wspierane przez Program przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców wschodniej Polski oraz zachodniej Ukrainy i Białorusi. Dla obszaru transgranicznego polsko-ukraińsko-białoruskiego bardzo duże znaczenie ma fakt równoczesnego prowadzenia prac nad nowym programem i aktualizacją Strategii Transgranicznej. Jest to szansa na wypracowanie w niektórych obszarach wspólnych lub podobnych rozwiązań oraz reprezentowanie interesów regionów objętych strategią na poziomie uzgodnień międzynarodowych.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 UE trwają prace nad nowymi programami **EWT/INTERREG**. Dotyczy to także Programu Interreg PBU 2021-2027.

Wytyczne KE dotyczące wdrażania programów transgranicznych w nowej perspektywie finansowej oraz stan prac nad nowym Programem PBU:

- Program PBU Interreg 2021-2027 będzie realizowany w celu „Europejska Współpraca Terytorialna” Polityki Spójności Unii Europejskiej (Interreg) w ramach dwóch instrumentów:
 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),
 - Instrumentu Sąsiedztwa, Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej, który zastąpi funkcjonujący dotychczas Europejski Instrument Sąsiedztwa (EIS).
- PBU jako pierwszy spośród programów na zewnętrznych granicach rozpoczął prace nad nową perspektywą.
- Budżet nowego programu zbliżony do obecnego (183 mln EUR).
- Zachowane dofinansowanie projektów na poziomie 90% oraz system zaliczkowania, co nie jest stosowane w Interreg.
- Powołanie **Wspólnego Komitetu Programującego Programu INTERREG Polska-Białoruś-Ukraina 2021-2027**, którego zadaniem jest opracowanie założeń nowego programu oraz zasad jego realizacji. Członkami WKP są przedstawiciele władz centralnych, władz regionalnych, euroregionów oraz instytucji reprezentujących partnerów gospodarczych i społecznych Polski, Białorusi i Ukrainy.
- Pierwsze posiedzenie przedstawicieli Polski, Białorusi i Ukrainy w ramach Wspólnego Komitetu Programującego WKP (11 października 2019 r.).
- Dużym wyzwaniem dla WKP jest dostosowanie nowego Programu do kluczowych potrzeb obszaru transgranicznego.
- Utrzymania dotychczasowego kształtu terytorialnego programu – podjęte decyzją Członków WKP.
- WKP **rekomendował** kontynuowanie współpracy w ramach **5 priorytetów**:
 - **Środowisko,**
 - **Zdrowie,**
 - **Turystyka,**
 - **Współpraca,**
 - **Granice.**

Na efektywniejsze wykorzystanie środków z *Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020* pozwala wdrażanie „**Strategii współpracy transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Lwowskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020**”. Przyjęte w tym dokumencie cele przyczyniły się do usystematyzowania współpracy regionów przygranicznych oraz pozwoliły na wyznaczenie wspólnych priorytetów dla obszaru transgranicznego, nawiązania wielu partnerstw transgranicznych, realizację wspólnych przedsięwzięć oraz wypracowanie i wdrożenie konkretnych projektów.

Wdrażanie *Strategii Transgranicznej* zdecydowanie polepszyło zarówno zdolności absorpcyjne partnerów, trafność wyboru projektów jak i jakość ich przygotowywania. Wydaje się wręcz niezbędne dalsze poszukiwanie alternatywnych form prorozwojowej współpracy, np. poprzez wzmacnianie partnerstwa współpracy terytorialnej, wzmocnienie i rozwijanie współpracy sieciowej, zaangażowanie oraz bliską współpracę między władzami regionalnymi.

Poprzez włączenie *Strategii Transgranicznej* do kanonu dokumentów strategicznych *Programu Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020* beneficjenci mieli ułatwione zadanie w procesie określenia potrzeb projektowych oraz łagodzenie ograniczeń wynikających z funkcjonowania

zewnętrznej granicy UE. W celu umożliwienia kontynuacji koordynacji procesów rozwojowych w oparciu o *Strategię Transgraniczną* niezbędne jest dokonanie aktualizacji tego dokumentu, mając jednocześnie na uwadze wskazanie nowych możliwości rozwoju obszarów przygranicznych objętych zasięgiem wynikających z rozwoju współpracy transgranicznej.

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia współpracy oraz biorąc pod uwagę nowy okres programowania 2021-2027, z inicjatywy województwa lubelskiego podjęto prace nad aktualizacją „*Strategii Transgranicznej na lata 2021-2027 Województw Lubelskiego, Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego*”. Proces aktualizacji dokumentu strategii pozwoli na:

- dokonanie oceny zmian oraz bilansu dotychczasowej współpracy,
- wypracowanie rekomendacji do nowego programu i umożliwi skoordynowane merytoryczne przygotowania regionów partnerskich polsko-ukraińsko-białoruskiego pogranicza do nowego okresu programowania.

Głównym celem aktualizacji *Strategii Współpracy Transgranicznej* jest **analiza problemów i potencjałów** oraz wskazanie optymalnych **możliwości rozwoju obszarów przygranicznych**. Niniejsza strategia będzie komplementarna wobec krajowych i regionalnych dokumentów programowych i strategicznych, obowiązujących w poszczególnych regionach. Powinna zawierać uzgodnione priorytety i cele dla zaangażowanych regionów przygranicznych objętych zasięgiem strategii. Będzie to stanowić równocześnie realne wypełnianie umów współpracy, które zostały podpisane między województwem lubelskim a sąsiadującymi regionami, wchodzącymi jednocześnie w skład Związku Transgranicznego Euroregion Bug, Euroregionu Roztocze, a także Euroregionu Karpackiego. Uwzględniając istniejące powiązania geopolityczne oraz społeczno-gospodarcze, uzasadnione jest włączenie do strategii transgranicznej Województwa Podkarpackiego (Polska), graniczącego bezpośrednio z obwodem lwowskim oraz lubelskim. Za włączeniem województwa podkarpackiego do strategii przemawia także wiele wspólnych powiązań i problemów Podkarpacia i Lubelszczyzny.

Kluczowym elementem przyjętym w procesie aktualizacji *Strategii Transgranicznej* było wskazanie przesłanek i uwarunkowań do opracowania dokumentu oraz przedstawienie założeń i organizacji prac nad aktualizacją strategii.

W pracach nad aktualizacją Strategii Transgranicznej uczestniczą przedstawiciele:

- Samorządu Województwa Lubelskiego,
- Samorządu Województwa Podkarpackiego,
- Wołyńskiej Rady Obwodowej,
- Lwowskiej Rady Obwodowej,
- Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej,
- Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej,
- Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego,
- Lubelskiego Urzędu Statystycznego,
- Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug,
- Stowarzyszenia Euroregionu Roztocze
- Ministerstwa Spraw Zagranicznych
- Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu PBU 2014-2020.

Ważnym i cennym elementem współpracy terytorialnej jest udział w projektach realizowanych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT), finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EWT jest celem unijnej polityki spójności służącym wspieraniu, promocji oraz realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym w obrębie Unii Europejskiej. Projekty te służą wzajemnej wymianie osiągnięć, wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerami z różnych krajów i regionów europejskich oraz wypracowywaniu narzędzi i rozwiązań, mających na celu poprawę wdrażania lokalnych polityk.

Dużą aktywność, udział oraz zaangażowanie w tym zakresie wykazuje Województwo Lubelskie. **Region realizuje 13 projektów** w ramach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej (Tabela 25). Są to:

- projekt Emplnno (Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020);
- projekty: SMART_watch, FIRECE i ROSIE, ENES-CE (Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020);
- Clusters3, BRIDGES, FIRESPOL, REBORN, ELISE, SCALE UP, AgroRES, EURE (Program Interreg Europa 2014-2020).

Tabela 24. Strategie i programy w obszarze współpracy zagranicznej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 - 2020	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XLIV/673/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020”. Postanowienie Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 września 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na podjęcie prac związanych z aktualizacją Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2014- 2020. 	<ul style="list-style-type: none"> Wdrażanie Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020; Rozpoczęcie procesu aktualizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Województwa Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2021-2027; Pierwsze posiedzenie Transgranicznego Zespołu ds. Aktualizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Województwa Podkarpackiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Brzeskiego na lata 2021-2027

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL, 2021 r.

Tabela 25. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze EWT i EIS.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Nazwa Programu	Wartość finansowa: koszt całkowity (w tym udział środków z Budżetu WL w euro) oraz źródło finansowania
1.	Projekty EWT			
1.1	W zakresie mechanizmów wsparcia wdrażania RIS	Projekt BRIDGES Uchwała nr XLIII/830/2015 z dnia 07.07.2015 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 218 400,00 (Budżet WL w projekcie) 32 760,00 (wkład własny)
		Projekt Emplnno Uchwała nr XIII/206/2015 z dnia 27.01.2015 r.	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> 96 000,00 (Budżet WL w projekcie)

				<ul style="list-style-type: none"> • 14 400,00 (wkład własny)
		Projekt EmplInno Monitor S3 Uchwała nr XVII/334/2019 z dnia 29.01.2019 r.	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 53 750,00 (Budżet WL w projekcie) • 9 562,50 (wkład własny)
		Projekt CLUSTERS3 Uchwała nr XLVI/893/2015 z dnia 27.07.2015 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 121 223,00 (Budżet WL w projekcie) • 18 183,45 (wkład własny)
		Projekt ELISE Uchwała ZWL nr CI/2027/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 74 900,00 (Budżet WL w projekcie) • 11 235,00 (wkład własny)
		Projekt REBORN Uchwała ZWL nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 150 385,00 (Budżet WL w projekcie) • 22 557,75 (wkład własny)
		Projekt SMART_watch Uchwała ZWL nr CVIII/2229/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 117 540,00 (Budżet WL w projekcie) • 17 631,00 (wkład własny)
		Projekt ROSIE Uchwała ZWL nr CVIII/2230/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 82 015,00 (Budżet WL w projekcie) • 12 302,25 (wkład własny)
		Projekt SCALE-UP Uchwała ZWL nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 145 550,00 (Budżet WL w projekcie) • 21 832,50 (wkład własny)
1.2	W zakresie OZE	Projekt FIRECE Uchwała nr CVIII/2228/2016 z dnia 14.06.2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 178 400,00 (Budżet WL w projekcie) • 26 760,00 (wkład własny)
		Projekt FIRESPOL Uchwała nr CXCII/3850/2017 z dnia 27.06.2017 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 163 460,00 (Budżet WL w projekcie) • 24 519,00 (wkład własny)
		Projekt ENES-CE Uchwała nr CCXLVI/4780/2018 z dnia 16.01.2018 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 146 897,00 (Budżet WL

				w projekcie) <ul style="list-style-type: none"> • 22 034,00 (wkład własny)
		Projekt AgroRES Uchwała nr CCLXXXI/5512/2018 z dnia 21.06.2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 141 825,00 (Budżet WL w projekcie) • 21 273,75 (wkład własny)
1.3	W zakresie polityki miejskiej	Projekt EURE Uchwała nr CCLXXXI/5534/2018 z dnia 21.06.2018 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 150 100,00 (Budżet WL w projekcie) • 22 515,00 (wkład własny)
2.	Współpraca Transgraniczna Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020			
2.1	Wsparcie i udział w realizacji projektów w ramach P-B-U 2014-2020	Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020.	<ul style="list-style-type: none"> • 65 zatwierdzonych projektów, w tym projekty z udziałem 26 beneficjentów z woj. lubelskiego • 74 zatwierdzonych wniosków, w tym 19 mikroprojektów z udziałem 26 Beneficjentów z województwa lubelskiego 	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • Wartość dofinansowania 113 mln EUR • Wartość dofinansowania dla woj. lubelskiego ok. 22 mln EUR • wartość dofinansowania dla województwa lubelskiego ok 0, 55 mln EUR
3.	ERASMUS +			
3.1	Wsparcie i udział w realizacji projektów w ramach ERASMUS +	Projekt SHAKER Uchwała Zarządu nr CXC/3579/2020 z dnia 30 września 2020 r.	Program ERASMUS +	Koszt: <ul style="list-style-type: none"> • 20 705,00 EUR (budżet WL w projekcie) • 4 550 EUR (wkład własny)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL, 2021 r.

5.13. Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY

Działania w ramach obszaru tematycznego Rozwój Gospodarczy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzone zadania Departamentowi Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP) m.in. w zakresie:

- zapewnienia kompleksowej obsługi inwestorów na poziomie województwa;
- prowadzenia „Centrum Obsługi Inwestora” (COI) – Partnera PAIH i realizacji postanowień porozumienia partnerskiego;
- uczestnictwa w procesie obsługi inwestorów zagranicznych i krajowych zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej na terenie województwa lub inwestujących w regionie (oddział COIE);
- współpracy z Oddziałami Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. zlokalizowanymi na terenie województwa;
- podejmowania działań mających na celu kojarzenie partnerstwa gospodarczego, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych;
- prowadzenia działań z zakresu marketingu inwestycyjnego województwa w kraju i zagranicą;
- udzielania przedsiębiorcom, a także organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców, kompleksowych, wysokiej jakości i nieodpłatnych usługi informacyjnych w zakresie niezbędnym do planowania, organizowania i realizacji eksportu przez ekspertów usługi pro-eksport sieci Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE).

W związku z panującą sytuacją epidemiologiczną oraz ze względu na obostrzenia epidemiologiczne większość powyższych działań była przez oddział COIE realizowana zdalnie za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Tego typu działania wdrożono w marcu 2020 roku. Pierwszym takim działaniem była wideokonferencja z potencjalnym inwestorem z Niemiec. W kolejnych miesiącach ilość wydarzeń realizowanych w formule on-line rosła, przewiduje się, że taka forma pracy utrzyma się również w roku 2021 i latach kolejnych. Coraz większy nacisk kładziony jest na wydarzenia realizowane zdalnie, bez potrzeby odbywania wielu wyjazdów służbowych. Również sami inwestorzy, jak również nasi inni partnerzy tj. JST, IOB zaczynają coraz częściej preferować ten typ komunikacji.

Ponadto od 1 października 2019 r. realizowany jest projekt na rzecz wsparcia samorządów lokalnych pn. *Standardy Obsługi Inwestora w Województwie Lubelskim*. Projekt ma na celu podniesienie jakości obsługi inwestora poprzez wdrożenie standardu obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego. Wdrożenie standardów odbędzie się dzięki kompleksowemu wsparciu obejmującemu szkolenia z zakresu obsługi inwestora, doradztwo, modernizację procedur wewnętrznych w JST oraz elektroniczną obsługę inwestora.

Oddział Biznes Lubelskie prowadzi działania związane z: promocją gospodarczą i rozwojem przedsiębiorczości w województwie, monitorowaniem i identyfikacją potencjalnych źródeł dofinansowania dla projektów międzynarodowych w różnych dziedzinach dotyczących gospodarki województwa, udzielaniem kompleksowej informacji dotyczącej możliwości i warunków prowadzenia działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem stref funkcjonalno-przestrzennych aktywności gospodarczej w województwie, inicjowaniem współpracy, koordynowaniem działań i wymianą informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami samorządu gospodarczego oraz

instytucjami otoczenia biznesu w sprawach wspólnych przedsięwzięć służących podnoszeniu konkurencyjności, aktywizacji instytucji otoczenia biznesu i promocji pozytywnego wizerunku gospodarczego regionu, organizacją inicjatyw gospodarczych, konkursów, misji gospodarczych, konferencji, kampanii promocyjnych mających na celu promocję marki regionu oraz marek lokalnych, a także promocję województwa w kraju i za granicą.

W ramach działań związanych z promocją gospodarczą i rozwojem przedsiębiorczości w województwie realizowany jest projekt pt. „*Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II*”. Zadania w projekcie przewidują m.in. wsparcie dla przedsiębiorstw planujących rozszerzyć działalność poza rynek lokalny, stworzenie spójnego modelu regionalnej informacji gospodarczej oraz wzrost atrakcyjności i konkurencyjności regionu.

Wieloaspektowy charakter działań podejmowanych w ramach Lubelskiego Centrum Badań nad Innowacyjnością skupiał się na wzmacnianiu regionalnego systemu innowacji i wdrażaniu *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.* (RSI WL 2020). RSI WL 2020 jest uszczegółowieniem *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* (SRWL 2020) w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, dlatego misją strategii jest wsparcie selektywnego modelu rozwoju województwa, opartego na kreatywnym modelu innowacji oraz uruchomienie procesu technologicznej i pozatechnologicznej transformacji endogenicznych potencjałów rozwojowych. Facylitacja procesu przedsiębiorczego odkrywania ma na celu rozwój kapitału terytorialnego, zwłaszcza w obszarach inteligentnej specjalizacji, wzmocnienie regionalnego systemu badań i innowacji oraz oparcie go na poczwórnej helisie, spinającej wszystkich interesariuszy zainteresowanych współpracą, włączenie regionu w krajowy, jak również międzynarodowy łańcuch innowacji i sieci współpracy, rozwój efektywnych instrumentów wsparcia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa, stymulowanie dynamicznych korzyści lokalizacji, zwłaszcza w postaci: (1) wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, (2) rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu i (3) rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów. Jednocześnie prowadzone są prace nad aktualizacją w/w dokumentu. W grudniu 2020 Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął projekt *Regionalnej Strategii Innowacji do 2030 roku*. Dokument po przejściu procesu konsultacji społecznych zostanie skierowany pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Dla realizacji powyższych zadań wykorzystywane są m.in. doświadczenia innych regionów, zdobywane dzięki uczestnictwu w niżej wymienionych projektach międzynarodowych:

- **EmplInno** (Empowering for Innovation and Growth in Medium-Sized Cities and Regions) – wymiana wiedzy i podniesienie kompetencji wewnątrz sieci partnerów w zakresie dobrych praktyk dotyczących usprawnienia polityki innowacji, transferu B+R oraz narzędzi wspierających rozwój MŚP;
- **BRIDGES** (Bridging competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions) – wspieranie rozwoju sektora biogospodarki jako kluczowej inteligentnej specjalizacji poprzez wzmocnienie współpracy biznesu z nauką;
- **CLUSTERS3** (Leveraging Cluster Policies for successful implementation of RIS3) – poprawa polityk klastrowych, będących w kompetencjach władz regionalnych;

- **ELISE** (European Life Science Ecosystems) – ulepszenie polityki publicznej wspierającej innowacyjne zastosowanie nauk przyrodniczych w medycynie;
- **ROSIE** (Responsible And Innovative Smes In Central Europe) – wymiana doświadczeń, która służyć będzie zwiększeniu zdolności regionów partnerskich do wdrażania odpowiednich polityk pro-innowacyjnych z wykorzystaniem koncepcji Odpowiedzialnych Innowacji RI – Responsible Innovation oraz promowanie jej wśród małych i średnich przedsiębiorstw;
- **SMART_watch** (Improving the Regional Integration of Smart Specialisation) – stworzenie sieci branżowych obserwatoriów inteligentnych rynków, wspomagających zarządzanie wiedzą w regionach;
- **REBORN** (Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness) – wsparcie europejskiej konkurencyjności oraz przyspieszenie wzrostu gospodarczego regionów poprzez usprawnienie instrumentów polityki odnoszącej się do ponownego podjęcia działalności gospodarczej i tworzenia pozytywnego wizerunku MŚP, które po porażce biznesowej chcą ponownie wrócić na rynek i kontynuować działalność gospodarczą;
- **SCALE-UP** (Supporting concentration and robustness of SMEs within the renewed EU industrial policy) – wzmocnienie i wsparcie działań związanych z internacjonalizacją, promocją gospodarczą czy zwiększaniem atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Szczególne znaczenie ma realizowany od 2007 roku program promocji gospodarczej firm z terenu województwa lubelskiego **Marka Lubelskie**, wyróżniający najlepsze firmy z regionu pod względem jakości produktów i usług, innowacji oraz troski o środowisko. W 2020 roku grono firm, które uzyskały certyfikat Marka Lubelskie, zostało powiększone o kolejnych 7 firm. Na realizację projektu gospodarczego Marka Lubelskie nie były przeznaczone środki finansowe w 2020 roku.

W związku ze szczególnie trudną dla przedsiębiorców sytuacją ekonomiczną wywołaną skutkami pandemii SARS-CoV-2 Samorząd Województwa Lubelskiego za pośrednictwem Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości w maju 2020 r. uruchomił program wsparcia przedsiębiorstw z terenu województwa lubelskiego w zakresie informacji o możliwym wsparciu w ramach dostępnych instrumentów finansowych na poziomie krajowym i regionalnym, tj. **Program Tarcza Lubelska**. W ramach tego działania do końca 2020 r. przedmiotowe informacje w formie szkoleń i bezpośredniego kontaktu uzyskało prawie 350 przedsiębiorców. Program był realizowany w formie wsparcia merytorycznego (pozafinansowego).

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze rozwoju gospodarczego przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 26, Tabela 27).

Tabela 26. Strategie i programy w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku	Uchwała nr CCLXXX/5690/2014 z dnia 21 października 2014 r. Zarząd Województwa Lubelskiego w Lublinie	Zgodnie z zapisami strategii realizowane były działania związane z wypełnieniem zapisów dokumentu, prowadzony był proces PPO w tym szereg wydarzeń między innymi IV Forum Innowacji. Z uwagi na stan epidemii związanej z COVID-19 spotkania prowadzone były w formule on-line.
2.	Projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Uchwała nr CCXVIII/3003/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. Zarząd Województwa Lubelskiego w Lublinie	22 grudnia 2020 r. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął I wersję projektu Regionalnej Strategii Innowacji

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL, 2021 r.

Tabela 27. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Rozwój gospodarczy			
1.1.	Promocja regionalnych przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> Porozumienie Ramowe pomiędzy Ministrem Gospodarki a Województwem Lubelskim z dnia 10 września 2010 r. - Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) 	<ul style="list-style-type: none"> Udzielenie przedsiębiorcom 17 usług pro-eksport i 16 usług pro-biz przez ekspertów COIE 	Plan 248 867,66 zł Kwota Wydatków 144 435,68 zł Źródło finansowania utrzymanie trwałości projektu COIE (budżet województwa)
1.2.	Wsparcie procesów gospodarczych w regionie			
1.3.	Rozwój zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (promocja regionu pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za marketing gospodarczy i podniesienie jakości obsługi biznesu)			
1.4.	Wzrost konkurencyjności i rozpoznawalności regionu	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu REBORN Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of 	<ul style="list-style-type: none"> 1 szkolenie dla przedsiębiorców 1 spotkanie z partnerami projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> n/d

		<p>SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu <i>SCALE-UP – Supporting concentration and robustness of SMEs within the renewed EU industrial policy</i> w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP) • Umowa partnerska projektu CLUSTERS3 – Uchwała nr XLVI/893/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 27 lipca 2015 r. • Umowa partnerska projektu BRIDGES - Uchwała nr XLIII/830/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 7 lipca 2015 r. • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CLXIX/3451/2017 z dnia 21 marca 2017 r. – w sprawie powierzenia Departamentowi Promocji i Turystyki oraz Departamentowi Gospodarki i Współpracy Zagranicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie wykonania obowiązków wnioskodawcy w związku z przygotowaniem, złożeniem do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz realizacją projektu „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” • Umowa o dofinansowanie projektu w ramach POWE 2014-2020, Nr 	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie informacyjne dla prawie 350 przedsiębiorców w trudnej sytuacji • n/d • 1 konferencja podsumowująca • 3690 komunikatów/ informacji gospodarczych skierowanych do firm/IOB/JST • 143 887 osób korzystających i wymieniających informacjami na www (portal i social media) • 10 zorganizowanych misji gospodarczych • 6 zorganizowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • n/d • n/d
--	--	--	---	--

		<p>umowy: POWR.02.18.00-00-0005/19 - Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr XVII/333/2019 z dnia 29 stycznia 2019 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uchwała XCIX/2070/2019 z dnia 11 grudnia 2019 r. Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania i funkcjonowania marki regionalnej „Lubelskie” 	<p>wydarzeń informacyjno-promocyjnych i kampanii promocyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> 58 wydarzeń promocyjno-gospodarczych 33 spotkania z interesariuszami projektu 45 przeprowadzonych audytów pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej w JST Przyznano 7 tytułów 	
2.	Budowa i rozwój regionalnego systemu innowacji w województwie lubelskim			n/d
2.1.	Wspieranie podmiotów gospodarczych w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, zwłaszcza w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu REBORN Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP) 	<ul style="list-style-type: none"> 5 międzyregionalne spotkanie partnerów projektu 6 wizyt studyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> SCALE UP (Interreg Europa) 144 128,10 PLN ELISE (Interreg Europa)
2.2.	Wspieranie sektora naukowo-badawczego w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i komercjalizacji wiedzy w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji regionu.	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CCLXXVIII/5465/2018 z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu <i>SCALE-UP – Supporting concentration and robustness of SMEs within the renewed EU industrial policy</i> w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie 	<ul style="list-style-type: none"> 4 spotkania Regionalnej Grupy Interesariuszy (online) 1 konferencja upowszechniająca rezultaty 	
2.3.	Wzmacnianie instytucji otoczenia biznesu i otwartej na innowacje administracji publicznej			

	<p>konkurencyjności MŚP)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umowa partnerska projektu ROSIE – Uchwała nr CVIII/2230/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2016 r. • Umowa partnerska projektu ELISE - Uchwała nr CI/2027/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 maja 2016 r. • Umowa partnerska projektu CLUSTERS3 – Uchwała nr XLVI/893/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 27 lipca 2015 r. • Umowa partnerska projektu BRIDGES - Uchwała nr XLIII/830/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 7 lipca 2015 r. • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXVIII/3403/2017 z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie propozycji woj. lub. ustanowienia wspólnego przedsięwzięcia z NCBiR pn. „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXVIII/4264/2017 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie umowy dot. realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” 	<p>projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> • n/d • 1 konferencja podsumowująca • 2 projekty wsparcia przedsiębiorców w zakresie prowadzenia prac B+R w ramach ogłoszonych konkursów dot. fotoniki 	<p>5 458,76 PLN</p> <ul style="list-style-type: none"> • REBORN (Interreg Europa) 26 406,06 PLN • ROSIE (Interreg Europa Środkowa) 53 608,14 PLN • n/d • n/d • łączna kwota dofinansowania: 2 303 881,65 PLN
--	--	--	---

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL, 2021 r.

5.14. Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Działania w ramach obszarów tematycznych Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Geodezji i Kartografii (DGK). Podstawowe przepisy, konstytuujące odpowiednio działalność samorządu województwa, oraz marszałka województwa, jako organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, w obszarze Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, zawierają ustawy:

- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (PGiK),
- ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (IIP) stanowiącej implementację do prawa krajowego przepisów dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE),
- ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów.

Zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, realizowane są jednolicie w skali kraju, jako zadania z zakresu administracji rządowej. Na szczeblu wojewódzkim realizowane są przez marszałka województwa działającego przy pomocy geodety województwa i obejmują swym zasięgiem obszar całego województwa. Działania marszałka, jako organu skupiają się m.in. na przetwarzaniu i doskonaleniu jakościowym oraz ilościowym informacji przestrzennych zawartych w materiałach gromadzonych, przetwarzanych i udostępnianych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi własność Skarbu Państwa i służy gospodarce narodowej, obronności państwa, ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego, nauce, kulturze, ochronie przyrody i potrzebom obywateli, a jego udostępnianie jest odpłatne (poza wyjątkami wskazanymi w ustawie). Przekazywanie i wymiana danych oraz materiałów geodezyjnych i kartograficznych pomiędzy organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej odbywa się nieodpłatnie w zakresie niezbędnym do realizacji zadań tych organów. W wojewódzkiej części państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego gromadzone są:

- prowadzone przez marszałka wojewódzkie zbiory danych przestrzennych – baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000 – 1:100 000 (tzw. BDOT10k),
- operaty techniczne zawierające rezultaty prac geodezyjnych i kartograficznych, wykonywanych w związku z tworzeniem, weryfikacją lub aktualizacją tych baz danych,
- mapy topograficzne i standardowe opracowania kartograficzne w skalach 1:10 000 i mniejszych,
- mapy tematyczne wykonywane przez marszałka województwa,
- materiały geodezyjne i kartograficzne związane z analizą zmian w strukturze agrarnej i monitorowaniem zmian w sposobie użytkowania gruntów a także ich bonitacji,
- kopie baz danych pozyskane z centralnej i powiatowej części zasobu, niezbędne do realizacji zadań marszałka w dziedzinie geodezji i kartografii.

Priorytetowym działaniem w powyższym zakresie było **prowadzenie i utrzymywanie w aktualności bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k)**, która wraz z numerycznym modelem rzeźby terenu (NMT) stanowi podstawę **opracowań kartograficznych**. Baza ta prowadzona

jest w jednolity sposób dla całego kraju, w oparciu o ustalony przepisami model danych, opracowany w sposób zapewniający interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych, obejmuje swoją treścią następujące kategorie klas obiektów: sieć wodną, sieć komunikacyjną, sieć uzbrojenia terenu, pokrycie terenu, budynki, budowle i urządzenia, kompleksy użytkowania terenu, terenu chronione, jednostki podziału terytorialnego, obiekty inne.

W bazie BDOT10k przechowywane są informacje o obiektach topograficznych obejmujące m.in.:

- geometryczny opis obiektów wraz z ich lokalizacją przestrzenną w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych,
- charakterystykę opisową obiektów w postaci atrybutów,
- kody kartograficzne obiektów,
- metadane obiektów.

Zbiory danych BDOT10k zasilane są informacjami zawartymi w referencyjnych bazach danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego: ewidencji gruntów i budynków (EGiB), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT), państwowym rejestrze granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG), państwowego rejestru nazw geograficznych (PRNG), a także zobrazowaniach lotniczych oraz ortofotomapach (ORTO) i numerycznym modelu rzeźby terenu (NMT). Dla terenów miast oraz zwartych zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę obszarów wiejskich, źródłem referencyjnym danych BDOT10k, jest również baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500 – 1:5 000 (BDOT500). Źródłem danych są także dane uzyskane z rejestrów prowadzonych przez różne organy i instytucje oraz dane pozyskane bezpośrednio z wywiadu terenowego oraz pomiaru fotogrametrycznego lub kartometrycznego.

Wojewódzkie **zbiory danych przestrzennych** oraz kopie baz danych pozyskanych z centralnej i powiatowych części zasobu, uzupełnione rejestrami publicznymi UMWL stanowią podstawowe elementy składowe Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej realizowanej na podstawie ustawy z dn. 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej.

Zadania te realizuje w ramach Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Lubelskiego, Oddział Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, zapewniając tworzenie, aktualizację i ciągłość udostępniania usług danych przestrzennych, a także harmonizację danych, oraz bezpieczeństwo przetwarzania. Działalność ta celnie wpisuje się w założenia SRWL poprzez wkład w rozwój cyfryzacji, wzmocnienie interoperacyjności oraz wykorzystanie technologii informatycznych w celu sprostania wyzwaniom społecznym.

Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej integruje oraz udostępnia dane przestrzenne rejestrów publicznych departamentów UMWL oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych wraz z bazami referencyjnymi BDOT10k, EGiB, PRG, PRNG, ORTO, NMT, tworząc zestandaryzowane, zintegrowane, zharmonizowane środowisko do prezentacji, analiz i wymiany danych. Większa dostępność zintegrowanych danych podnosi prawdopodobieństwo podejmowania właściwych decyzji w oparciu o większą ilość parametrów i lepszy model rzeczywistości, przynosząc korzyści zarówno administracji, przedsiębiorcom i inwestorom, a także przedstawicielom służb i straży oraz mieszkańcom województwa lubelskiego. Decyzje podejmowane przez nowoczesną administrację w większości przypadków wymagają wykorzystania danych

przestrzennych. Powszechny i nieodpłatny dostęp za pomocą usług do wiarygodnych danych przestrzennych jest niezbędny również do prawidłowego zarządzania przestrzenią na każdym szczeblu zarządzania.

W 2020 roku najważniejszym działaniem w powyższym zakresie było zapewnienie trwałości i niezawodności działania – [portal wojewódzki \[gis.lubelskie.pl\]\(http://portal.województki.gis.lubelskie.pl\)](http://portal.województki.gis.lubelskie.pl) osiągnął poziom 99% dostępności w skali roku, odnotowując ponad 12 000 klientów wykorzystujących udostępnione usługi. Portal zapewnia powszechny, bezpieczny i stały dostęp nie tylko do geodezyjnych i kartograficznych zbiorów danych przestrzennych, ale również do danych i usług udostępniania rejestrów publicznych prowadzonych przez samorząd województwa, mających znaczenie w wielu aspektach o charakterze gospodarczym i społecznym. Ponadto monitorowano i aktualizowano usługi danych przestrzennych na rzecz departamentów UMWL i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, m.in. w zakresie rolnictwa, rynku pracy, turystyki, środowiska. Jednym z podjętych kierunków działań było tworzenie w ramach istniejącego portalu nowych kompozycji mapowych, zaspokajających zgłaszane bieżące potrzeby, np. kompozycja przygotowana na potrzeby zespołu roboczego ds. opracowania koncepcji rozwoju i budowy Wiślanej Trasy Rowerowej (www.gis.lubelskie.pl/portal).

Obok prowadzenia, gromadzenia, aktualizacji i udostępniania informacji przestrzennej priorytetowe znaczenie dla samorządu województwa ma również **programowanie i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych oraz koordynacja i realizacja prac scaleniowo-wymiennych**. Samorząd Województwa Lubelskiego w przyjętej na lata 2014-2020 strategii województwa stanowiącej dokument będący podstawą do formułowania programów współfinansowanych przez Unię Europejską oraz z innych środków, jako jeden z celów strategicznych wskazał restrukturyzację rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.

Dla właściwego ukierunkowania działań na rzecz realizacji celów strategicznych służących rozwojowi obszarów wiejskich, rozpoznano uwarunkowania społeczne oraz środowiskowe regionu. Poprzez działanie programowania i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych uporządkowano zgłoszone przez Starostów i poparte wnioskiem mieszkańców potrzeby w zakresie przeprowadzenia prac scaleniowych i wyznaczono zakres działania w ramach perspektywy.

Samorząd Województwa, dokonując analiz w powyższym zakresie wyważył wszelkie argumenty i w programowym dokumencie, jakim jest Program Prac Scaleniowych wskazał obiekty scaleniowe uzasadnione do wykonania prac scaleniowych w ramach dostępnych środków. Lista obiektów ujęta w programie systematyzuje i definiuje wszystkim podmiotom współrealizującym jak również samym zainteresowanym (beneficjentom), terminy istotne z punktu widzenia planowania i przygotowania właściwej dokumentacji. W 2020 roku istotnym działaniem w powyższym zakresie było zapewnienie aktualności Programu Prac Scaleniowych wraz z Listą rezerwową oraz działania nadzorcze i kontrolne nad działalnością jednostki geodezyjnej realizującej prace scaleniowo-wymienne.

Prace scaleniowo-wymienne samorząd województwa koordynuje i wykonuje przy pomocy jednostek organizacyjnych przekazanych na podstawie art. 25 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, tj. Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie. W 2020 r. **Wojewódzkie Biuro Geodezji w Lublinie** prowadziło prace scaleniowe na 14 obiektach rozmieszczonych na obszarze woj. lubelskiego o łącznej powierzchni 20 756 ha. Zakończone zostały prace na 3 obiektach scaleniowych o łącznej powierzchni

4 950 ha tj.:

- Kryłów Kolonia, Prehoryłe gm. Mircze, powiat hrubieszowski o pow. 1 795 ha;
- Józefin, Bytyń, część Woli Uhruskiej gm. Wola Uhruska, powiat włodawski o pow. 1 132 ha;
- Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytków gm. Skierbieszów, powiat Zamojski o pow. 2 023 ha.

Departament Geodezji i Kartografii współdziała ze wszystkimi departamentami i jednostkami UMWL wymagającymi odpowiedniego zabezpieczenia mapowego. W szczególności istotna jest współpraca z Biurem Bezpieczeństwa UMWL, w tym wykonywanie zleconych zadań dla potrzeb służb antykrzysowych na rzecz obronności państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in. sporządzanie dedykowanych opracowań kartograficznych.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 28, Tabela 29).

Tabela 28. Strategie i programy w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	<p>Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXXXVIII/3874/2013 z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”</p> <p>Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXIII/2377/2016 z dnia 5 lipca 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”</p>	<p>Program Prac Scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 nie podlegał zmianom w 2020 r. (ostatnia zmiana z dn. 18 listopada 2019 roku).</p> <p>Aktualny Program Prac Scaleniowych dostępny jest na stronie BIP: https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=563&p1=szczegoly&p2=1238599.</p> <p>Program Prac Scaleniowych na dzień 31 grudnia 2020 r. obejmował 14 obiektów scaleniowych o łącznej pow. 20 756 ha (w tym 3 obiekty zakończone o łącznej pow. 4 950 ha).</p>

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL, 2021 r.

Tabela 29. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Prowadzenie Wojewódzkiego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego			
1.1	Pozyskanie, zaewidencjonowanie, zabezpieczenie materiałów i zbiorów danych w zasobie, przetworzenie do postaci cyfrowej, wyłączenie materiałów z zasobu, wymiana danych między poszczególnymi częściami zasobu	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> 63 pozycje zaewidencjonowane (w tym wymiana pomiędzy zasobami) 10 przetworzeń operatów 2 kopie PZGiK 	<ul style="list-style-type: none"> nie dotyczy
1.2	Aktualizacja BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych w ramach środków z budżetu państwa przekazywanych na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii – dla powiatu krasnostawskiego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> aktualizacja bazy bdot10k na obszarze 1 powiatu 1 zawarta umowa 2 protokoły odbioru 	<p>dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego:</p> <p>139 164 zł kwota uzyskanej dotacji</p> <ul style="list-style-type: none"> 137 686,05 zł kwota dotacji wykorzystanej (kwota niewykorzystana jest równoważna wysokości kary naliczonej)

				<i>za opóźnienie w należyтым wykonaniu umowy)</i>
1.3	Aktualizacja bazy danych obiektów topograficznych we współpracy z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (w ramach zawartego porozumienia) w zakresie 6 powiatów województwa lubelskiego, tj. biłgorajskiego, janowskiego, zamojskiego, m. Zamość, hrubieszowskiego, tomaszowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólna geograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych • Porozumienie z dnia 17.09.2014 r. pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Lubelskiego określające zasady współdziałania przy tworzeniu standardowego opracowania kartograficznego – mapy topograficznej w skali 1:10 000 oraz aktualizacji Bazy Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k 	<ul style="list-style-type: none"> • aktualizacja bazy bdot10k na obszarze 6 powiatów • 13 raportów z przeprowadzenia kontroli (każda kontrola obejmowała kontrolę: składni, atrybutów, geometrii, topologii, zgodności z rejestrami) 	<ul style="list-style-type: none"> • finansowane przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii
1.4	Przeprowadzenie kontroli wykonania aktualizacji BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych – dla powiatu krasnostawskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 raporty z przeprowadzenia kontroli (każda kontrola obejmowała kontrolę: składni, atrybutów, geometrii, topologii, zgodności z rejestrami) 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy
1.5	Udostępnianie kartograficznych opracowań tematycznych dla obszaru województwa oraz opracowań topograficznych standardowych i niestandardowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego • Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • 81 udostępnień w trybie ustawy PGiK, głównie dla osób fizycznych, uczelni, podmiotów gospodarczych, organów samorządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Wartość udostępnień – 98 109,70 zł • Wartość wpływu do Budżetu WL – 4 124,90 zł <p><i>Różnica wartości wynika z obowiązku nieodpłatnego udostępniania w przypadkach określonych w ustawach</i></p>
2.	Zestawienia zbiorcze			
2.1	Sporządzenie wojewódzkiego zestawienia zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków na	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zestawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

	podstawie zestawień powiatowych - 24 jednostki ewidencyjne	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków 		
3.	Geodezja urządzeniowo-rolna			
3.1	<p>Koordinacja prac urządzeniowo - rolnych, bieżący monitoring postępu realizacji prac scaleniowych w województwie, nadzór nad wykonaniem prac scaleniowych realizowanych przez wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną, tj. Wojewódzkie Biuro Geodezji w Lublinie na obiektach:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze, powiat hrubieszowski; Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska powiat włodawski; Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów, powiat zamojski; Siemierz, gm. Rachanie, powiat tomaszowski; Antopol, gm. Podedwórze, powiat parczewski; Jarosławiec, gm. Uchanie, powiat hrubieszowski; Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus, powiat włodawski; Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek, powiat lubartowski; Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. Wierzbica, powiat chełmski; Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze, powiat chełmski; Kobyle, gm. Rejowiec, powiat chełmski; Żeszczynka, gm. Sosnówka, powiat bialski; Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, 	<p>Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne;</p> <p>Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów;</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Scalanie gruntów" w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;</p> <p>Uchwała Nr CXIII/2377/2016 z dnia 5 lipca 2016 r. Zarządu Województwa Lubelskiego zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 14 obiektów scaleniowych <p>Bieżący monitoring postępu prac scaleniowych monitorowanych w zakresie obiektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze – 100%; Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska – 100% Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów – 100%; Siemierz, gm. Rachanie – 100%; Antopol, gm. Podedwórze – 100%; Jarosławiec, gm. Uchanie – 100%; Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus – 100%; Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek 	<p>Wartość prac scaleniowych zrealizowanych w 2020 r. finansowanych z PROW na obiektach:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kryłów Kolonia, Prehoryłe, gm. Mircze: 393 514,00 zł (PROW); Józefów, Bytyń, Wola Uhruska, gm. Wola Uhruska: 248 233,00 zł (PROW); Sulmice, Wiszenki, Wiszenki Kolonia, Zabytów, gm. Skierbieszów: 475 818,00 zł (PROW); Siemierz, gm. Rachanie: 701 127,00 zł (PROW); Antopol, gm. Podedwórze: 914 261,30 zł (PROW); Jarosławiec, gm. Uchanie: 597 845,54 zł (PROW); Stary Brus, Nowy Brus, Laski Bruskie, gm. Stary Brus: 1 180 530,54 zł (PROW); Tarkawica, Żurawiniec Wieś, Żurawiniec-Kolonia, gm. Ostrówek: 2 586 646,76 zł (PROW); Busówno, Busówno-Kolonia, Pniówno, gm. Wierzbica:

	<p>Barki, Biesiadki, gm. Cyców powiat łęczyński; 14) Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica, powiat chełmski;</p>		<p>– 100%; 9) Busówno, Busówno- Kolonja, Pniówno, gm. Wierzbica – 100%; 10) Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze – 100%; 11) Kobyle, gm. Rejowiec – 100%; 12) Żeszczynka, gm. Sosnówka – 100% 13) Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki, gm. Cyców – 100%; 14) Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica – 100%;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 weryfikacje doraźne na podstawie przedkładanych przez jednostkę sprawozdań półrocznych. • 1 kontrola problemowa 	<p>700 800,84 zł (PROW); 10) Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa- Kolonia, gm. Siedliszcze: 1 138 591,03 zł (PROW); 11) Kobyle, gm. Rejowiec: 435 102,78 zł (PROW); 12) Żeszczynka, gm. Sosnówka: 2 107 638,34 zł (PROW); 13) Adamów, Zosin, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Barki, Biesiadki, gm. Cyców: 1 822 068,69 zł (PROW); 14) Chylin Wielki, Tarnów, Wólka Tarnowska, Wygoda, gm. Wierzbica: 1 374 642,00 zł (PROW).</p> <p>łącznie wartość prac scaleniowych w 2020 r. wyniosła 14 676 819,82 zł (PROW)</p>
--	--	--	--	---

			w podległej samorządowej wojewódzkiej jednostce organizacyjnej, tj. w Wojewódzkim Biurze Geodezji w Lublinie – wykonawcy scaleń gruntów.	
3.2	Analiza zmian w strukturze użytkowania gruntów oraz ich bonitacji dla obszaru województwa lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • raport • wizualizacja graficzna 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.	Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej			
4.1	<p>Utrzymanie portalu województwa lubelskiego (RIIPWL)</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie kompozycji mapowych (aplikacje internetowe - geoportale) – publikacja i udostępnienie tematycznych danych przestrzennych – publikacja serwisów udostępniających dane gromadzone w rejestrach publicznych UMWL i WSJO oraz zasobu PZGiK – udostępnianie danych przestrzennych za pomocą usług danych przestrzennych w standardzie OGC 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 portal gis.lubelskie.pl • 4 kompozycje mapowe • 350 warstw w kompozycjach mapowych • Ponad 12 000 udostępnień w trybie ustawy o IIP 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.2	<p>Obsługa sieci usług dotyczących zbiorów i usług danych przestrzennych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie nowych kompozycji mapowych, w tym dotycząca Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych – monitoring i utrzymanie usług danych przestrzennych w zakresie danych tematycznych – publikacja nowych usług danych przestrzennych WMS m.in. cykl miesięczny- rynek pracy, roczny - zbiorcza usługa dot. powiatowych ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 nowe kompozycje mapowe • 2 nowe serwisy usług danych przestrzennych • 36 utrzymywanych serwisów usług danych przestrzennych • 13 aktualizacji serwisów 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.3	<p>Koordinacja utrzymania RIIPWL oraz zapewnienie dostępności i wydajności środowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikacja i zgłaszanie potrzeb w zakresie dostaw i usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu – aktualizacje oprogramowania systemowego i narzędziowego obejmujące sprzęt: serwery, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 28 zgłoszeń serwisowych w ramach świadczenia gwarancyjnego • aktualizacja oprogramowania: 90 szt. sprzętu komputerowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

	<p>komputery, routery, switche oraz inne urządzenia serwerowe (dotyczy infrastruktury technicznej RIIPWL)</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie dostępności i wydajności świadczonych usług sieciowych na poziomie wymaganym poziomie dostępności 98 % 		<ul style="list-style-type: none"> • zagwarantowany poziom dostępności 99% 	
4.4	<p>Wsparcie powdrożeniowe bieżącej pracy systemów teleinformatycznych i aplikacji wdrożonych w ramach RIIPWL (system WODGiK, aplikacje TOPAZ, MUR, MOZUR, moduły tematyczne)</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie geoportalu, w tym m.in. zintegrowanego serwisu 25 warstw ze skorowidzami podziałów arkuszy, godeł i map dostępnych w WODGiK – przetworzenie i integracja zbiorów danych przestrzennych EGIB, BDOT500, GESUT z obszaru powiatu na potrzeby zarządzania danymi BDOT10k w systemie TOPAZ – przetworzenie i integracja zbiorów danych EGIB obejmujących wszystkie gminy województwa lubelskiego w celu zasilenia bazy danych aplikacji MOZUR – weryfikacja terminowości świadczenia usług gwarancyjnych, analiza nieterminowego świadczenia usług, rozliczenie Wykonawcy skutkujące naliczeniem kar umownych 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 października 2015 r. w sprawie powiatowej bazy GESUT 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zintegrowany serwis 25 warstw • 7 powiatów z zintegrowanymi zbiorami danych • 213 gmin, 1 zintegrowana baza danych EGIB w systemie MOZUR • 1 weryfikacja • 1 spotkanie z Wykonawcą • bieżąca korespondencja 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 stycznia 2020 r. podpisano ugodę w przedmiocie miarkowania kar umownych do kwoty 12 316,80 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL, 2021 r.

5.15. Obszar: ENERGETYKA

Działania w ramach obszaru tematycznego Energetyka, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje przy pomocy Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ).

Kształtowanie polityki energetycznej regionu opiera się na monitorowaniu regionalnego **rynku energii**, surowców energetycznych, efektywności energetycznej, poziomu rozwoju i wykorzystania **odnawialnych źródeł energii** na potrzeby społeczno-gospodarcze oraz prowadzeniu działań doradczych w tym zakresie. Samorząd województwa opiniuje dokumenty planistyczne gmin, przedsiębiorstw energetycznych oraz koncesje na wytwarzanie paliw i energii, w zakresie określonym w ustawie Prawo energetyczne.

W ramach posiadanych kompetencji Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje projekt pn. **Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE**. Głównym celem Projektu jest wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, a także zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz świadczenie usług doradczych dotyczących energetyki, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Doradztwo w wymienionym zakresie skierowane jest do mieszkańców województwa, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw oraz spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Projekt finansowany jest w 100 % w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”. Partnerem Wiodącym Projektu jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Projekt Doradztwa Energetycznego działa w oparciu o ogólnopolską sieć profesjonalnych doradców energetycznych, którzy doradzają nieodpłatnie w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii (OZE).

Istotnym elementem poprawy stanu ochrony środowiska naturalnego są projekty międzynarodowe realizowane we współpracy Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych oraz Departamentu Strategii i Rozwoju:

- **FIRECE - Innovative Financial Instruments for industry low carbon energy transition in Central Europe**, którego celem było opracowanie innowacyjnego instrumentu finansowego wspierającego niskoemisyjną transformację energetyczną wśród MŚP w regionie. Projekt był realizowany od 01.07.2017 r. do 30.09.2020 r. ze środków Programu Interreg Europa Środkowa 2014-2020 (85%) i budżetu Województwa Lubelskiego (15%). W ramach projektu został opracowany raport z analizy ex-ante, dotyczącej mechanizmów wsparcia finansowego na rzecz efektywności energetycznej, a także wykorzystania OZE w przemyśle wśród małych i średnich przedsiębiorstw w województwie lubelskim. Zostały opracowane i zaakceptowane dwa dokumenty opisujące utrwalenie i rozpowszechnianie wypracowanych efektów projektu. Na koniec realizacji projektu odbyło się online wydarzenie zamykające zorganizowane przez lidera projektu.
- **AgroRES – Investing in Renewable Energies for Agriculture**, którego głównym celem jest opracowanie metod i środków zachęcających do produkcji i wykorzystania energii odnawialnej w sektorze rolnym i na obszarach wiejskich. Projekt jest realizowany od 01.08.2019 r. do 31.07.2023 r. ze środków Programu Interreg Europa 2014-2020 (85%)

i budżetu Województwa Lubelskiego (15%). W ramach projektu zostały zidentyfikowane i opisane przykłady Dobrych Praktyk wykorzystania OZE w województwie lubelskim. Zorganizowano warsztaty dla lokalnej grupy interesariuszy, poświęcone analizie przykładów instalacji OZE w regionach partnerskich projektu.

- **ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe.** Celem projektu jest rozwój spółdzielni energetycznych i innych form grup energetycznych w celu wsparcia organów publicznych w realizacji strategii energetycznych w sposób bardziej efektywny, oparty na tzw. podejściu oddolnym, a także włączenie społeczności lokalnych w proces planowania i wdrażania lokalnych strategii energetycznych. Projekt jest realizowany od 01.04.2019 r. do 31.03.2022 r. ze środków Programu Interreg Europa Środkowa 2014-2020 (85%) i budżetu Województwa Lubelskiego (15%). W ramach projektu ENES-CE w 2020 r. zaktualizowany został Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Niemce, przez pracowników gminy w oparciu m.in. o efekty ze zrealizowanych w 2019 r. działań projektowych tj. przeprowadzonych ankiet i rozmów dotyczących propozycji inwestycji w OZE i planowania energetycznego, a także dokonanej analizy *status quo* wdrożenia PGN w gminie. Ponadto w ramach projektu w 2020 r. Województwo Lubelskie zorganizowało trzy spotkania warsztatowe, mające na celu zaangażowanie uczestników we wspólne planowanie energetyczne. Warsztaty poświęcone były prezentacji zaktualizowanego PGN dla Gminy Niemce, identyfikacji priorytetowych dla gminy inwestycji w OZE, a także dyskusji na temat potrzeb, problemów, oczekiwań oraz przyszłych działań - związanych także z planowanym utworzeniem w gminie obywatelskiej grupy energetycznej: w formie klastra energii lub spółdzielni energetycznej. Do udziału w trzech warsztatach projektowych w 2020 r. oprócz interesariuszy projektu została zaproszona również szersza publiczność z terenu województwa lubelskiego, której zaprezentowano zaktualizowany PGN dla Gminy Niemce w ramach projektu ENES-CE z zaangażowaniem mieszkańców w oddolny proces planowania energetycznego oraz przyszłe działania projektowe. Rezultaty ze zrealizowanych działań projektowych zostały zaprezentowane przez Województwo Lubelskie w maju i grudniu 2020 r. podczas spotkań online, organizowanych przez lidera projektu.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie, których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze energetyki przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 30, Tabela 31).

Tabela 30. Strategie i programy w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2020 roku
1.	Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXLVI/3054/09 z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego”	<ul style="list-style-type: none"> • dokument aktualny • zasady realizacji i monitorowania Programu zostały określone w treści dokumentu
2.	Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLI/623/2014 z dnia 3 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego”	<ul style="list-style-type: none"> • dokument aktualny • zasady realizacji i monitorowania Programu zostały określone w treści dokumentu

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚ UMWL, 2021 r.

Tabela 31. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2020 r.)	Wartość finansowa (2020 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Działania informacyjne, promocyjne, szkoleniowe i doradcze			
1.1	Szkolenie dla energetyków gminnych	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	86 przeszkolonych osób	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.2	Seminarium pt. „System Białych Certyfikatów jako narzędzie służące do wspierania efektywności energetycznej w jednostkach samorządu terytorialnego”	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz	40 uczestników	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)

		przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”		Wydatki: - 1 987,50 zł
1.3	Spotkanie warsztatowe online pt. „Planowanie energetyczne w gminie z zaangażowaniem mieszkańców”	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020 Projekt „ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe” Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	48 uczestników	Finansowane w ramach projektu pn. „ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe” (85% środki UE, 15% wkład WL) oraz w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.4	Warsztaty dla lokalnej grupy interesariuszy projektu „ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe”	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020 Projekt „ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe”	<ul style="list-style-type: none"> • 44 uczestników • 2 spotkania 	Finansowane w ramach projektu pn. „ENES-CE - Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe” (85% środki UE, 15% wkład WL)
1.5	Warsztaty na zakończenie projektu „FIRECE-Innovative Financial Instruments for industry low carbon energy transition in Central Europe” poświęcone prezentacji efektów i wypracowanych dokumentów: Analizy ex-ante, Transferability Plan, FIRECE Consortium Agreement i Memorandum of Understanding.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020, Projekt „FIRECE-Innovative Financial Instruments for industry low carbon energy transition in Central Europe”	<ul style="list-style-type: none"> • 13 uczestników • 4 opracowane dokumenty 	Finansowane w ramach projektu pn. „FIRECE-Innovative Financial Instruments for industry low carbon energy transition in Central Europe” (85% środki UE, 15% wkład WL)
1.6	Warsztaty dla lokalnej grupy interesariuszy promujące działania w ramach projektu „AgroRES- Investing in Renewable Energies for Agriculture”	Program Interreg Europa 2014-2020 Projekt „AgroRES- Investing in Renewable Energies for Agriculture”	<ul style="list-style-type: none"> • 33 uczestników • 2 spotkania 	Finansowane w ramach projektu pn. „AgroRES- Investing in Renewable Energies for Agriculture” (85% środki UE, 15% wkład WL)
1.7	Konsultacje eksperckie w sprawach związanych z tematyką OZE (6 doradców z UMWL)	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz	432 udzielonych konsultacji	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)

		OZE”		
1.8	Ocena Planów Gospodarki Niskoemisyjnej	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	70 ocenionych planów	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.9	Doradztwo przy inwestycjach z zakresu EE i OZE	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	17 wspartych inwestycji (na podstawie podpisanych Listów intencyjnych)	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE)
1.10	Kampania informacyjno - promocyjna za pośrednictwem mediów społecznościowych i lokalnych rozgłośni radiowych oraz zakup elementów identyfikacji i promocji na temat projektu Doradztwa Energetycznego oraz możliwości finansowania działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, w tym EE i OZE	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	<ul style="list-style-type: none"> • obsługa kampanii informacyjno - promocyjnej za pośrednictwem mediów społecznościowych na portalu Facebook • opracowanie, przygotowanie i nagranie spotu informacyjno-edukacyjnego promującego Projekt Doradztwa Energetycznego • emisja w radio 36 spotów • zakup 5 tys. sztuk ulotek • zakup 200 sztuk plakatów 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE) Wydatki: 509,91 zł
1.11	Emisja filmu/audycji o charakterze edukacyjno-informacyjnym w regionalnej stacji	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie, przygotowanie i 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego,

	telewizyjnej na temat projektu Doradztwa Energetycznego	Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	nagranie audycji edukacyjno-informacyjnej promującej Projekt Doradztwa Energetycznego <ul style="list-style-type: none"> emisja w telewizji 55 audycji 	mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (100% środki UE) Wydatki: 19 926,00 zł
Działania opiniodawcze				
2.1	Opiniowanie projektów założeń do planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe w zakresie współpracy z innymi gminami oraz zgodności z polityką energetyczną państwa	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne	1 opinia	Nie dotyczy
2.2	Opiniowanie projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną oraz ciepło przedsiębiorstw energetycznych	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne	2 opinie	Nie dotyczy
2.3	Opiniowanie przedstawionych przez prezesa URE wniosków dot. koncesji w zakresie: wytwarzania paliw, energii elektrycznej lub ciepła, magazynowania paliw ciekłych oraz gazowych, przesyłania lub dystrybucji paliwa, energii elektrycznej oraz ciepła, obrotu paliwami, energią i ciepłem	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne	68 opinii	Nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚ UMWL, 2021 r.

5.16. Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

Zgodnie z art. 47.1. ustawy o samorządzie województwa, mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne. Samorząd województwa dysponuje mieniem wojewódzkim, w tym odpowiednio:

- do wyłącznej własności sejmiku województwa należy stanowanie aktów prawa miejscowego dotyczących zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim,
- do zadań zarządu województwa należy gospodarowanie mieniem województwa, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez województwo.

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarowanie Mieniem Wojewódzkim, Zarząd Województwa Lubelskiego realizował głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Województwo Lubelskie posiada udziały i akcje w następujących spółkach prawa handlowego:

- Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Zamościu
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim
- Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie
- Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie
- Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie
- Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie
- POLREGIO sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
- Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, aktualnie POLREGIO sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju
- Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina

W czterech z tych spółek Województwo Lubelskie posiada dominującą pozycję w strukturze kapitału zakładowego. Funkcję zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia w jednoosobowych spółkach województwa pełni Zarząd Województwa Lubelskiego. Natomiast w spółkach, gdzie województwo nie jest jedynym udziałowcem lub akcjonariuszem, Województwo Lubelskie reprezentuje odpowiednio na zgromadzeniach wspólników albo walnych zgromadzeniach upoważniony każdorazowo przez Zarząd Województwa Lubelskiego pełnomocnik.

Nadzór właścicielski jako system wyposażony w odpowiednie mechanizmy i narzędzia w spółkach służy zapewnieniu realizacji interesów właściciela. Kwestie nadzoru właścicielskiego odnoszone są do prawnych aspektów funkcjonowania spółek, do określania kompetencji organów spółek, w szczególności rady nadzorczej oraz sformułowania wzajemnych relacji między tymi organami.

Zgodnie z przepisami prawa władze samorządowe realizowały zadania publiczne poprzez spółki prawa handlowego, które wyposażone w majątek publiczny, stają się narzędziem mającym nie tylko dostarczać usługi użyteczności publicznej, ale również funkcjonować konkurencyjnie i efektywnie.

Zarząd województwa wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkich jednostek organizacyjnych oraz wojewódzkich osób prawnych, utworzonych zgodnie z przepisami³⁷. Województwo, w celu realizacji swoich zadań, może tworzyć spółki z o.o. i spółki akcyjne oraz przystępować do nich. Spółki mogą prowadzić działalność w sferze użyteczności publicznej oraz poza sferą użyteczności publicznej, jeżeli działalność tych spółek polega na wykonywaniu czynności promocyjnych, edukacyjnych, wydawniczych oraz na wykonywaniu działalności w zakresie telekomunikacji służących rozwojowi województwa.

Organizacja **nadzoru właścicielskiego** nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Lubelskie posiada udziały bądź akcje, polegała w głównej mierze na prowadzeniu spraw związanych z obejmowaniem, nabywaniem i zbywaniem przez Województwo udziałów i akcji spółek prawa handlowego, prowadzeniu ewidencji spółek oraz dokumentacji organizacyjnej tych podmiotów. Istotna jest również współpraca z organami spółek oraz z innymi współnikami i akcjonariuszami, a także monitorowanie sytuacji ekonomicznej. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków następuje poprzez podjęcie uchwały przez zgromadzenie współników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz przez walne zgromadzenia w spółce akcyjnej. Zgodnie z zapisami Kodeksu spółek handlowych zatwierdzenie sprawozdania finansowego powinno odbyć się w terminie 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, zatem szczegółowe informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych za rok 2020 zatwierdzone zostaną do końca czerwca 2021 roku.

Kolejną płaszczyzną działań samorządu województwa w zakresie gospodarowania mieniem jest **dysponowanie nieruchomościami** obejmującymi łącznie na koniec 2020 roku **19 836 nieruchomości gruntowych** o powierzchni przekraczającej **7285 ha** i wartości wynoszącej ponad **497 mln zł** (Tabela 32).

Tabela 32. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2020 r.)– uwzględniający wyksięgowanie wartości prawa użytkowania wieczystego oraz wartości własności.³⁸

L.p.	Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki	Liczba jednostek użytkujących nieruchomość	Powierzchnia gruntów przyjęta do ewidencji [ha]	Wartość nieruchomości gruntowych przyjęta do ewidencji [zł]	Wartość budynków przyjęta do ewidencji [zł]
Gospodarowanie nieruchomościami – stan posiadania według sposobu użytkowania przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne.					
1.	Ochrona zdrowia	18	120,2059	28 005 290,01	846 888 910,47
2.	Edukacja	14	11,4617	3 830 769,61	25 264 111,37
3.	Kultura	7	35,5062	24 524 646,00	0

³⁷ art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa

³⁸ na podstawie ustawy z dnia 20.07.2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz.U. z 2020 r. poz. 2040)

4.	Drogi	2	6 853,4375	401 239 447,27	5 056 308,06
5.	Inne	7	264,5424	39 856 925,96	374 391 056,26
Razem		48	7285,1537	497 457 078,85	1 251 600 386,16

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DIiMW UMWL, 2021 r.³⁹

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/785/10 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 6 lipca 2010 r., działania związane z gospodarowaniem mieniem województwa Samorząd Województwa Lubelskiego w 2020 r. wykonywał przy pomocy Zarządu Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie, do którego zadań należały m.in.:

- wynajmowanie i wdzierżawianie nieruchomości,
- przeprowadzanie przetargów na najem i dzierżawę nieruchomości,
- przeprowadzanie przetargów na dzierżawę gruntów rolnych na cele rolne,
- sporządzanie wniosków o przetargowe i bezprzetargowe wynajęcie lokali użytkowych i mieszkalnych,
- sporządzanie wniosków o wynajęcie lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym,
- sporządzanie i zawieranie umów w zakresie najmu, dzierżawy i zarządzania,
- dokonywanie obciążeń najemców, dzierżawców i współwłaścicieli nieruchomości,
- udzielanie ulg w sptacie należności cywilnoprawnych,
- windykacja należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego przed sądami oraz komornikami w sprawach dotyczących windykacji należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego we wspólnotach mieszkaniowych,
- składanie deklaracji na podatek rolny, leśny oraz od nieruchomości,
- składanie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- występowanie do konserwatora zabytków o wydanie decyzji o zwolnieniu z opłat podatku od nieruchomości,
- ubezpieczanie mienia od zdarzeń losowych i OC,
- ochrona obiektów,
- zaopatrzenie i dokonywanie rozliczeń eksploatacyjnych nieruchomości,
- sporządzanie rozliczeń finansowych nieruchomości,
- wykonywanie napraw eksploatacyjnych i bieżących remontów,
- nadzór nad stanem technicznym administrowanych obiektów,
- uczestniczenie w kontrolach nieruchomości będących pod nadzorem konserwatora zabytków,
- opracowywanie planów remontów i inwestycji oraz ich przeprowadzanie,
- wykonywanie okresowych przeglądów eksploatacyjnych i stanu technicznego obiektów,
- prowadzenie ksiąg obiektów,
- wykonywanie prac porządkowych na nieruchomościach oraz związanych z pielęgnacją zieleni,
- uzyskiwanie pozwoleń na budowę, uzgadnianie dokumentacji remontowej z właściwymi organami, w tym z konserwatorem zabytków,
- prowadzenie zamówień publicznych, w zakresie robót inwestycyjnych oraz remontowych, usług i dostaw.

³⁹Szczegółowa informacja zawarta jest w corocznym sprawozdaniu pn.: „Informacja o stanie mienia komunalnego Województwa Lubelskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku”

Zgodnie z Uchwałą Nr XXII/353/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii, połączenia z Zarządem Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie oraz nadania statutu – z dniem 01 lutego 2021 r. zostanie utworzona wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna pod nazwą **Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze gospodarowania mieniem przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 33).

Tabela 33. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze gospodarowania mieniem województwa.

L.p.	Nazwa zadania	Statut/ umowa spółki (Akt prawny regulujący zadania, strukturę organizacyjną i sposób działania podmiotu)	Udział w kapitale zakładowym (w %)	(a)Liczba posiadanych akcji oraz (b) wartość nominalna akcji (w zł)
1.	Nadzór właścicielski nad spółkami handlowymi, w których województwo posiada udziały lub akcje			
1.1.	Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 18.200.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 13/2019 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 30 czerwca 2020 r. Akt notarialny rep. nr 2536/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 1 820 000 (b) 18 200 000
1.2.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu w upadłości Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 5.827.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – tekst jednolity Umowy Spółki obejmujący zmiany wprowadzone uchwałą Nr 1/2012 NZW z dnia 6 listopada 2012 r. Aktem Notarialnym Rep. A Nr 4499/2012 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 58 270 (b) 5 827 000
1.3.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 2.170.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana § 8 Umowy Spółki podjęta Uchwałą nr 1/2019 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 18 listopada 2019 r. Akt notarialny Rep. A Nr 4786/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	(a) 43 400 (b) 2 170 000
1.4.	Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 60.903.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 4/2019 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 2 sierpnia 2019 r. Akt notarialny rep. nr 3407/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 96,66 	(a) 58 870 (b) 58 870 000
1.5.	Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 413.996.700,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 49/2020 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 8 grudnia 2020 r. Akt notarialny rep. nr 	<ul style="list-style-type: none"> 46,24 	(a) 1 914 301 (b) 191 430 100

		5086/2020		
1.6.	Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 49.467.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - Załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 6/2019 w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Targów Lublin S.A. uwzględniająca zmiany statutu uchwalone przez Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki uchwałą Nr 5/2020 z dnia 31 stycznia 2019 r. Akt notarialny rep. Nr 558/2019 	<ul style="list-style-type: none"> 25,81 	(a) 12 766 (b) 12 766 000
1.7.	Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie. ⁴⁰ Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 236.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Spółka nie prowadzi działalności 	<ul style="list-style-type: none"> 21,19 	(a) 100 (b) 50 000
1.8.	POLREGIO Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 616.242.600,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością będąca załącznikiem do Uchwały Zarządu Nr 208/2020 z dnia 2 czerwca 2020 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 2,75 	(a) 84 733 (b) 16 946 600
1.9.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 11.200.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Uchwałą Zgromadzenia Wspólników 12/2020 z 29 czerwca 2020 r. Rep. A. 4172/2020 	<ul style="list-style-type: none"> 0,21 	(a) 475 (b) 23 750
1.10.	Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 59.015.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej Nr 15/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. uwzględniająca zmiany statutu uchwalone przez Zwyczajne Walnego Zgromadzenia Spółki uchwałą Nr 6/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. Akt notarialny rep. nr 2780/2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1,02 	(a) 6 000 (b) 600 000

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DiIMW UMWL, 2021 r.

⁴⁰ Spółka Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego Sp. z o.o. nie przekazują żadnych informacji do Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa. Brak jest sprawozdania finansowego za rok 2016, 2017, 2018, natomiast bilans za rok obrotowy 2015 nie został zatwierdzony przez Zgromadzenie Wspólników. Udziały posiadane przez Województwo na dzień 31.12.2018 r. wynosiły 21,19%, a udział Województwa w kapitale zakładowym wynosił 50.000 zł.

6. Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim

W ramach Polityki Spójności 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2020 roku) 85,2 tys. projektów zostało zrealizowanych bądź jest w trakcie realizacji, których łączna wartości stanowi blisko 514,2 mld zł, a wartość dofinansowania z UE jest na poziomie 312,7 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 8,1 tys. zł.

Według stanu na koniec 2020 roku, z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w **województwie lubelskim** realizowanych jest **8 495 projektów**, których wartość ogółem wynosi **ponad 30,4 mld zł**, zaś **wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę 19,3 mld zł**. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu **na 1 mieszkańca** wynosi natomiast **9,1 tys. zł**.

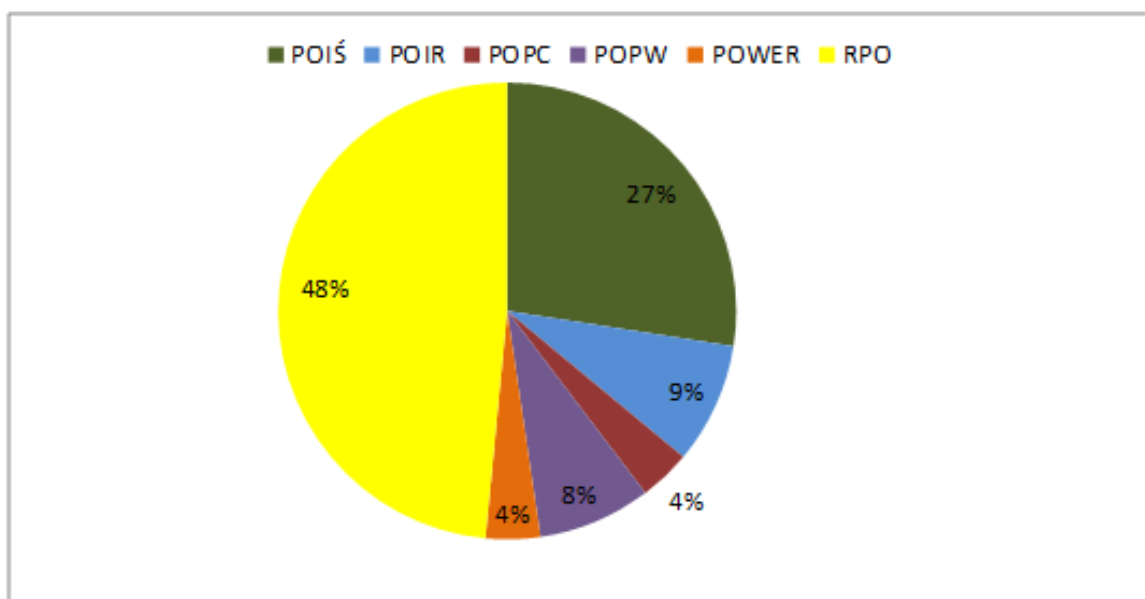
Tabela 34. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Program Operacyjny	Wartość całkowita (mln PLN)	Wartość dofinansowania (mln PLN)	Wartość dofinansowania z UE (mln PLN)	Wartość dofinansowania UE per capita (PLN)	Udział wartości dofinansowania UE poszczególnych programów w dofinansowaniu UE z Polityki Spójności (%)
POIŚ	9 698 553 551,2	5 947 799 548,3	5 297 054 930,6	2 512,5	27,5
POIR	2 845 921 870,1	1 660 224 355,4	1 652 975 420,0	784,0	8,6
POPC	1 046 217 653,4	706 715 449,3	703 753 910,8	333,8	3,6
POPW	2 234 017 845,0	1 578 347 873,7	1 540 637 579,1	730,8	8,0
POWER	851 394 013,5	840 455 849,5	739 636 738,5	350,8	3,8
RPOWL	13 801 304 607,7	9 752 289 762,1	9 350 801 938,3	4 435,3	48,5
suma	30 477 409 541,0	20 485 832 838,4	19 284 860 517,3	9 147,2	100,0

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

W strukturze realizowanych przedsięwzięć i projektów, pod względem liczbowym zdecydowanie dominuje RPO WL z liczbą 6 974 podpisanych umów, co stanowi 82% wszystkich projektów realizowanych do tej pory w województwie lubelskim. Pod względem wartościowym największy udział projektów zanotowano z programów RPO WL i POIŚ, a udział dofinansowania UE z tych programów stanowi odpowiednio 48% i 27% programów ogółem.

Wykres 2. Udział wartości dofinansowania UE projektów w poszczególnych programach operacyjnych w programach ogółem (%)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

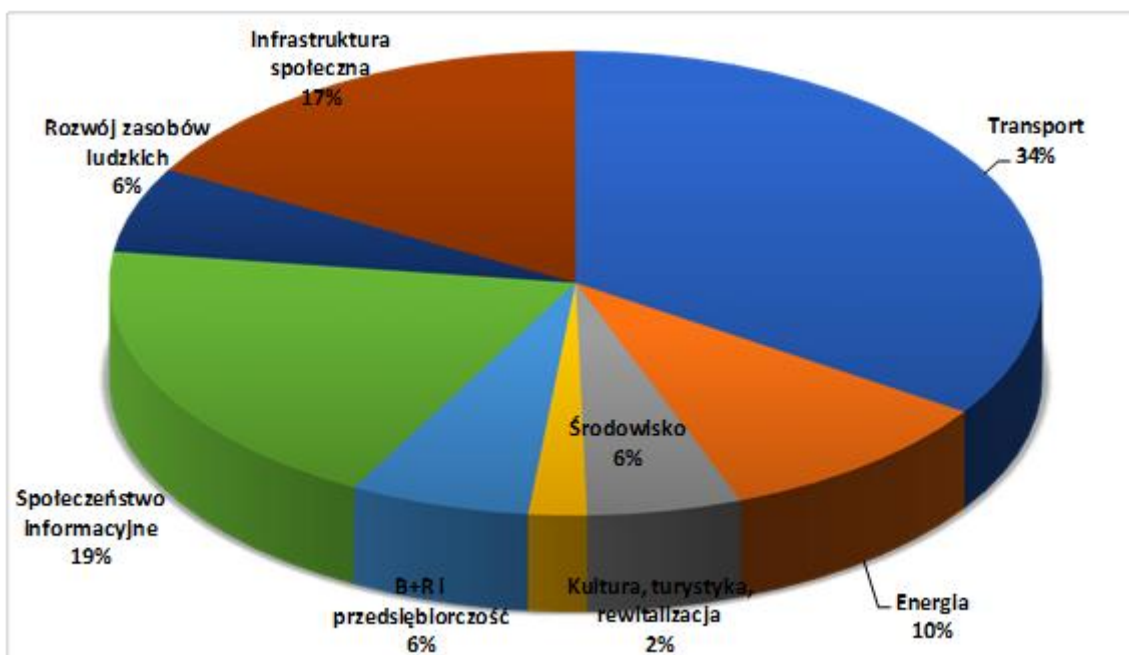
Według stanu na 31 grudnia 2020 r., z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych jest 85,2 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 1 pozycję w kraju z liczbą ponad 8,4 tys. projektów. Czwartą lokatę region uzyskał natomiast pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła ponad 19,2 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie lubelskim w wartości dofinansowania UE w kraju wyniósł bowiem 6%.

Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 8,1 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była wyższa i opiewała na 9,1 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 2 pozycji w Polsce, za województwem warmińsko-mazurskim.

Struktura wartości projektów realizowanych wg poszczególnych programów w województwie lubelskim nie odbiega znacząco od wielkości ogólnopolskich. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (45%) ma największy udział przed Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (32%) i Programem Operacyjnym Innowacyjny Rozwój (9%) oraz Programem Operacyjnym Polska Wschodnia (7%).

Pod względem struktury projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Polityki Spójności w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych w ramach dziedziny „Transportu” (34%), „Społeczeństwo informacyjne” (19%), „Infrastruktura społeczna” (17%), „Energia” (10%), „B+R przedsiębiorczości” oraz „Rozwój zasobów ludzkich” (po 6%) a w dalszej kolejności udział projektów z dziedzin: „Środowisko” (6%) oraz „Kultura, turystyka, rewitalizacja” (2%).

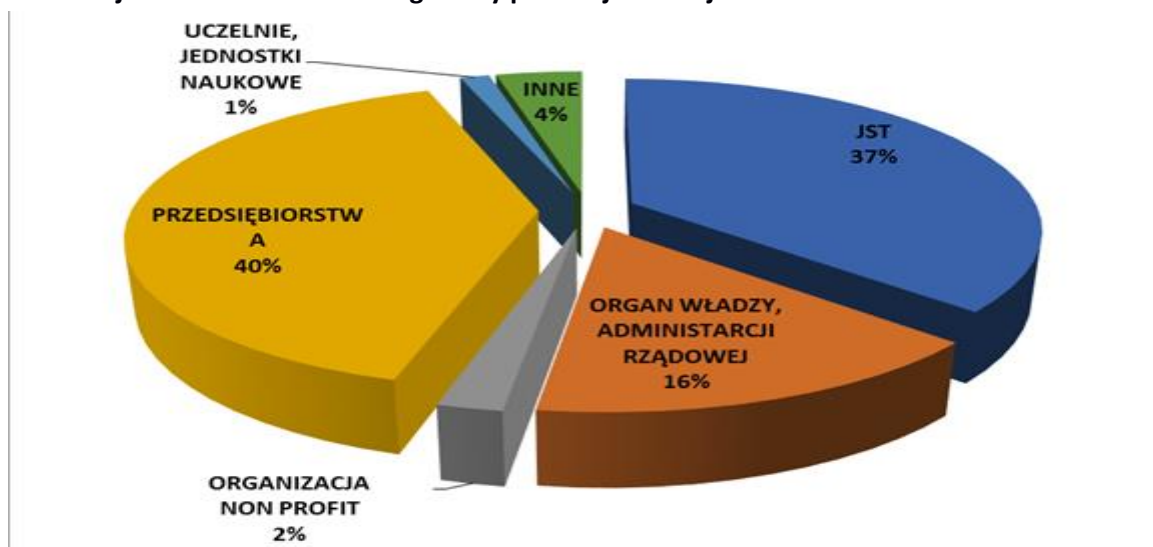
Wykres 3. Wartość uzyskanego dofinansowania UE projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 w województwie lubelskim w podziale na obszary tematyczne.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Polityki Spójności największy udział mają przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego (odpowiednio 40% i 37% wartości dofinansowania w ramach analizowanych Programów Operacyjnych). Kolejną grupę stanowią: organy władzy, administracji rządowej (16%), inne (4%), organizacje non profit (2%) oraz uczelnie i jednostki naukowe (1%).

Wykres 4. Wartość uzyskanego dofinansowania UE projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 w województwie lubelskim wg formy prawnej beneficjentów.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Szczególnym mechanizmem realizacji przedsięwzięć o priorytetowym znaczeniu dla województwa współfinansowanych z Polityki Spójności jest **Kontrakt Terytorialny**. Stanowi on deklarację współpracy pomiędzy stroną rządową i samorządem województwa obejmującej realizację właściwych programów operacyjnych na lata 2014-2020, służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz innych instrumentów, z których mogą być finansowane przedsięwzięcia priorytetowe przyczyniające się do osiągnięcia celów rozwoju kraju i regionu.

W *Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Lubelskiego* ujętych jest **47 przedsięwzięć** z czego 24 znajdują się liście przedsięwzięć podstawowych, a 23 na liście przedsięwzięć warunkowych, których realizacja uzależniona jest między innymi od dostępności środków finansowych. Monitoring postępów rzeczowych realizacji przedsięwzięć znajdujących się w *Kontrakcie* wykonywany jest w ramach **corocznych informacji** przygotowywanych przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju we współpracy z resortami oraz poszczególnymi województwami. Realizując przepisy ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dotyczące sprawozdawczości z realizacji kontraktów terytorialnych, Zarząd Województwa Lubelskiego odrębnie przedłoży Sejmikowi WL kompleksową informację **do 30 lipca bieżącego roku**.

6.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego⁴¹

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*. Zadania te realizuje poprzez powierzenie ich wykonania Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (ZRPO), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości (LAWP) itd.

Budżet RPO 2014-2020 wynosi 2,23 mld euro. Dzięki tym środkom w ramach dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego wsparcie otrzymują kluczowe dla rozwoju województwa lubelskiego obszary: przedsiębiorczość, badania i innowacje, energetyka odnawialna, środowisko, rynek pracy, edukacja, pomoc społeczna, transport, kultura, ochrona zdrowia, cyfryzacja.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2020 roku) jest 58 806 projektów zrealizowanych bądź będących w realizacji o łącznej wartości 182,9 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 123,9 mld zł.

NA koniec 2020 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego rozpoczęto realizację 6 974 projektów o łącznej wartości 13,8 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie ponad 9,3 mld zł. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku, z Regionalnych Programów Operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 58,8 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 1 pozycję w kraju z liczbą 6,9 tys. projektów. Natomiast 4 lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła ponad 9,3 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast ponad 7%.

Wartość dofinansowania UE z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju 3,2 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 4,4 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 2 pozycji w Polsce, za województwem warmińsko-mazurskim.

Średnia wartość projektu z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 dla Polski (wg stanu na 31.12.2020 r.) wyniosła 3,1 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 1,9 mln zł, co uplasowało region na 15 miejscu (niższe wartości odnotowało województwo świętokrzyskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło również 15 pozycję z kwotą 1,3 mln zł, przy czym średnia dla Polski wyniosła 2,1 mln zł.

Szczegółowe informacje dotyczące *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* w podziale na osie priorytetowe i działania zawarte zostały w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 35).

⁴¹ Szczegółowe informacje znajdują się w dokumentach sprawozdawczych z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, które są dostępne na stronie internetowej Programu <https://rpo.lubelskie.pl/>

Tabela 35. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (stan na 31.12.2020 r.)

Oś Priorytetowa	Działanie RPO	Alokacja (PLN) (wkład UE z rezerwą wykonania) stan na 31.12.2020 r.	Liczba uruchomionych naborów		Wnioski złożone w trybie pozakonkursowym				Wnioski złożone w trybie konkursowym				Liczba podpisanych umów		Wartość całkowita projektów		Wartość dofinansowania				Poziom wykorzystania alokacji %		Realizacja wskaźników programowych narastająco (ujęcie w ramach Osi Priorytetowej)	
			2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu	Liczba wniosków		wartość dofinansowania UE		Liczba wniosków		wartość dofinansowania UE		2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu	Wartość krajowych środków publicznych (budżet państwa, Fundusz Pracy)		Wartość dofinansowania UE		2020 r. (20/3)	narastająco od początku wdrażania programu (21/3)				
					2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu	2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu	2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu	2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu			2020 r.	narastająco od początku wdrażania programu								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Oś 1 Badania i innowacje	1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa*	20 237 952,56	0	3	0	0	0,00	0,00	0	6	0,00	45 858 994,80	1	3	15 424 581,30	33 665 879,94	0,00	0,00	9 651 895,00	19 933 172,85	47,69%	98,49%	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R (szt.) = 1;	
	1.2 Badania celowe	148 069 689,49	2	8	0	0	0,00	0,00	21	230	40 826 144,45	364 785 792,25	23	79	71 035 955,28	206 118 874,11	0,00	0,00	47 527 737,31	133 281 492,23	32,10%	90,01%	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (CI25) = 15;	
	1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	98 242 995,91	0	3	0	0	0,00	0,00	0	178	0,00	260 051 892,28	0	79	0,00	201 531 604,13	0,00	0,00	0,00	97 036 222,06	0,00%	98,77%	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI27) (EUR) = 254 601,65;	
	1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	2 220 063,50	0	1	0	0	0,00	0,00	0	16	0,00	12 810 238,76	0	2	0,00	1 572 178,95	0,00	0,00	0,00	1 185 359,88	0,00%	53,39%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) (szt.) = 128;	
	1.5 Bon na innowacje	3 594 634,88	0	4	0	0	0,00	0,00	0	62	0,00	7 769 360,50	0	23	0,00	4 811 663,40	0,00	0,00	0,00	3 255 094,00	0,00%	90,55%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2) (szt.) = 128;	
			272 365 336,33	2	19	0	0	0,00	0,00	21	492	40 826 144,45	691 276 278,59	24	186	86 460 536,58	447 700 200,53	0,00	0,00	57 179 632,31	254 691 341,02	20,99%	93,51%	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6) (EUR) = 18 477 081,23;
Oś 2 Cyfrowe Lubelskie	2.1 Cyfrowe Lubelskie	345 006 811,19	1	6	1	4	5 861 174,44	171 716 313,36	0	65	0,00	237 500 724,17	1	51	6 895 499,34	400 290 107,06	0,00	15 449 603,02	5 861 174,41	332 850 315,44	1,70%	96,48%	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26) (szt.) = 84.	
	2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	3 764 676,32	0	1	0	1	0,00	3 616 716,19	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	4 493 346,98	0,00	0,00	0,00	3 616 716,19	0,00%	96,07%	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja (szt.) = 248;	
			348 771 487,51	1	7	1	5 861 174,44	175 333 029,55	0	65	0,00	237 500 724,17	1	52	6 895 499,34	404 783 454,04	0,00	15 449 603,02	5 861 174,41	336 467 031,63	1,68%	96,47%	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.) = 109.	
Oś 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.1 Tereny inwestycyjne*	30 396 901,69	0	4	0	1	0,00	27 316 914,56	0	3	0,00	3 406 246,47	0	3	0,00	35 636 412,54	0,00	116 370,57	0,00	24 490 867,56	0,00%	80,57%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) (szt.) = 3 595;	
	3.2 Instrumenty kapitałowe	49 976 400,79	0	1	0	1	0,00	49 803 050,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	58 591 823,53	0,00	5 859 182,35	0,00	49 803 050,00	0,00%	99,65%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2) (szt.) = 995;	
	3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe*	900 689,83	0	2	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	1 997 310,00	0	1	0,00	1 756 809,00	0,00	0,00	0,00	999 810,00	0,00%	111,00%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (CI3) = 958;	
	3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	6 380 433,02	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	12 292 291,83	2	10	861 966,47	7 452 792,69	0,00	0,00	658 441,57	5 949 376,07	10,32%	93,24%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4) (szt.) = 1 656;	
	3.5 Bon na doradztwo	12 034 839,19	0	1	0	0	0,00	0,00	0	101	0,00	13 811 130,25	79	79	16 872 261,33	16 872 261,33	0,00	0,00	11 006 399,49	11 006 399,49	91,45%	91,45%	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI7) (EUR) = 24 978 598,16;	
	3.6 Marketing gospodarczy	63 258 119,20	0	1	0	1	0,00	42 420 100,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0	1	0,00	74 145 596,06	0,00	0,00	0,00	63 023 756,65	0,00%	99,63%	Wzrost zatrudnienia we wspartych przedsiębiorstwach (CI8) (EPC) = 423,25;
	3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	1 091 542 487,86	2	7	0	1	0,00	294 169 293,55	16 056	16 859	807 685 705,18	1 858 030 422,05	2 775	3 120	446 758 236,61	1 785 227 988,36	0,00	34 608 152,18	275 893 113,73	1 062 775 064,42	25,28%	97,36%	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych na rynku (CI28) (szt.) = 229;	
	3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI29) (szt.) = 618;
	3.9 Udział w targach i misjach	2 856 880,05	0	1	0	0	0,00	0,00	0	39	0,00	4 018 973,55	2	27	281 311,63	4 712 293,06	0,00	0,00	212 604,28	2 839 252,93	7,44%	99,38%	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (ha) = 33,44;	
	3.10 Wzrost konkurencyjności dla ZIT miast subregionalnych	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług (szt.) = 0;
Oś 4 Energia przyjazna środowisku	4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	768 167 325,97	0	2	0	0	0,00	0,00	0	523	0,00	1 395 124 961,77	97	293	405 126 016,23	1 115 108 153,48	0,00	0,00	217 526 362,96	764 429 800,42	28,32%	99,51%	Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki w wyniku otrzymanego wsparcia (szt.) = 1;	

	4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	220 484 520,75	1	2	0	0	0,00	0,00	548	852	222 659 267,22	419 544 413,72	182	383	189 112 411,74	429 678 116,91	0,00	0,00	85 152 523,58	190 664 121,47	38,62%	86,48%	= 333,89; Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1)(szt.) = 195; Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) (tony ekwiwalentu CO2) = 138 730,71.	
		988 651 846,72	1	4	0	0	0,00	0,00	548	1 375	222 659 267,22	1 814 669 375,49	279	676	594 238 427,97	1 544 786 270,39	0,00	0,00	302 678 886,54	955 093 921,89	30,62%	96,61%		
Oś 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	159 655 354,50	0	3	0	0	0,00	0,00	0	447	0,00	265 094 709,47	100	276	80 873 004,41	336 032 131,29	0,00	0,00	37 616 430,45	156 317 449,42	23,56%	97,91%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) (szt.) = 127; Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok) = 3 106,49; Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (CI30) (MW) = 22,16; Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) (tony ekwiwalentu CO2) = 32 773,53; Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) = 313; Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok) = 137 933,32; Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32) (kWh/rok) = 44 095 203,61; Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI31) (szt.) = 1304; Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.) = 31; Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (osoby) = 2 709; Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.) = 10; Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.) = 2; Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych (szt.) = 22 315.	
	5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	451 055 074,23	0	3	0	0	0,00	0,00	0	362	0,00	644 608 694,45	2	255	17 451 650,64	782 742 138,35	0,00	4 554 176,55	11 083 593,52	448 509 199,40	2,46%	99,44%		
	5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	76 789 850,50	0	3	0	0	0,00	0,00	0	79	0,00	105 906 337,41	0	55	0,00	143 440 045,10	0,00	786 445,28	0,00	76 572 184,64	0,00%	99,72%		
	5.4 Transport niskoemisyjny	53 242 661,14	0	4	0	4	0,00	46 471 485,22	0	0	0,00	0,00	0	4	0,00	87 665 423,62	0,00	0,00	0,00	53 078 219,38	0,00%	99,69%		
	5.5 Promocja niskoemisyjności	128 774 216,18	0	3	0	1	0,00	918 303,59	0	123	0,00	170 958 579,10	66	94	117 226 849,25	193 083 481,74	703 921,14	1 124 961,52	79 566 564,98	128 115 406,89	61,79%	99,49%		
	5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	343 088 652,38	0	4	0	4	0,00	306 373 178,04	0	0	0,00	0,00	1	3	298 405 565,62	498 967 640,46	0,00	0,00	173 687 647,65	326 128 493,21	50,62%	95,06%		
	5.7 Transport niskoemisyjny dla ZIT miast subregionalnych	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-		-
	5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-		-
	5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-		-
		1 212 605 808,94	0	20	0	9	0,00	353 762 966,85	0	1 011	0,00	1 186 568 320,43	169	687	513 957 069,92	2 041 930 860,56	703 921,14	6 465 583,35	301 954 236,60	1 188 720 952,94	24,90%	98,03%		
Oś 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	17 873 899,96	0	1	0	1	0,00	19 176 732,24	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	32 626 531,76	0,00	0,00	0,00	18 574 529,06	0,00%	103,92%	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.) = 43; Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów (szt.) = 4; Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (CI17) = 0; Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów (osoby) = 10 935; Masa wycofaných z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest (Mg) = 48 420,17; Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (km) = 181,63; Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km) = 211,76; Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (CI19)(RLM) = 12 918; Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM) = 25 832; Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (CI18)(osoby) = 54 564; Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby) = 150 860.	
	6.2 Mała retencja*	0,00	0	1	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	290 662,72	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-		
	6.3 Gospodarka odpadami	128 541 540,64	0	3	0	2	0,00	104 811 127,64	0	10	0,00	11 990 216,45	0	8	0,00	204 316 743,35	0,00	0,00	0,00	126 873 151,72	0,00%	98,70%		
	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	287 272 513,42	0	3	0	0	0,00	0,00	0	202	0,00	465 808 416,83	0	136	0,00	491 407 865,44	0,00	0,00	0,00	282 419 286,14	0,00%	98,31%		
		433 687 954,02	0	8	0	3	0,00	123 987 859,88	0	213	0,00	478 089 296,00	0	145	0,00	728 351 140,55	0,00	0,00	0,00	427 866 966,92	0,00%	98,66%		
Oś 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne*	227 318 090,39	0	11	0	5	0,00	52 999 930,55	0	234	0,00	437 161 611,83	44	112	91 544 605,47	361 239 240,46	4 695 527,01	7 259 410,30	58 670 795,23	225 676 164,54	25,81%	99,28%	Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem (szt.) = 58; Liczba wspartych obiektów w miesiącach dziedzictwa naturalnego (szt.) = 24; Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miesiącach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (odwiedziny/rok) (CI9) = 72 309; Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody (szt.) = 1; Długość wspartej infrastruktury rowerowej (km) = 107,62; Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (CI23) (ha) = 0.	
	7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	20 144 249,46	0	2	0	1	0,00	9 989 700,00	0	2	0,00	1 373 825,94	0	2	0,00	33 033 780,89	0,00	0,00	0,00	20 069 229,25	0,00%	99,63%		
	7.3 Turystyka przyrodnicza	34 120 474,55	0	2	0	1	0,00	12 524 784,00	0	15	0,00	29 716 750,20	0	12	0,00	47 086 983,42	0,00	0,00	0,00	33 879 610,91	0,00%	99,29%		
	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	43 536 859,37	0	2	0	2	0,00	33 415 024,88	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	71 033 572,09	0,00	0,00	0,00	43 076 828,60	0,00%	98,94%		
		325 119 673,77	0	17	0	9	0,00	108 929 439,43	0	251	0,00	468 252 187,97	44	128	91 544 605,47	512 393 576,86	4 695 527,01	7 259 410,30	58 670 795,23	322 701 833,30	18,05%	99,26%		
Oś 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	8.1 Regionalny układ transportowy	850 037 091,92	1	5	1	10	95 095 472,57	824 657 842,06	0	0	0,00	0,00	2	10	276 081 414,36	1 015 499 460,18	0,00	8 611 943,24	139 500 318,16	736 641 531,78	16,41%	86,66%	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI14)(km) = 335,32; Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.) = 910; Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI12)(km) = 0;	
	8.2 Lokalny układ transportowy	117 022 470,01	0	1	0	1	0,00	119 999 999,99	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	222 280 349,34	0,00	0,00	0,00	119 485 146,92	0,00%	102,10%		
	8.3 Transport kolejowy	206 941	1	3	1	3	75 184	285 378	0	0	0,00	0,00	1	2	110	275 843	0,00	0,00	75 181	205 510	36,33%	99,31%		

		444,16					824,11	020,58							610 881,58	881,58			479,87	816,38			Liczba zakupionych pojazdów kolejowych (szt.) = 0.
	8.4 Transport dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	16 849 667,61	0	1	0	1	0,00	16 802 400,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	24 601 995,95	0,00	0,00	0,00	16 802 400,00	0,00%	99,72%	
		1 190 850 673,70	2	10	2	15	170 280 296,68	1 246 838 262,63	0	0	0,00	0,00	3	14	386 692 295,94	1 538 225 687,05	0,00	8 611 943,24	214 681 798,03	1 078 439 895,08	18,03%	90,56%	
Oś 9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	101 060 335,34	0	4	0	0	0,00	0,00	0	578	0,00	616 650 816,28	16	100	14 941 334,67	123 307 285,22	1 494 130,35	12 271 294,54	12 700 134,42	104 811 192,24	12,57%	103,71%	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: O = 32 565, M = 14 165, K = 18 400;Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: O = 18 143, M = 7 772, K = 10 371;Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: O = 900, M = 332, K = 568;Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: O = 3 459, M = 1 482, K = 1 977;Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 14 106;Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 38 253;Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie: O = 1 854;Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 538;Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19: O = 18 199;Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 (EUR) = 18 764 189,63;Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 5 965;Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 28;Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej: O = 91;Liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 1;Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3: O = 1 811;Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie: O = 2 349;Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie: O = 934;Liczba osób pozostających bez pracy opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie: O = 1 397.
	9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	419 972 772,72	1	6	21	126	82 426 188,14	256 694 420,30	0	0	0,00	0,00	21	126	216 431 531,65	415 306 839,55	32 464 729,92	62 296 026,46	183 966 801,73	353 010 813,09	43,80%	84,06%	
	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	378 033 481,89	0	3	0	1	0,00	15 703 118,20	0	394	0,00	1 156 603 898,05	1	119	4 525 365,00	410 564 111,04	452 536,51	41 027 104,72	3 846 560,24	348 979 493,86	1,02%	92,31%	
	9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	133 254 344,81	0	4	0	0	0,00	0,00	0	237	0,00	331 950 459,87	25	92	55 866 514,71	154 492 094,02	2 666 614,48	11 584 285,44	47 482 096,80	131 313 838,29	35,63%	98,54%	
	9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	
	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10 271 067,96	0	2	0	0	0,00	0,00	0	29	0,00	90 736 829,93	0	3	0,00	12 051 011,92	0,00	1 205 101,20	0,00	10 243 360,12	0,00%	99,73%	
	9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	6 356 178,44	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	21 684 365,38	0	7	0,00	5 979 277,55	0,00	491 186,49	0,00	5 082 385,90	0,00%	79,96%	
		1 048 948 181,18	1	20	21	127	82 426 188,14	272 397 538,50	0	1 257	0,00	2 217 626 369,51	63	447	291 764 746,03	1 121 700 619,30	37 078 011,26	128 874 998,85	247 995 593,19	953 441 083,50	23,64%	90,89%	
Oś 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	70 059 631,32	0	3	0	0	0,00	0,00	0	45	0,00	614 092 436,34	0	6	0,00	84 580 243,00	0,00	0,00	0,00	71 883 835,30	0,00%	102,60%	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie: O = 11 771, M = 5 478, K = 6 293;
	10.2 Programy typu outplacement	61 153 749,82	0	3	0	1	0,00	2 303 932,40	0	157	0,00	165 698 363,17	1	57	1 034 176,00	75 937 317,56	103 417,60	7 578 457,47	879 049,60	64 546 719,66	1,44%	105,55%	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 2 314,
	10.3 Programy polityki zdrowotnej	31 465 301,14	0	6	0	0	0,00	0,00	0	62	0,00	51 342 131,88	0	36	0,00	37 919 685,39	0,00	2 730 107,61	0,00	31 898 086,74	0,00%	101,38%	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 5 863;
	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	26 051 296,92	0	1	0	0	0,00	0,00	0	43	0,00	58 563 573,50	4	24	4 773 124,73	30 121 429,81	477 311,29	3 009 095,01	4 057 156,00	25 603 215,26	15,57%	98,28%	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie: O = 3 902;
			188 729 979,20	0	13	0	1	0,00	2 303 932,40	0	307	0,00	889 696 504,89	5	123	5 807 300,73	228 558 675,76	580 728,89	13 317 660,09	4 936 205,60	193 931 856,96	2,62%	102,76%
Oś 11 Włączenie społeczne	11.1 Aktywne włączenie	332 041 454,52	1	13	0	0	0,00	0,00	79	743	70 932 338,78	828 894 141,93	13	291	9 724 793,30	383 384 468,80	0,00	27 075 669,06	8 260 148,44	325 854 411,07	2,49%	98,14%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: O = 18 028;
	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	275 752 525,70	4	15	3	3	18 113 763,95	18 113 763,95	149	429	236 986 613,18	596 067 905,51	3	152	26 310 310,54	269 063 431,06	2 703 443,48	21 913 018,57	22 363 763,95	228 693 329,86	8,11%	82,93%	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: O = 16 651, M = 6 343, K = 10 308;
	11.3 Ekonomia społeczna	55 051 024,83	1	6	0	2	0,00	3 011 414,80	0	21	0,00	117 608 807,06	0	10	0,00	59 734 794,25	0,00	5 634 855,59	0,00	50 774 575,07	0,00%	92,23%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: O = 15 470;
	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	12 535 522,16	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	19 799 788,50	0	9	0,00	14 088 191,22	0,00	1 363 860,06	0,00	11 974 962,51	0,00%	95,53%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie: O = 12 254;
	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich: O = 18 555, M = 7 685, K = 10 870;
																							Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID - 19: O = 3;
																							Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 (EUR): 16 014,51;
																							Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem: O = 845;
																							Liczba osób pozostających bez zatrudnienia, zagrożonych

	11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: O = 1 000.
		675 380 527,20	6	35	3	5	18 113 763,95	21 125 178,75	228	1 212	307 918 951,96	1 562 370 643,00	16	462	36 035 103,84	726 270 885,33	2 703 443,48	55 987 403,28	30 623 912,39	617 297 278,51	4,53%	91,40%		
Oś 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.1 Edukacja przedszkolna	72 568 097,99	1	4	0	0	0,00	0,00	80	255	92 095 263,04	207 983 326,66	0	85	0,00	62 559 063,92	0,00	0,00	0,00	53 141 160,35	0,00%	73,23%	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej: O = 4 411;	
	12.2 Kształcenie ogólne	116 913 561,50	2	8	1	5	1 909 937,25	9 676 897,25	0	375	0,00	243 348 075,59	1	163	2 246 985,00	129 384 318,14	224 698,50	10 390 857,72	1 909 937,25	109 973 613,00	1,63%	94,06%	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie: O = 2 443;	
	12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	26 682 259,05	0	1	0	0	0,00	0,00	0	321	0,00	178 055 562,24	0	52	0,00	32 640 231,33	0,00	1 591 036,16	0,00	27 722 727,66	0,00%	103,90%	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: O = 49 455;	
	12.4 Kształcenie zawodowe	267 985 876,36	1	10	0	2	0,00	6 457 534,99	0	265	0,00	434 266 440,08	37	150	107 911 236,72	308 405 730,43	4 851 503,90	14 330 117,02	91 724 551,03	262 137 188,66	34,23%	97,82%	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie: O = 6 026;	
	12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	1 559 393,78	0	1	0	0	0,00	0,00	0	8	0,00	6 511 485,37	0	2	0,00	1 781 313,55	0,00	0,00	0,00	1 514 116,52	0,00%	97,10%	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych: O = 373;	
	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	12 029 020,96	0	1	0	0	0,00	0,00	0	18	0,00	24 803 890,12	0	12	0,00	14 206 939,29	0,00	1 065 756,01	0,00	12 021 276,03	0,00%	99,94%	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie: O = 356;	
	12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie: O = 4 877;
			497 738 209,63	4	25	1	7	1 909 937,25	16 134 432,24	80	1 242	92 095 263,04	1 094 968 780,06	38	464	110 158 221,72	548 977 596,66	5 076 202,40	27 377 766,91	93 634 488,28	466 510 082,22	18,81%	93,73%	Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19: O = 2;
Oś 13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	382 034 298,21	0	6	0	3	0,00	157 980 087,10	0	113	0,00	104 155 282,81	0	82	0,00	476 450 649,52	0,00	41 923 537,96	0,00	360 128 760,07	0,00%	94,27%	Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 (CV12) (EUR) = 6 405 473,32;	
	13.2 Infrastruktura usług społecznych	76 973 950,83	0	2	0	0	0,00	0,00	0	51	0,00	125 011 025,05	0	29	0,00	130 997 718,55	0,00	1 431 196,26	0,00	77 021 617,01	0,00%	100,06%	Liczba wspartych podmiotów leczniczych w związku z pandemią COVID-19 (CV13) (szt.) = 0;	
	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	296 094 775,76	5	10	5	8	65 977 121,50	116 121 743,41	0	49	0,00	265 764 387,67	7	39	149 742 446,86	497 983 518,46	8 538 132,60	30 968 044,40	96 908 100,30	294 048 413,53	32,73%	99,31%	Liczba zakupionych respiratorów w celu wsparcia leczenia COVID-19 (CV7) (szt.) = 38;	
	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	141 740 479,89	0	1	0	0	0,00	0,00	0	87	0,00	243 178 863,19	0	55	0,00	230 061 784,68	0,00	13 273 386,16	0,00	140 651 935,49	0,00%	99,23%	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (szt.) = 36;	
	13.5 Infrastruktura przedszkolna	20 392 569,17	0	1	0	0	0,00	0,00	0	52	0,00	28 152 513,82	0	34	0,00	52 922 020,75	0,00	0,00	0,00	20 367 567,82	0,00%	99,88%	Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie (CI35) (osoby) = 34 941;	
	13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	62 074 381,84	0	2	0	1	0,00	4 489 343,85	0	25	0,00	61 770 292,95	0	23	0,00	94 824 772,25	0,00	0,00	0,00	61 726 219,72	0,00%	99,44%	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.) = 70;	
	13.7 Infrastruktura szkolna	21 263 465,55	0	1	0	0	0,00	0,00	0	38	0,00	34 065 202,13	0	22	0,00	36 301 387,67	0,00	0,00	0,00	21 244 810,32	0,00%	99,91%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) (szt.) = 1;	
	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	70 916 414,27	0	2	0	2	0,00	70 234 029,39	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	114 637 371,83	0,00	9 963 584,92	0,00	71 369 919,01	0,00%	100,64%	Publiczne lub komercyjne budynki wybudowane bądź zmodernizowane na terenach miejskich (CI39) (m2) = 7 881,89;	
		1 071 490 335,53	5	25	5	14	65 977 121,50	348 825 203,75	0	415	0,00	862 097 567,62	7	286	149 742 446,86	1 634 179 223,71	8 538 132,60	97 559 749,70	96 908 100,30	1 046 559 242,97	9,04%	97,67%	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej (szt.) = 81;	
Oś 14 Pomoc techniczna	14.1 Pomoc techniczna	373 195 291,86	1	7	8	62	62 525 345,17	301 440 370,30	0	0	0,00	0,00	9	62	64 922 352,49	339 050 440,44	0,00	0,00	55 183 999,62	288 192 874,25	14,79%	77,22%	Liczba etat miesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej (szt.) = 29 980,38;	

	373 195 291,86	1	7	8	62	62 525 345,17	301 440 370,30	0	0	0,00	0,00	9	62	64 922 352,49	339 050 440,44	0,00	0,00	55 183 999,62	288 192 874,25	14,79%	77,22%	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji (os.) = 3 322; Liczba przeprowadzonych ewaluacji (szt.) = 4; Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów (szt.) = 90; Liczba projektów objętych wsparciem (szt.) = 0; Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów (szt.) = 10 308; Liczba działań informacyjna - promocyjnych o szerokim zasięgu (szt.) = 4; Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego (szt.) = 2 936 932.
Ogółem RPO WL 2014 -2020	9 884 882 057,22	25	228	41	261	407 093 827,13	3 384 787 572,39	16 933	24 863	1 471 185 331,85	13 396 672 421,88	3 516	6 974	2 802 992 382,93	13 801 304 607,75	59 375 966,78	401 487 823,84	1 758 079 381,57	9 350 801 938,31	17,79%	94,60%	

*Od początku realizacji Programu ogłoszono 230 naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym i pozakonkursowym o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 12 591 432 504,49 PLN. Unieważniono 7 naborów wniosków o dofinansowanie o wartości dofinansowania z UE wynoszącej 221 892 651,17 PLN (w ramach Działania 1.1, 3.1, 3.3, 3.7, 6.2, 7.1 i 12.4).

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DZRPO UMWL, 2021 r.

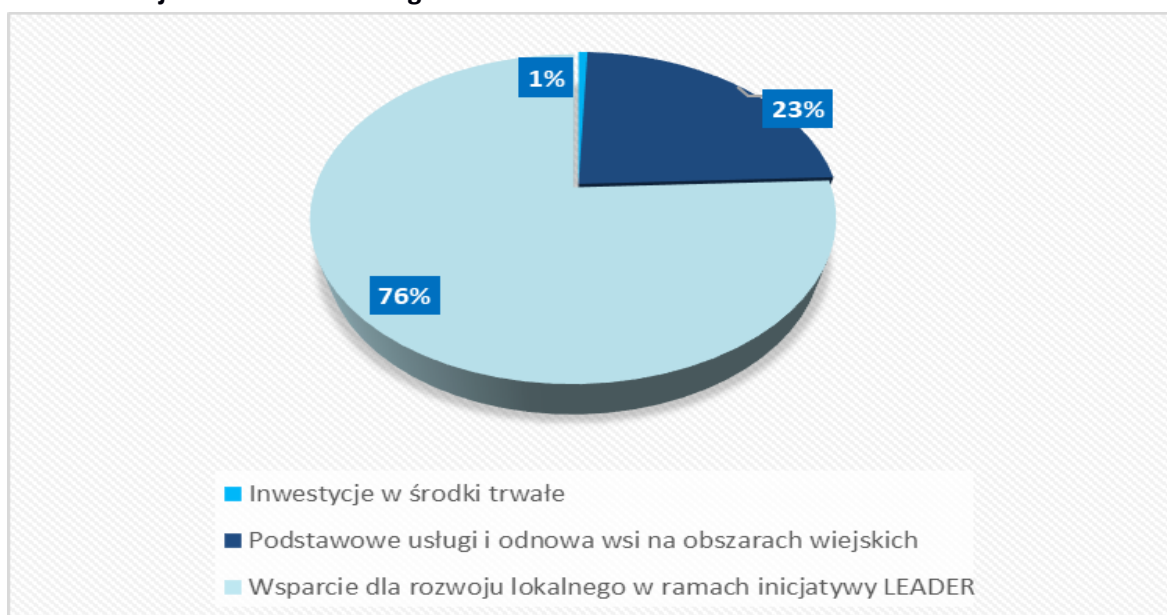
6.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji wdrażającej w odniesieniu do PROW. *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wdrażany jest przez Samorządy Województw w ramach tzw. zadań delegowanych jedynie w pewnym zakresie (około 13% budżetu programu) z przeznaczeniem na rozwój infrastruktury technicznej, przedsiębiorczości i kapitału społecznego. Zdecydowana większość środków znajduje się w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z przeznaczeniem na szeroko rozumiany rozwój rolnictwa, poprawę środowiska i klimatu.

W województwie lubelskim w ramach *PROW 2014-2020* wdrażane są następujące działania: scalanie gruntów, budowa i modernizacja dróg lokalnych, gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje pełniące funkcje kulturalne i kształtowanie przestrzeni publicznej, inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów oraz inicjatywa LEADER.

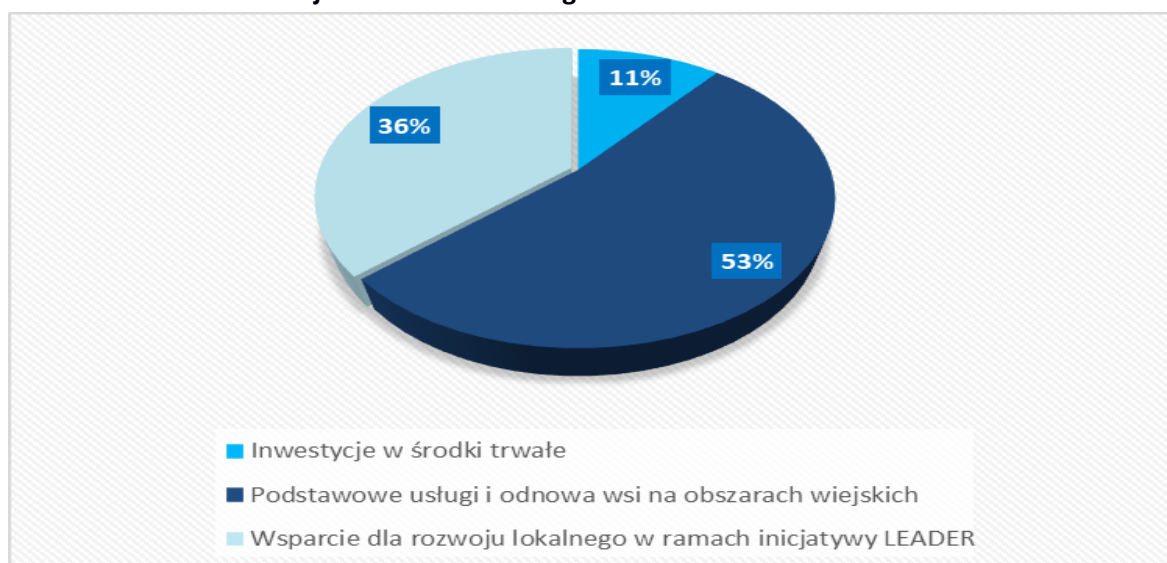
Od rozpoczęcia programu do końca 2020 r. złożono 3 970 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 1 360 329 930,60 zł, podpisano 1 662 umów na kwotę 637 368 571,73 zł oraz złożono 2 093 wniosków o płatność na kwotę 422 268 257,59 zł z czego zapłacone zostało 1 882 wniosków na kwotę 373 235 606,24 zł. Limit środków dla województwa wynosi 809 634 962 zł (przeliczony po kursie euro 4,5 oraz 4 w zależności od działania) i jego wykorzystanie wynosi ok. 78,72% względem podpisanych umów.

Wykres 5 Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2021 r.

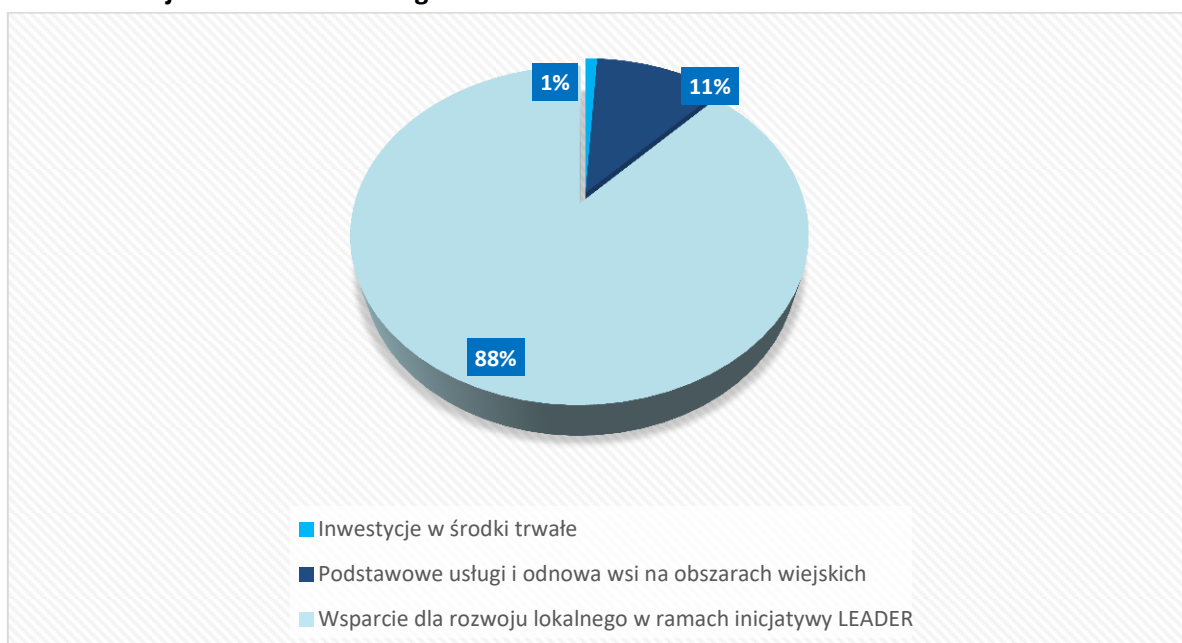
Wykres 6 Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

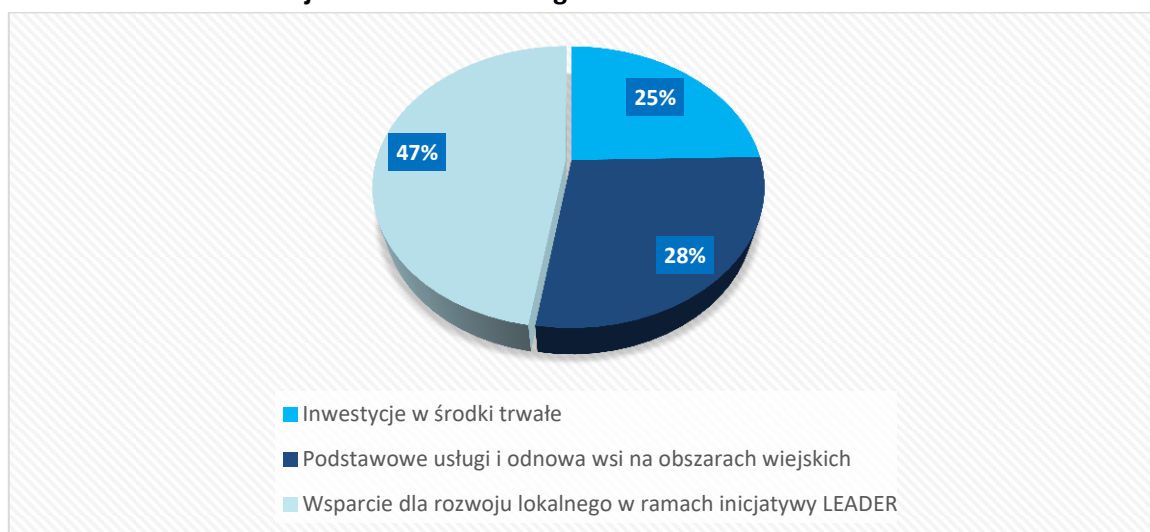
W roku 2020 złożono 530 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 149 224 786,62 zł, podpisano 277 umów na kwotę 35 324 253,54 zł oraz złożono 502 wniosków o płatność na kwotę 75 015 554,26 zł z czego zapłacono 547 wniosków na kwotę 79 156 416,60 zł. Wykorzystanie limitu względem podpisanych umów w 2020 r. wynosi 6,28%. Należy jednak pamiętać, iż dane jednoroczne nie dają całościowego obrazu wykorzystania środków przez Samorząd Województwa Lubelskiego a taka prezentacja danych wynika z obowiązku zaprezentowania danych w takim układzie (Tabela 36).

Wykres 7 Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2020

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

Wykres 8 Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2020

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL, 2021 r.

Na podstawie dotychczas przeprowadzonych naborów wniosków w zakresie działań delegowanych do Samorządu Województwa w ramach PROW 2014-2020 można stwierdzić, że popyt na środki programu znacząco przekracza podaż środków w ramach alokacji przyznanych dla województwa na poszczególne działania/poddziałania/zakresy operacji. Stąd wniosek, że rozwój obszarów wiejskich województwa lubelskiego, pomimo realizowanej już trzeciej perspektywy finansowej w ramach członkostwa Polski w UE, wymaga dalszego znaczącego doinwestowania. Ponadto, ze względu na wagę jaką odgrywają obszary wiejskie w województwie lubelskim, wydaje się zasadnym aby Samorząd Województwa posiadał w przyszłości większe kompetencje odnośnie wolumenu środków i kierowania ich strumienia na rozwój obszarów wiejskich.

Tabela 36. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020.

Działanie / poddziałanie		Typ operacji	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone i poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawców		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla województwa (mln zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
Kod	Nazwa		liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro 4,2 zł)																
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	Scalanie gruntów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,0	4	18,52	3	8,50	244,11	0,00%	3,48%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro 4,2 zł)																
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	0	0,00	6	4,63	0	0,00	1	0,46	17	11,65	7	6,79	137,22	3,37%	4,95%
		Gospodarka wodno-ściekowa	113	106,78	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	12,65	24	17,68	158,83	0,00%	11,13%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	37	11,14	27	7,17	17,50	0,00%	40,97%
		Kształtowanie przestrzeni publicznej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	3,16	12	2,97	7,09	0,00%	41,89%
		Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	4,29	11	8,21	17,19	0,00%	47,76%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER(euro-4zł)																
19.1	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2,84	0,00%	0,00%
19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	409	39,94	267	29,50	209	21,75	37	4,78	368	24,46	454	31,13	183,32	16,09%	16,98%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	8	2,49	4	1,18	0	0,00	1	0,45	3	0,33	14	0,51	3,32	35,54%	15,36%

19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	39	7,31	37	4,50	38,16	0,00%	11,79%
LEADER ogółem			417	42,43	271	30,68	209	21,75	38,00	5,23	410	32,10	505	36,14	227,64	13,48%	15,88%
Razem			530	149,21	277	35,31	209	21,75	39,00	5,69	502	93,51	589	87,46	809,58	4,36%	10,80%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

Tabela 37. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Kod	Nazwa	Działanie / poddziałanie	Typ operacji	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone i poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawców		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla województwa (mln zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
				liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)	liczba	kwota (mln zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro 4,2 zł)																	
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa		Scalanie gruntów	26	237,76	24	233,09	0	0,00	2	4,66	14	52,09	12	39,65	244,10	95,49%	16,24%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro 4,2 zł)																	
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii		Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	533	409,65	162	128,31	352	236,77	19	13,00	155	110,97	146	105,68	137,22	93,51%	77,02%
			Gospodarka wodno-ściekowa	291	295,95	65	71,78	99	90,44	2	2,29	105	68,77	102	65,20	158,83	45,19%	41,05%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenia i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury		Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	53	23,54	38	17,13	9	3,59	4	1,09	41	11,69	27	7,17	17,50	97,89%	40,97%
			Kształtowanie przestrzeni publicznej	36	11,90	18	6,13	14	4,39	2	0,68	17	4,39	12	2,97	7,09	86,46%	41,89%
			Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	26	22,24	18	16,38	1	0,99	3	1,59	16	13,06	16	12,87	17,19	95,29%	74,87%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER(euro-4zł)																	
19.1	Wsparcie przygotowawcze		Wsparcie przygotowawcze	23	28,38	23	2,83	0	0,00	0	0,00	46	2,83	46	2,83	2,83	100,00%	100,00%

19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	2 943	341,85	1 282	149,51	1216	136,95	201	24,29	1 579	124,06	1 694	122,16	183,32	81,56%	66,64%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	17	5,01	10	2,62	0	0,00	3	0,96	8	0,58	48	1,39	3,32	78,92%	41,87%
19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	22	9,54	22	9,54	0,00	0,00	0	0,00	112	33,78	117	31,49	38,16	25,00%	82,52%
LEADER ogółem			3 005	384,78	1 337	164,50	1 216	136,95	204	25	1 745	161,25	1 905	157,87	227,63	72,27%	69,35%
Razem			3 970	1 385,82	1 662	637,32	1 691	473,13	236	49	2 093	422,22	2 220	391,41	809,56	78,72%	48,35%

Źródło: Oprac. własne DSIr na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

6.3. Program Operacyjny Rybactwo i Morze

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do PO RYBY.

Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 oprócz rybołówstwa morskiego wspiera również rybołówstwo śródlądowe oraz akwakulturę i w niewielkim zakresie także przetwórstwo. *Program* zakłada realizację sześciu priorytetów:

- Priorytet I. Promowanie zrównoważonego, innowacyjnego i konkurencyjnego rybołówstwa;
- Priorytet II. Wspieranie zrównoważonej, innowacyjnej i konkurencyjnej akwakultury;
- Priorytet III. Wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa;
- Priorytet IV. Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich;
- Priorytet V. Wspieranie wprowadzania do obrotu i przetwarzania;
- Priorytet VI. Zintegrowana Polityka Morska.

Z wyżej wymienionych Priorytetów *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020*, Samorząd Województwa Lubelskiego, podobnie jak inne samorządy wojewódzkie, jest Instytucją Wdrażającą dla Priorytetu IV „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”.

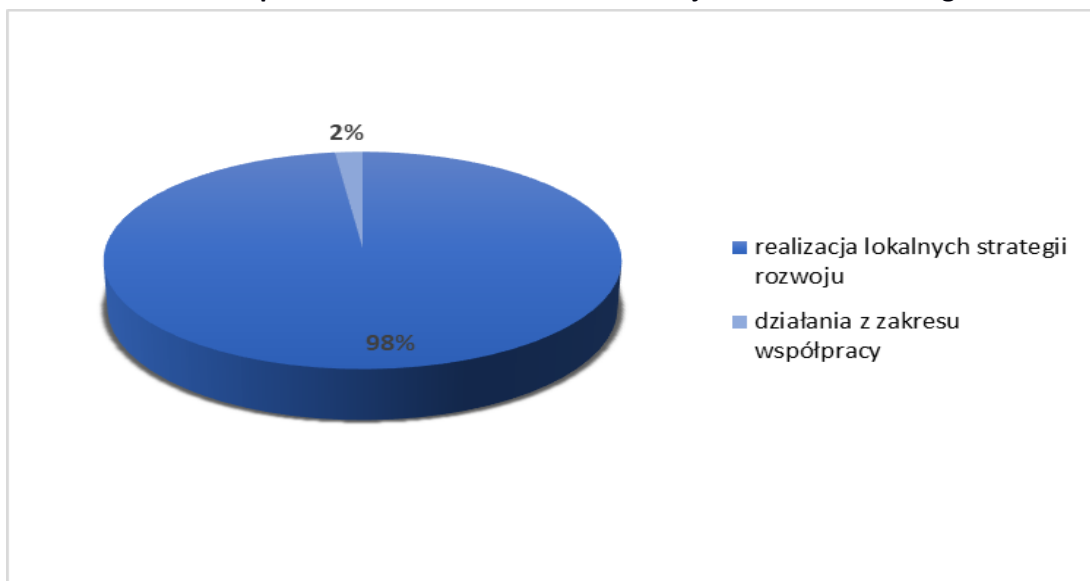
Osiągnięcie celów określonych dla Priorytetu IV wymaga zastosowania działań aktywizujących rynek pracy między innymi poprzez dywersyfikację zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa. Działania te polegają na stwarzaniu możliwości oraz zachęcaniu w szczególności młodych ludzi do przedsiębiorczości i zakładania działalności gospodarczej również w ramach dziedzin innych niż rybactwo. Wspieraniem objęte są również działania w zakresie marketingu i promocji, m.in. poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury. Korzystanie ze środków w ramach Priorytetu IV odbywa się za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego, gdzie rybactwo jest ważnym elementem lokalnej gospodarki.

W ramach Priorytetu IV *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020* Samorząd Województwa Lubelskiego wdraża następujące działania:

- Działanie 4.2 realizacja lokalnych strategii rozwoju
- Działanie 4.3 działania z zakresu współpracy

Od rozpoczęcia Programu do końca 2020 roku złożono **138 wniosków** na kwotę **23 727 058,92 zł**, z czego 135 dotyczyło Działania 4.2 Realizacja Lokalnych Strategii Rozwoju zaś 3 wnioski na kwotę 218 214,00 zł. dotyczyły Działania 4.3 działania z zakresu współpracy. Na dzień 31 grudnia 2020 r podpisano ogółem **93 umowy** na kwotę **15 967 681,20 zł**. z czego 90 umów z Działania 4.2 na kwotę 15 749 467,20 zł oraz 3 umowy w ramach Działania 4.3 na kwotę dofinansowania 218 214,00 zł. Na koniec roku 2020 złożono **60 wniosków o płatność** na kwotę **8 638 392,00 zł**. z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 57 wniosków na kwotę dofinansowania 8 215 033,00 zł.

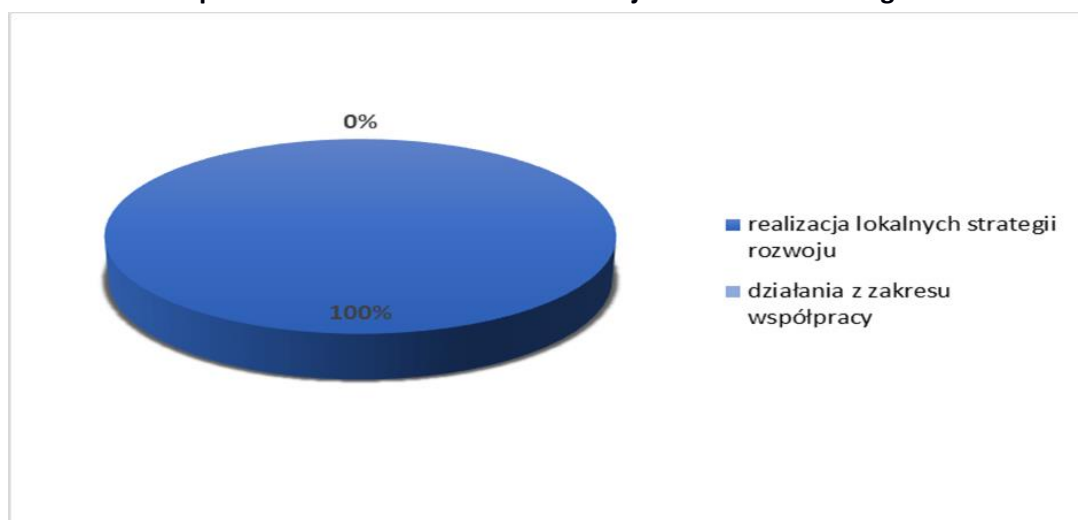
Wykres 9. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r

W roku 2020 złożono ogółem 35 wniosków na kwotę 4,71 mln zł. i wszystkie dotyczyły Działania 4.2. W roku 2020 zawarto 35 umów na kwotę dofinansowania 5,9 mln zł w ramach Działania 4.2 oraz złożono 14 wniosków o płatność na kwotę 1,4 mln zł (12 wnioski dotyczyły Działania 4.2 zaś dwa Działania 4.3) z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 18 wniosków na kwotę dofinansowania 3,3 mln zł. Wykorzystanie limitu dla Działania 4.2 względem podpisanych umów w roku 2020 wyniosło 29,41% dla Działania 4.3 od początku trwania perspektywy wykorzystanie limitu względem podpisanych umów wynosi 53,66% zaś w roku 2020 0,00% (Tabela 38).

Wykres 10. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w 2020 r.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

Tabela 38. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2020.

Złożone wnioski				Zawarte umowy/ wydane czynne				Wnioski odrzucone i poza limitem				Złożone wnioski o płatność				Zrealizowane płatności				Limit dla województwa (mln zł)		% wykorzystania a limitu względem podpisanych umów		% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności	
liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)		liczba		kwota (mln zł)							
2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020	2014-2020	2020
135	35	23,50	4,71	90	35	15,74	5,90	31	3	5,72	0,88	57	12	8,42	1,26	59	16	10,02	3,22	20,06	20,06	78,46	29,41	49,95	16,05
3	0	0,22	0,00	3	0	0,22	0,00	0	0	0,00	0,00	3	2	0,08	0,14	3	2	0,14	0,08	0,41	0,41	53,66	0,00	0,00	19,51
138	35	23,72	4,71	93	35	15,96	5,90	31	3	5,72	0,88	60	14	8,50	1,40	62	18	10,16	3,30	20,47	20,47	78,46	29,41	49,95	35,56

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL, 2021 r.

7. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego

W 2020 roku Samorząd Województwa Lubelskiego nie realizował budżetu obywatelskiego.

8. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań

Podstawą prowadzonych działań w zakresie funkcjonowania systemu kontroli zarządczej są *Zasady kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*, które stanowią załącznik do Zarządzenia Nr 97/2019 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie *Zasad kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*.

Istotnym elementem działalności Zarządu Województwa Lubelskiego jest kontrola sposobu realizacji celów i zadań powierzonych poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym UMWL (m.in. w ramach systemu funkcjonowania kontroli zarządczej). Zadania w tym zakresie realizowane są przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego (KA).

W ramach przeprowadzonych **4 kontroli wewnętrznych** z zakresu funkcjonowania systemu kontroli zarządczej zakresem kontroli objęto:

- **Wiarygodność sprawozdań, w tym zgodność informacji zawartych w półrocznych sprawozdaniach z 2020 r. z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej.**
- **Efektywność i skuteczność przepływu informacji.**
- **Proces zarządzania ryzykiem.**

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego w 2020 r. raz na pół roku zbierał informacje z dokonanych w komórkach organizacyjnych Urzędu przeglądów rejestrów ryzyk, jak również aktualizował rejestr ryzyk Urzędu do celów i zadań zaktualizowanego Zarządzeniem nr 73/2020 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 2 czerwca 2020 r. *Planu działalności Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie na rok 2020*. Półroczny monitoring ryzyka miał na celu określenie czy ryzyko uległo zmianie, sprawdzenie czy punktowa ocena ryzyka wymaga podjęcia dodatkowych działań zaradczych, oraz zapewnienie skuteczności wdrożonych dotychczas mechanizmów kontroli.

Oddział kontroli w 2020 r. przeprowadził:

- **41 kontroli własnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych** na podstawie uchwały Nr CIII/2182/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 24 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Planu kontroli własnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych Województwa Lubelskiego na rok 2020 (z późn. zm.),
- **2 kontrole własne w Urzędzie** na podstawie Planu kontroli własnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie na rok 2020, realizowanego przez

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego, zatwierdzonego przez Marszałka Województwa Lubelskiego w dniu 31 grudnia 2019 r.,

- **5 kontroli poza planami** (w tym 4 w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych oraz 1 w Urzędzie) na podstawie decyzji Marszałka Województwa Lubelskiego.

Ogółem Oddział Kontroli przeprowadził **48 kontroli**, ponadto brał udział w 1 kontroli prowadzonej w wojewódzkiej samorządowej jednostce organizacyjnej przez inną komórkę organizacyjną Urzędu.

Przeprowadzone kontrole:

- **kompleksowe** – obejmowały sprawy organizacyjne, kadrowe, gospodarkę finansową, zamówienia publiczne, prawidłowość gospodarowania mieniem oraz realizację zadań statutowych,
- **gospodarki finansowej** – obejmowały dochody/wydatki oraz przychody/koszty,
- **podmiotów leczniczych** – obejmowały gospodarowanie mieniem,
- **sprawdzające** – obejmowały realizację zaleceń pokontrolnych po kontrolach przeprowadzonych w latach 2018–2019,
- **wewnętrzne** – obejmowały realizację zadań wynikających z ustaw i przepisów wykonawczych oraz przepisów wewnętrznych.

Oddział Audytu Wewnętrznego w Departamencie Kontroli i Audytu Wewnętrznego w 2020 roku zrealizował:

- **8 zadań** zapewniających w komórkach organizacyjnych UMWL, które miały na celu dostarczenie Marszałkowi Województwa Lubelskiego niezależnej oraz obiektywnej oceny adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w komórce audytowanej;
- **8 czynności sprawdzających**, których celem było dokonanie oceny przez audytorów wewnętrznych sposobu wdrożenia i skuteczności zaleceń.

Zadania przeprowadzone w komórkach organizacyjnych UMWL w Lublinie dotyczyły poniższych obszarów:

1. realizacji zadań dotyczących Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym:
 - a. przeprowadzenie poświadczenia skuteczności systemu zarządzania i kontroli w odniesieniu do roku budżetowego 2020;
 - b. oceny postępowań o zamówienie publiczne;
 - c. oceny przeprowadzania kontroli na miejscu;
 - d. oceny procesu identyfikacji i zgłaszania do rejestracji nienależnie/nadmierne pobranych płatności w obszarze działań delegowanych.
2. poświadczenie skuteczności systemu zarządzania i kontroli oraz ocena realizacji zadań w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020;
3. realizacji procesu wydawania decyzji administracyjnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie;
4. prowadzenia spraw z zakresu hurtowego obrotu alkoholem;

5. realizacji procesu przyznawania stypendiów wspierających rozwój umiejętności mieszkańców województwa lubelskiego w zakresie sportu.

Audytorzy wewnętrzni po przeprowadzeniu zadań audytowych w ww. obszarach każdorazowo sporządzali sprawozdania. W 2020 roku na 8 zadań zapewniających zalecenia wydano w 5 zadaniach audytowych, których celem było wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości oraz słabości systemu kontroli zarządczej. Ocena sposobu wdrożenia oraz skuteczności wskazanych zaleceń będą przedmiotem czynności sprawdzających przeprowadzonych przez Oddział Audytu Wewnętrznego, po upływie deklarowanego przez audytowanych czasu na ich wdrożenie.

Oddział Kontroli RPO ds. EFS przeprowadził w 2020 r. łącznie 144 kontrole, w tym:

- **105 kontroli planowych,**
- **5 kontroli doraźnych,**
- **30 wizyt monitoringowych planowych,**
- **3 wizyty monitoringowe doraźne,**
- **1 kontrolę instrumentów finansowych.**

Kontrole w DKiAW dokonywane przez **Oddział Kontroli RPO ds. EFRR** w 2020 roku przeprowadzane były u Beneficjentów, z którymi zawarte zostały Umowy o dofinansowanie projektu. Kontrole przeprowadzane były na podstawie ww. Umów o dofinansowanie. Projekty do kontroli były wybierane na podstawie zapisów zawartych w Rocznym Planie Kontroli. Projekty skontrolowane w roku 2020 przez Oddział kontroli RPO ds. EFRR były wybierane na podstawie Roczno Planu Kontroli za rok obrachunkowy 2019/2020 oraz 2020/2021.

Kontrole miały charakter:

- Kontroli projektów w miejscu ich realizacji lub w siedzibie beneficjenta polegających m.in. na weryfikacji zgodności realizacji projektu z umową o dofinansowanie, faktycznego finansowego zaawansowania realizacji projektu ze stanem wykazany w dokumentach finansowych oraz w innych dokumentach przekazywanych do instytucji kontrolującej;
- Kontroli pzp (zamówień publicznych/ zamówień udzielanych przez podmioty które nie są zobowiązane do stosowania ustawy prawo zamówień publicznych), które mają na celu weryfikację czy postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych lub wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;
- Kontroli trwałości prowadzonych w okresie pięciu lat od daty dokonania płatności salda końcowego na rzecz Beneficjenta, służących sprawdzeniu, czy w odniesieniu do współfinansowanych projektów nie zaszła jedna z okoliczności, o których mowa w art. 71 rozporządzenia ogólnego 1303/2013;
- Kontroli doraźnych projektów podejmowanych w przypadku wystąpienia nieprawidłowości lub zaistnienia uzasadnionego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości, zaistnienia podejrzenia popełnienia przestępstwa przez Beneficjenta lub otrzymania skierowanych do DKiAW/OK RPO ds. EFRR skarg i informacji dotyczących realizacji projektu.

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego UMWL **Oddział Kontroli RPO ds. EFRR** w analizowanym roku przeprowadził ogółem **418 kontroli**, w tym:

- 117 kontroli własnych instytucji (na miejscu);
- 259 kontroli własnych instytucji na dokumentach z czego 210 stanowiły kontrole Prawa zamówień publicznych;
- 42 kontrole trwałości.

Spośród **418** kontroli 397 stanowiły kontrole planowe, 21 kontrole doraźne.

9. Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego

Prowadzenie efektywnej polityki rozwoju i koordynacja działań mających na celu wdrażania zapisów obowiązujących dokumentów strategicznych wiąże się z odpowiedzialnym i sprawnym podejmowaniem decyzji. W tym kontekście, w ramach prowadzonych procesów decyzyjnych na poziomie regionalnym, szczególne znaczenie ma intensywność i częstotliwość obrad organów wojewódzkich, a także ilość podjętych decyzji wyrażonych stosownymi uchwałami.

W 2020 r. Zarząd Województwa Lubelskiego:

- odbył **117 posiedzeń**,
- podjął **1 775 uchwał** w następującym zakresie:
 - gospodarowanie mieniem Samorządu Województwa Lubelskiego (**154 uchwał**);
 - wykonywanie Budżetu Województwa Lubelskiego (**74 uchwał**);
 - udzielanie pełnomocnictw i upoważnień do działania (**341 uchwał**);
 - wdrażanie Programów Operacyjnych w ramach funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 oraz na lata 2014-2020 (**266 uchwał**);
 - opiniowanie projektów wniosków dotyczących wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, włączenia nieruchomości do Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz projektów gminnych programów rewitalizacji (**121 uchwał**);
 - powoływanie i odwoływanie kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy (**104 uchwał**);
 - udzielanie zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie (**182 uchwały**);
 - wyróżnienia Medalem Pamiątkowym Województwa za szczególne zasługi dla województwa oraz nadawanie Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” (**21 uchwał**);
 - przyznawanie nagród w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury (**52 uchwał**);
 - udzielenie dotacji z Budżetu Województwa Lubelskiego na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego (**36 uchwał**);
 - konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami (**20 uchwał**);
 - badanie rocznych sprawozdań finansowych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych (**34 uchwał**);
 - przyznanie nagród rocznych dyrektorom wojewódzkich samorządowych jednostek kultury (**3 uchwał**);
 - przyznanie nagrody Marszałka Województwa Lubelskiego za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze nauczycielom zatrudnionym w jednostkach oświatowych prowadzonych przez Samorząd Województwa Lubelskiego (**2 uchwał**);
 - zawieranie z jednostkami samorządu terytorialnego porozumień w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych (**10 uchwał**);
 - pozostałe zagadnienia (**355 uchwał**);
- wydał **57 decyzji administracyjnych**;

- wydał **196 postanowień** (w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego);
- rozpatrzył **74 protesty**.

9.1. Podsumowanie

Najważniejsze wnioski dotyczące działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w 2020 roku:

1. W odniesieniu do wszystkich uchwał podjętych przez Sejmik Województwa Lubelskiego zostały podjęte działania wdrażające, w tym większość z nich została wykonana zaś pozostałe są w trakcie realizacji.
2. Rok 2020 był okresem intensywnych prac związanych z przygotowaniem dokumentów dotyczących nowego okresu programowania do roku 2030. Dotyczyły one przede wszystkim przygotowania lub aktualizacji dokumentów wyznaczających ramy dla planowanych działań, w tym:
 - opracowania nowej Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku (SRWL 2030),
 - uruchomienia prac i przygotowania wstępnego projektu Funduszy Europejskich dla Województwa Lubelskiego,
 - uruchomienia procesu przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji (TPST),
 - aktualizacji dokumentów sektorowych, w tym przede wszystkim:
 - Regionalnej Strategii Innowacji (RSI),
 - Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego,
 - Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego.
3. Ze względu na trwającą w 2020 roku sytuację kryzysową związaną z Covid-19, Zarząd Województwa Lubelskiego podjął szereg decyzji oraz działań, a także uczestniczył w realizacji wielu zadań i inicjatyw, w tym m.in. w zakresie:
 - a) przygotował propozycję województwa lubelskiego do Krajowego Planu Odbudowy (KPO) uwzględniającej reformy i projekty inwestycyjne mające służyć przywróceniu i wzrostowi potencjału gospodarki województwa oraz na rzecz zbudowania odporności na kryzys:
 - przygotowane propozycje do KPO dotyczą następujących obszarów tematycznych:
 - energia i środowisko,
 - transport,
 - gospodarka,
 - społeczeństwo,
 - infrastruktura,
 - cyfryzacja,
 - turystyka,

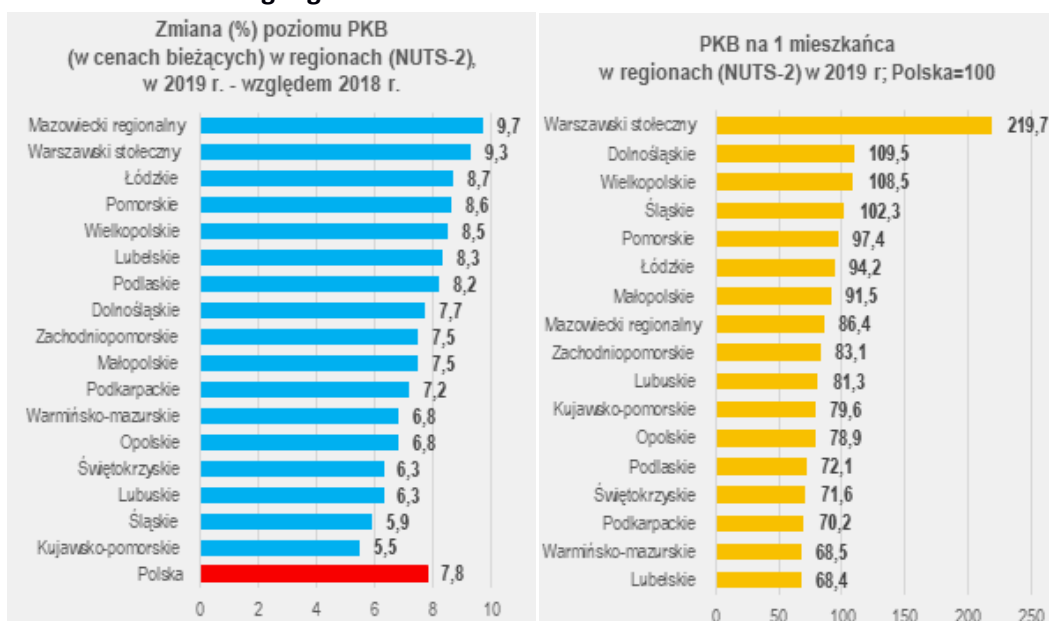
- ZWL przekazał i zarekomendował Rządowi RP do uwzględnienia w **Krajowym Planie Odbudowy (KPO) 36 projektów** parasolowych i indywidualnych spełniających kryteria brzegowe na łączną **wartość 20 744,4 mln zł**.
- b) w związku ze szczególnie trudną dla przedsiębiorców sytuacją ekonomiczną wywołaną skutkami **pandemii SARS-CoV-2. Rozwój przedsiębiorstw** jest podstawą poprawy warunków życia w regionie, dając mieszkańcom możliwość zarobkowania oraz zwiększając bazę dochodową województwa. Szczególnie istotne są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które są zdolne do bardziej elastycznego dostosowywania się do zmian zachodzących w ich otoczeniu. Problemem **jest brak wystarczającej ilości dużych przedsiębiorstw, zwłaszcza powiązanych z naturalną bazą surowcową regionu**. Samorząd Województwa Lubelskiego za pośrednictwem Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości w maju 2020 r. uruchomił program wsparcia dla przedsiębiorstw z terenu województwa lubelskiego w zakresie informacji o możliwym wsparciu w ramach dostępnych instrumentów finansowych na poziomie krajowym i regionalnym, tj. **Program Tarcza Lubelska**. W ramach tego działania do końca 2020 r. przedmiotowe informacje w formie szkoleń i bezpośredniego kontaktu uzyskało prawie 350 przedsiębiorców. Program był realizowany w formie wsparcia merytorycznego (pozafinansowego). Natomiast w ramach wsparcia bezpośredniego podejmowane były realokacje w ramach programu regionalnego ukierunkowane na wspieranie obszaru zdrowia, pomocy społecznej, rynku pracy oraz przedsiębiorstw. Wsparcie na finansowanie kapitału obrotowego mikro i małych przedsiębiorstw w ramach Działania 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP RPO WL 2014-2020.
4. W 2020 roku Marszałek Województwa Lubelskiego podjął prace nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji. Dokument sporządzono **zgodnie z zakresem i wymogami** zawartymi **w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady** Ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji dla regionów górniczych i przemysłowych, z uwzględnieniem przebiegu procesu transformacji oraz kierunków działań wynikających z problemów i wyzwań specyficznych dla województwa lubelskiego.
- Na wskazane potrzeby i wyzwania związane z łagodzeniem potencjalnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji, TPST określa **cele szczegółowe**, które obejmują:
- zdywersyfikowaną, zieloną i zeroemisyjną gospodarkę,
 - aktywne i kompetentne społeczeństwo,
 - czystą energetykę i ciepłownictwo,
 - bezpieczeństwo energetyczne,
 - zintegrowaną przestrzeń wysokiej jakości.
5. W województwie lubelskim na koniec 2020 r. z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych było **8 495 projektów**, których wartość **ogółem** wynosi ponad **30,4 mld zł**, zaś wartość **dofinansowania UE** osiągnęła kwotę **19,3 mld zł**. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ramach Polityki Spójności 2014-2020 wyniosła w województwie lubelskim 9,1 tys. zł/os.
6. **Skuteczne wdrażanie RPO na lata 2014-2020**, w efekcie którego województwo lubelskie należy do wiodących regionów pod tym względem w Polsce. Na koniec 2020 r. w ramach Regionalnego

Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego realizowano 6 974 projektów o łącznej wartości 13,8 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie ponad 9,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju 3,2 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 4,4 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 2 pozycji w Polsce, za województwem warmińsko-mazurskim.

7. W odniesieniu do **oceny sytuacji społeczno-gospodarczej** województwa lubelskiego, na podstawie wybranych wskaźników statystycznych za 2019 rok należy wskazać, że:

- poziom rozwoju mierzony dynamiką wzrostu PKB jest silnie i bezpośrednio powiązany ze specyficzną strukturą gospodarczą regionu. Główny wpływ na to ma dominujący udział rolnictwa w strukturze gospodarki oraz jego relatywnie niski wkład w tworzenie regionalnego produktu krajowego brutto (PKB). W 2019 r. woj. Lubelskie uzyskało wartość **PKB na 1 mieszkańca wynoszącą 40741 zł**, co stanowi 68,4% wartości średniej krajowej. Jego udział w wytworzeniu krajowego PKB wyniósł 3,8% (11 miejsce). Tworzenie PKB jest zróżnicowane regionalnie: najwyższą wartość zarówno PKB, jak i PKB na 1 mieszkańca zanotowano w mieście Lublin.
- najnowsze szacunki GUS wskazują, że w 2019 roku we wszystkich regionach odnotowano wzrost produktu krajowego brutto w cenach bieżących w porównaniu z 2018 rokiem. Przy czym w przekroju regionalnym najwyższe tempo jego wzrostu odnotowano w regionie mazowieckim regionalnym (o 9,7%), a najniższe w regionie kujawsko-pomorskim (o 5,5%). **Wyższe od średniego w kraju tempo wzrostu nominalnego PKB** odnotowano w siedmiu regionach NUTS-2 (podlaskie, **lubelskie**, wielkopolskie, pomorskie, łódzkie, warszawski stołeczny oraz mazowiecki regionalny). Na poniższej rycinie ukazano tempo zmian PKB (w cenach bieżących) we wszystkich województwach na tle zmiany nominalnego PKB w Polsce.

Ryc. 5 PKB na 1 mieszkańca wg regionów w 2019 r.

Źródło: Źródło: DSR-MFIPR na podstawie danych GUS

Spis tabel

Tabela 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.	11
Tabela 2. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL	18
Tabela 3 Liczba propozycji przedsięwzięć i ich szacunkowa wartość w poszczególnych obszarach tematycznych	24
Tabela 4 Liczbę propozycji przedsięwzięć, i ich szacunkową wartość w poszczególnych obszarach tematycznych przedstawia poniższe zestawienie:	29
Tabela 5 Liczbę propozycji przedsięwzięć i ich szacunkową wartość w poszczególnych obszarach tematycznych zaproponowanych do KPO przedstawia poniższe zestawienie:	29
Tabela 6. Strategie i programy w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.	38
Tabela 7. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.	38
Tabela 8. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego	47
Tabela 9. Strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia	48
Tabela 10. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony zdrowia	49
Tabela 11. Strategie i programy w obszarze pomocy i integracji społecznej	59
Tabela 12. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze pomocy i integracji społecznej	62
Tabela 13. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich	70
Tabela 14. Strategie i programy w obszarze planowania przestrzennego	76
Tabela 15. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze planowania przestrzennego	76
Tabela 16. Strategie i programy w obszarze ochrony przyrody i środowiska.....	80
Tabela 17. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze ochrony przyrody i środowiska	81
Tabela 18. Strategie i programy w obszarze transportu.....	93
Tabela 19. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze transportu	93
Tabela 20. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze sportu i turystyki	100
Tabela 21. Strategie i programy w obszarze bezrobocia i rynku pracy.....	109
Tabela 22. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze bezrobocia i rynku pracy...	109
Tabela 23. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze telekomunikacji.....	114
Tabela 24. Strategie i programy w obszarze współpracy zagranicznej.....	121
Tabela 25. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze EWT i EIS.	121
Tabela 26. Strategie i programy w obszarze rozwoju gospodarczego.....	127
Tabela 27. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze rozwoju gospodarczego. ...	127
Tabela 28. Strategie i programy w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.....	135
Tabela 29. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.	135
Tabela 30. Strategie i programy w obszarze energetyki.....	143
Tabela 31. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze energetyki.	143

Tabela 32. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2020 r.)– uwzględniający wyksięgowanie wartości prawa użytkowania wieczystego oraz wartości własności.....	148
Tabela 33. Działalność ZWL w zakresie realizacji polityki w obszarze gospodarowania mieniem województwa.	150
Tabela 34. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego wg stanu na dzień 31.12.2020 r.	152
Tabela 35. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (stan na 31.12.2020 r.)	157
Tabela 36. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2020.	165
Tabela 37. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.....	166
Tabela 38. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2020.....	170

Spis wykresów

Wykres 1. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.....	13
Wykres 2. Udział wartości dofinansowania UE projektów w poszczególnych programach operacyjnych w programach ogółem (%)	153
Wykres 3. Wartość uzyskanego dofinansowania UE projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 w województwie lubelskim w podziale na obszary tematyczne.	154
Wykres 4. Wartość uzyskanego dofinansowania UE projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 w województwie lubelskim wg formy prawnej beneficjentów.....	154
Wykres 5. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego	162
Wykres 6. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.....	163
Wykres 7. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2020	163
Wykres 8. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2020.....	164
Wykres 9. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybnactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego. ..	169
Wykres 10. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybnactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w 2020 r.	169

Spis rycin

Ryc. 1 Architektura dokumentów polityki rozwoju na poziomie regionalnym	19
Ryc. 2 Główne determinanty aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego	22
Ryc. 3 Cele strategiczne i operacyjne SRWL 2030	23
Ryc. 4 Zasięg obszaru Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji w Województwie Lubelskim.....	31
Ryc. 5 PKB na 1 mieszkańca wg regionów w 2019 r.....	179

Spis treści

1.	Cel i założenia metodyczne Raportu	5
2.	Budżet Województwa Lubelskiego.....	10
3.	Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym	14
4.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych.....	17
4.1.	Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego	22
4.2.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030 roku (RSI WL 2030) .	26
4.3.	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).....	28
4.4.	Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji.....	30
5.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych w poszczególnych obszarach tematycznych	33
5.1.	Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTKÓW I OPIEKA NAD ZABYTKAMI	33
5.2.	Obszar: OCHRONA ZDROWIA	44
5.3.	Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA	58
5.4.	Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE	69
5.5.	Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE	74
5.6.	Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA	77
5.7.	Obszar: TRANSPORT	88
5.8.	Obszar: SPORT I TURYSTYKA.....	96
5.9.	Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	104
5.10.	Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	107
5.11.	Obszar: TELEKOMUNIKACJA	113
5.12.	Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA	115
5.13.	Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY	124
5.14.	Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ.....	131
5.15.	Obszar: ENERGETYKA	141
5.16.	Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM.....	147
6.	Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim.....	152
6.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	156
6.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.....	162
6.3.	Program Operacyjny Rybactwo i Morze.....	168

7.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego	171
8.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań	171
9.	Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego.....	175
9.1.	Podsumowanie.....	177
	Spis tabel.....	180
	Spis wykresów.....	181
	Spis rycin	182